

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูป
รัฐวิสาหกิจ: ศึกษาการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

นายวุฒิชัย คชาทอง

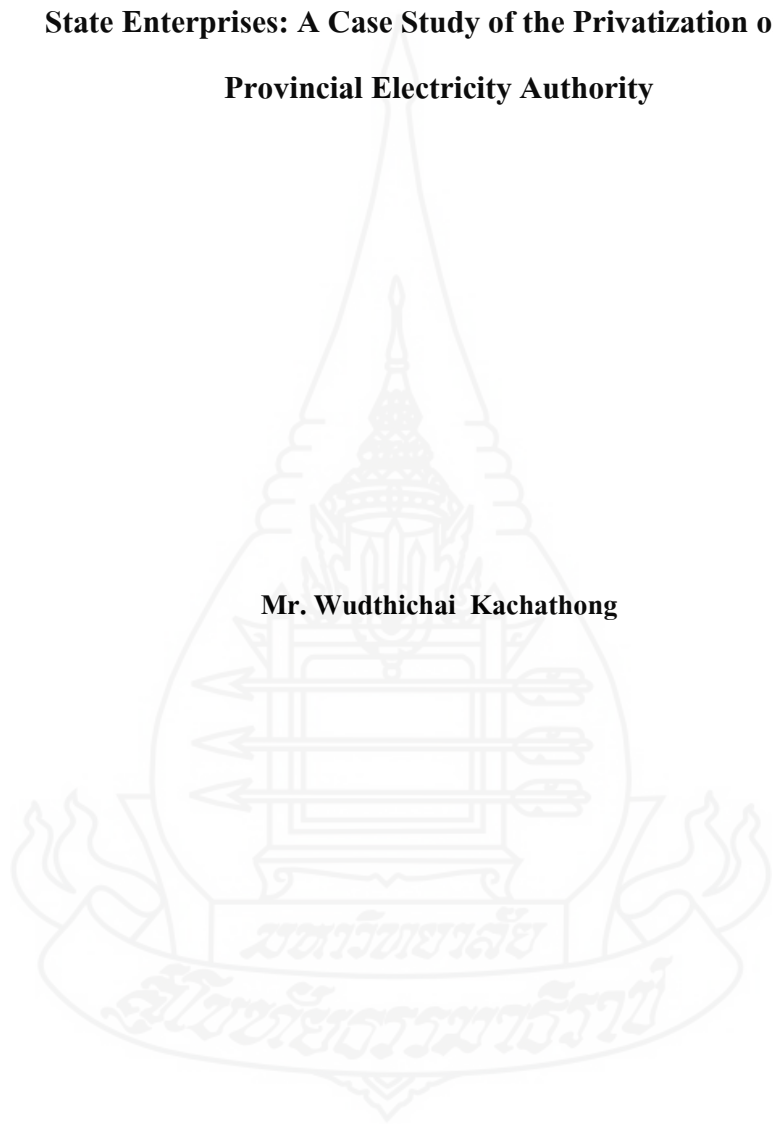

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2553

**Political Participation in the Form of Public Hearings on the Privatization of
State Enterprises: A Case Study of the Privatization of the
Provincial Electricity Authority**

Mr. Wudthichai Kachathong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2010

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูป
รัฐวิสาหกิจ: ศึกษาการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
ชื่อและนามสกุล นายวุฒิชัย คชาทอง
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พลศักดิ์ จิรไกรศิริ)

ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์)

รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข)

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างมากจาก ศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข รองศาสตราจารย์ รุปนรรต พรหมอินทร์ รองศาสตราจารย์ วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ระเบียบของการวิจัยให้ดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักการของการทำวิทยานิพนธ์ เป็นผลให้การทำ วิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้สำเร็จลุล่วงลงได้อย่างสมบูรณ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.พลศักดิ์ จิรไกรศิริ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขค่าทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย จึงขอขอบพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพอย่างยิ่ง พร้อมทั้งขอขอบคุณคณาจารย์สาขารัฐศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ประจำสาขา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกท่าน

ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช วิทยาลัย สื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก คุณชาญชัย อวจำปา บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) คุณกิตติภณ พุ่งกลาง เลขานุการสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ที่ได้กรุณา ช่วยเหลือตรวจสอบแบบสอบถามให้เกิดความเชื่อถือและความเที่ยงตรง ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ และต้องขอขอบคุณ คุณอดุลย์ รสศิริ ที่ได้ช่วยเหลือแนะนำ แนวทางค้นหาข้อมูล ช่วยเสริมข้อมูลความสมบูรณ์ของเอกสารและความเรียบร้อยของระเบียบวิจัย และต้องขอขอบคุณผู้บริหารและบุคลากรของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่ได้ให้ความกรุณา อนุเคราะห์ให้เก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถามทุกท่าน

สุดท้ายขอขอบคุณ คุณปราณี คชาทอง นายเอกภาคย์ คชาทอง นางสาวปรีวี คชาทอง ภรรยาและบุตร ที่ได้ช่วยเหลือให้กำลังใจตลอดถึงการให้ความสะดวกช่วยเหลือการใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์และการพิมพ์เอกสาร จากที่ได้กล่าวขอบคุณคณาจารย์และท่านที่เกี่ยวข้อง มาแล้วทั้งหมดข้างต้นนี้ ผู้วิจัยขอระลึกถึงความกรุณาของท่านที่ให้ความเป็น “ครู” ซึ่งเป็น กัลยาณมิตร ที่ต้องสำนึกการเวทตลอดไป

วุฒิชัย คชาทอง

ธันวาคม 2553

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูป

รัฐวิสาหกิจ: ศึกษาการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ผู้วิจัย นายวุฒิชัย คชาทอง รหัสนักศึกษา 2468100876 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(การเมืองการปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

(2) รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการประชาพิจารณ์ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (2) แนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (3) ปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ลาตยาว จตุจักร กทม โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที ค่าเอฟ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า (1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการประชาพิจารณ์ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อยู่ในระดับมาก (2) แนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อยู่ในระดับปานกลาง (3) ปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อยู่ในระดับมาก การทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาของการเป็นพนักงานและระดับชั้นของพนักงานที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเหมือนกันด้านให้ความร่วมมือด้านการสนับสนุน เกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจทุกครั้ง และเหมือนกันในด้านการคัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำหรับข้อเสนอแนะควรสนับสนุนให้มีการออกเป็นพระราชบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เป็นหลักสำคัญของการยอมรับกระบวนการทำประชาพิจารณ์ของทุก ๆ ฝ่าย

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การประชาพิจารณ์ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

Thesis title: Political Participation in the Form of Public Hearings on the Privatization of State Enterprises: A Case Study of the Privatization of the Provincial Electricity Authority

Researcher: Mr. Wudthichai Kachathong; **ID:** 2468100876; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Thirapat Serirangsan, Professor; (2) Dr. Senee Comsook, Associate Professor; **Academic year:** 2010

Abstract

The objectives of this research were to study: (1) the political participation of employees of the Provincial Electricity Authority (PEA) in the public hearings organized under an order of the Office of the Prime Minister in 2005; (2) the following of the public hearing process in public hearings concerning the privatization of PEA; and (3) problems with and obstacles to the public hearings on the privatization of PEA.

This was quantitative research based on a sample population of 366 employees of the Provincial Electricity Authority (PEA) working at the PEA headquarters located in Lat Yao, Chatuchak, Bangkok. Data were collected using a questionnaire and analyzed using percentages, mean, standard deviation, t-test, F-test, and one-way ANOVA.

The results showed that (1) the majority of PEA employees had a high level of participation in the public hearings. (2) the following of the public hearing process for public hearings on the privatization of PEA was rated on average as “medium;” (3) the majority of sample strongly agreed that there were problems with the public hearing process. Hypothesis testing showed that the personal factors of sex, age, income, education, number of years as an employee of PEA, and employment level were not related to opinion on cooperating with the public hearings, supporting the public hearings, participation in the hearings, and opposition to privatization of PEA. The recommendation for solving the problems is to make a law that the legislators must listen to the public’s opinions as an important principle for broad acceptance of the public hearing process.

Keywords: political participation, public hearing, state enterprise privatization, Provincial Electricity Authority

สารบัญ

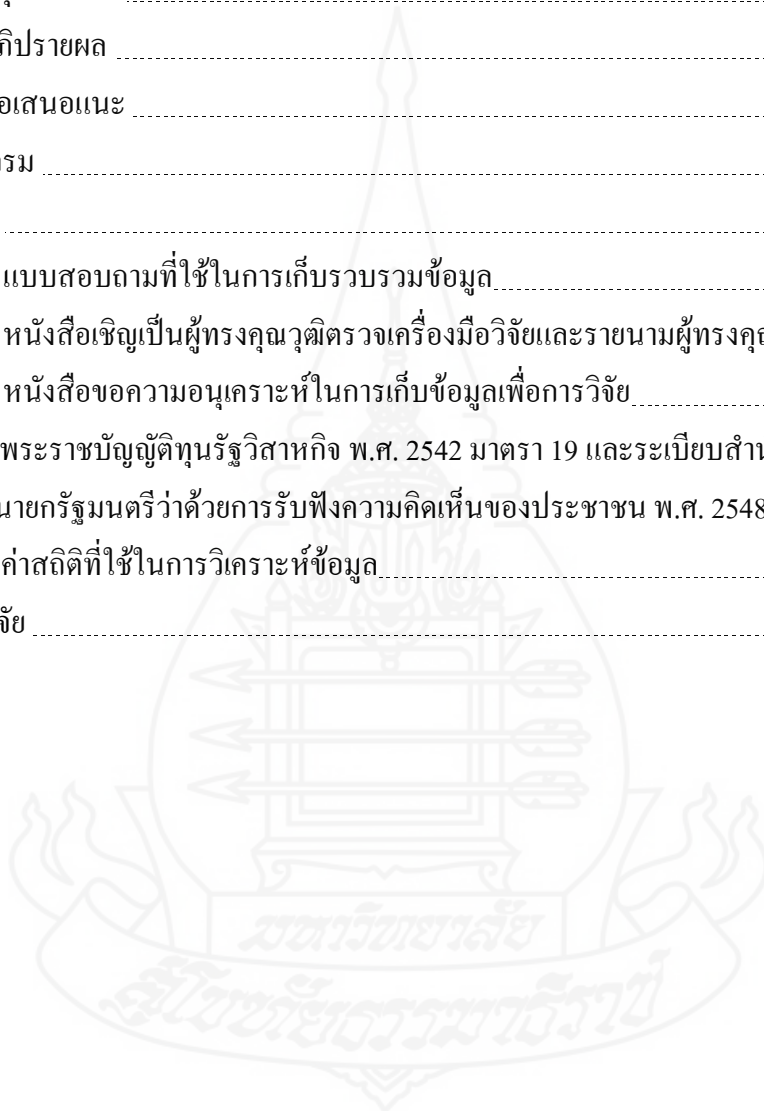
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและระบบการเมือง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	12
ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง	13
ลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง	15
ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง	17
การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550	18
แนวคิดเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์	21
ความหมายของการประชาพิจารณ์	22
หลักการและกระบวนการจัดทำประชาพิจารณ์	23
ข้อดีและข้อเสียของการประชาพิจารณ์	26
ปัญหาและอุปสรรคของการประชาพิจารณ์	27
การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ	34
ความหมายของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ	34
สาเหตุของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ	36
วัตถุประสงค์ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ	37
ลักษณะในการดำเนินการแปรรูป	39
แนวทางในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย	41
การแปรรูปรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542	44
การดำเนินการแปรรูปของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	51
ประวัติความเป็นมาและการจัดตั้ง	51
สถานภาพและผลการดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	74
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	74
ตอนที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการประชาพิจารณ์ ตาม ระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548	77
ตอนที่ 3 ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการในการ ประชาพิจารณ์	80
ตอนที่ 4 ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำประชาพิจารณ์	82
ส่วนที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	132
สรุปการวิจัย	132
อภิปรายผล	134
ข้อเสนอแนะ	138
บรรณานุกรม	140
ภาคผนวก	145
ก แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	146
ข หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยและรายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	158
ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	163
ง พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 มาตรา 19 และระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548	168
จ ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	174
ประวัติผู้วิจัย	184

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ระดับการวัดและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล	69
ตารางที่ 3.2 ระดับการวัดและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ตัวแปรต้น	70
ตารางที่ 3.3 ระดับการวัดและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ตัวแปรตาม	70
ตารางที่ 3.4 การทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอนุมาน	71
ตารางที่ 3.5 การแปลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	72
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	75
ตารางที่ 4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบ สำนักนายกฯ พ.ศ. 2548	77
ตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์	80
ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำประชาพิจารณ์	82
ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ ในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548 กับการจะให้ความ ร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง	85
ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการใน การทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548 กับการจะเข้าไปมีส่วน ร่วมด้วยการสนับสนุนให้มีการแปรรูป	89
ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการใน การทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548 กับการจะเข้าไปมีส่วน ร่วมด้วยการคัดค้าน	94
ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงาน ตามกระบวนการ การประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะให้ความร่วมมือและ เข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง	99
ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงาน ตามกระบวนการการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย ในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงานตามกระบวนการการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน	107
ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง	111
ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป	114
ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน	117
ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเพศ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ	120
ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอายุ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ	122
ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษา กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ	123
ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ	125
ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระยะเวลาของการเป็นพนักงาน กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับพนักงาน กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่างๆ	129

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	5
------------	--------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ 10 สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน มาตรา 57 ได้กำหนดไว้ว่า “...การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินและการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ” และ “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.2548” ทำให้รัฐบาลต้องดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์ในกรณีที่จะมีการเปลี่ยนแปลงกฎที่มีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ซึ่งการประชาพิจารณ์ (public hearing) เป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นก่อนการออกกฎ คำสั่ง หรือการตัดสินใจของฝ่ายบริหารในปัญหาสำคัญ ๆ ที่มีผลกระทบสิทธิของบุคคลต่าง ๆ (โกคิน พลกุล 2540: 11) ซึ่งการแปรรูปรัฐวิสาหกิจก็จำเป็นต้องมีการจัดทำประชาพิจารณ์ ตามหลักการแห่งรัฐธรรมนูญและระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ.2548 ดังกล่าว

สำหรับประเทศไทยได้มีนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504-2509 เป็นครั้งแรก รัฐบาลทุกสมัยได้ยึดหลักนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจสืบต่อกันมา ด้วยบริบทที่มุ่งเน้นให้ภาคเอกชนเข้ามา มีบทบาทในการร่วมบริหารจัดการกับภาครัฐ หรือนำไปดำเนินการ โดยภาคเอกชนเอง เพื่อเป็นการระดมทุนจากภาคเอกชน ให้เกิดสภาพคล่องในการบริหารจัดการ และให้เกิดสภาพคล่องทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

ในสมัย พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2530 คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจแห่งชาติ (กรช.) ได้มีมติของสำนักงานกฤษฎีกาพิจารณาร่างกฎหมายเปลี่ยนแปลงสถานภาพของรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายให้เป็น “บริษัท จำกัด” ตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งสำนักงานกฤษฎีกาได้พิจารณาร่างตามมติคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจแห่งชาติ (กรช.) โดยใช้ชื่อว่า “ร่างพระราชบัญญัติการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พ.ศ...” แต่ในขณะนั้น ได้รับความต่อต้าน

การแปรรูปรัฐวิสาหกิจจากกลุ่มสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ ทำให้รัฐบาลต้องพักการดำเนินการเรื่องนี้ไว้

ต่อมาในสมัยรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่าง พ.ศ. 2535-2536 ยังได้หาแนวทางที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มบทบาทภาคเอกชนในรัฐวิสาหกิจ โดยได้เสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมายทุนรัฐวิสาหกิจ จนผ่านมาถึงรัฐบาลของนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2539 คณะทำงานได้ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และในที่สุดในวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2539 คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ “ร่างพระราชบัญญัติการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ...” ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ....”

เมื่อมาถึงรัฐบาลของ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2539 ประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง รัฐบาลประกาศลอยตัวค่าเงินบาท เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 และในที่สุด เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2540 รัฐบาล นายชวน หลีกภัย ที่เข้ามาเป็นนายกอีกครั้ง หลังจากที่พลเอกชวลิตลาออก ได้ทำข้อตกลงในหนังสือแสดงความจำนง ฉบับที่ 1 ขอรับความช่วยเหลือทางวิชาการ และการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF (International Monetary Fund) รวมถึงเสนอกฎหมายทุนรัฐวิสาหกิจเป็นพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจสำเร็จเป็น “พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542” ประกาศใช้ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2542

สำหรับรัฐวิสาหกิจ (State Enterprise) เป็นองค์กรสำคัญที่รัฐจัดตั้งขึ้น เพื่อรัฐจะได้ใช้ให้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรการให้บริการด้านสาธารณูปโภค และเป็นส่วนหนึ่งในการแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่รัฐ ซึ่งก่อให้เกิดความสำเร็จด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ในการให้บริการในด้านนโยบายสาธารณะของรัฐ ประเภทสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ โดยมุ่งไปสู่การจัดปัญหาการขาดแคลนปัจจัยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนสร้างความมั่นคงของประเทศเป็นสำคัญ ที่ผ่านมามีหลายประเทศในโลกได้ใช้รัฐวิสาหกิจเป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ เป็นแหล่งพัฒนาสังคม และสร้างรายได้ให้กับรัฐบาลเป็นเวลาอันยาวนานแล้ว

เกือบสองทศวรรษที่ผ่านมา ความรุ่งเรือง ความมีศักยภาพของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย เริ่มเข้าสู่สภาพแห่งปัญหาคือ ความมีประสิทธิภาพของรัฐวิสาหกิจปรากฏแง่มุมของเชิงลบ ความด้อยประสิทธิภาพ คุณภาพพลดลง การบริการไม่ทันต่อความต้องการของประชาชน โดยหลายรัฐวิสาหกิจกลับสร้างหนี้สินขึ้น โดยเฉพาะการกู้และการเป็นหนี้ต่างประเทศ เพื่อมาสร้างโครงการต่าง ๆ รัฐวิสาหกิจส่วนใหญ่จะประสบกับภาวะขาดทุนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เป็นภาระต่อรัฐบาล ต้องเข้าค้ำประกันหนี้ เพื่อประคับประคองให้การดำเนินการผ่านไปได้ รัฐบาลจึงต้องกำหนด

มาตรการและแนวทางเพื่อที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมมีบทบาทในการพัฒนาเพิ่มศักยภาพให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น จึงได้เกิดแนวคิดในการที่จะแปรรูปรัฐวิสาหกิจขึ้น

ในสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้มุ่งให้เอกชน เข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกับภาครัฐเพิ่มมากขึ้น และเป็นการระดมทุนเพื่อให้เกิดสภาพคล่องทางเศรษฐกิจกับการให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในโลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization)

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) เป็นรัฐวิสาหกิจที่ถูกต้องอยู่ในกลุ่มพลังงาน ซึ่งจะต้องดำเนินการแปรรูป โดยมีคณะรัฐมนตรี ในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2541 ได้เห็นชอบแผนแม่บทการแปรรูปรัฐวิสาหกิจตามความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) ซึ่งก่อนหน้านั้นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ดำเนินการศึกษาตามแนวทางการแปรรูปตามนโยบายของรัฐบาล มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 กล่าวคือ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบตามแนวทางการดำเนินงานในโอกาสของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ แปลง กฟภ. ให้เป็นรัฐวิสาหกิจที่ดี ปรับปรุงโครงสร้าง กฟภ. ออกเป็นหน่วยธุรกิจ รับผิดชอบจำหน่ายไฟฟ้าในแต่ละภาค แปลง กฟภ. เป็นบริษัทจำกัด โดยการแก้ไขพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคให้สอดคล้องกับการแปรรูป และแยกบริษัท กฟภ. จำกัด เป็นบริษัท จำหน่ายไฟฟ้าในแต่ละภาคตามหน่วยธุรกิจที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้ว

แต่เนื่องจากในการแปรรูปต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ หลายประการ เริ่มด้วยการเตรียมปรับโครงสร้าง กฟภ. เพื่อรองรับการแปรรูป การสำรวจทรัพย์สินเพื่อตีราคาเป็นมูลค่าทรัพย์สิน การแปรสภาพทุนเป็นหุ้น การกำหนดมูลค่าหุ้นที่จะออกจำหน่ายให้แก่ภาคเอกชน รวมทั้งการทำความเข้าใจกับพนักงานและบุคลากร เพื่อให้ลดการต่อต้านนโยบายการแปรรูป นอกจากนี้ยังอาจจะต้องออกกฎหมายระเบียบข้อบังคับมาใช้ให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 จะเห็นได้ว่ากระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวของพนักงาน กฟภ. ที่ได้รับผลกระทบในฐานะซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปลี่ยนแปลง

ปัญหาของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2542 ได้กลายเป็นประเด็นปัญหาทางการเมือง และทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองอย่างแพร่หลาย โดยมีกรณีของการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ในสมัยรัฐบาลของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี (พ.ศ. 2544) มีการรวมตัวคัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ จากสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งรวมตัวกันเป็นสหพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจ และได้รับการสนับสนุนจาก

องค์กรเอกชนต่าง ๆ มีการประท้วงหยุดงาน จัดการชุมนุมอภิปรายความไม่โปร่งใสของรัฐบาล จนเป็นผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมตามมาหลายประการ โดยเฉพาะความชอบธรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้น โดยการตรวจสอบขององค์กรต่าง ๆ และมีการกล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นส่วนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากนโยบายของรัฐที่รวบรัดการบังคับใช้กฎหมายที่นำมาเป็นเครื่องมือใช้ในการแปรรูป นำไปสู่ปัญหาที่เป็นข้อสังเกตในด้านของความไม่โปร่งใส แม้จะมีการจัดให้มีการใช้วิธีการประชาพิจารณ์ (Public Hearing) แต่ก็ยังเป็นข้อสงสัยโดยทั่วไปของฝ่ายที่ไม่สนับสนุนนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งข้อสงสัยที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการที่ฝ่ายรัฐบาลจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ที่เป็นเพียงทำเพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนนโยบายเท่านั้น และยังทำให้ความขัดแย้งทางสังคมแผ่ขยายกว้างขึ้น ในสังคมมีความเห็นที่แตกต่างกันด้านความคิดเห็นอันเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นที่ทราบกัน โดยทั่วไปว่ามีทั้งกลุ่มสนับสนุนกลุ่มคัดค้านและกลุ่มที่เฝ้าสังเกตการณ์ ที่มีเหตุผลแตกต่างกัน มีส่วนที่เห็นตรงกันว่าขาดความโปร่งใส รัฐบาลขาดหลักธรรมาภิบาลที่นำมาบังคับ ใช้กฎหมายที่มีความสำคัญต่อฐานะความเป็นอยู่พื้นฐานของประชาชนซึ่งเป็นส่วนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือเป็นกลุ่มของผู้สนับสนุนและกลุ่มผู้คัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เช่น การกำหนดกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้ชัดเจน รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างด้วยเหตุและผล ชี้แจงข้อดีข้อเสียเพื่อการมีส่วนร่วมของนโยบายอย่างเหมาะสม ก่อนที่จะดำเนินการตามขั้นตอนของนโยบายต่อไป และปัญหาข้อกำหนดการนำเข้าตลาดหลักทรัพย์ที่มีผลต่างของผลประโยชน์ และความไม่ชัดเจนข้อจำกัดของความรับผิดชอบทางสังคมจากการจัดการกับกระบวนการประชาพิจารณ์ อันส่งผลถึงการขาดหลักนิติธรรม และความโปร่งใส ไม่ยึดหลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยจัดการกับวิธีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะอย่างเป็นเพียงพิธีการประกอบขั้นตอนของนโยบาย จนขาดความเชื่อมั่นกับกระบวนการจัดการประชาพิจารณ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากข้อสังเกตจากปัญหาทางการเมืองต่าง ๆ ที่ผ่านมาจากนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ทั้งฝ่ายสนับสนุน และฝ่ายคัดค้าน หรือฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่รัฐบาลไม่สามารถจัดให้มีการประชาพิจารณ์ได้อย่างเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับ กระบวนการการจัดการที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม มีหลักความเป็นธรรมความโปร่งใสในกระบวนการจัดทำประชาพิจารณ์อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับต่อการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นแรงจูงใจทำให้ผู้วิจัยศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ โดยใช้การศึกษาการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งมีกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ได้รับผลกระทบจากการที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะถูกแปรรูป จากกลุ่มของประชาชนที่มีผลกระทบจากผลประโยชน์อันเกิดจากบริการสาธารณะ และผลประโยชน์จาก

ทรัพยากรสาธารณะ ซึ่งจะต้องเปลี่ยนเป็น “เอกชน” และแปลงทรัพย์สินที่เป็นทุนเรือนหุ้นเข้า
 จำหน่ายในตลาดหลักทรัพย์ โดยมีประเด็นคำถามที่ต้องศึกษาวิจัย คือ ระเบียบในการประชาพิจารณ์
 มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด แนวทางการดำเนินการควรมีลักษณะเช่นไร พร้อมกับจะได้นำเสนอปัญหาและอุปสรรค
 ของการทำประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

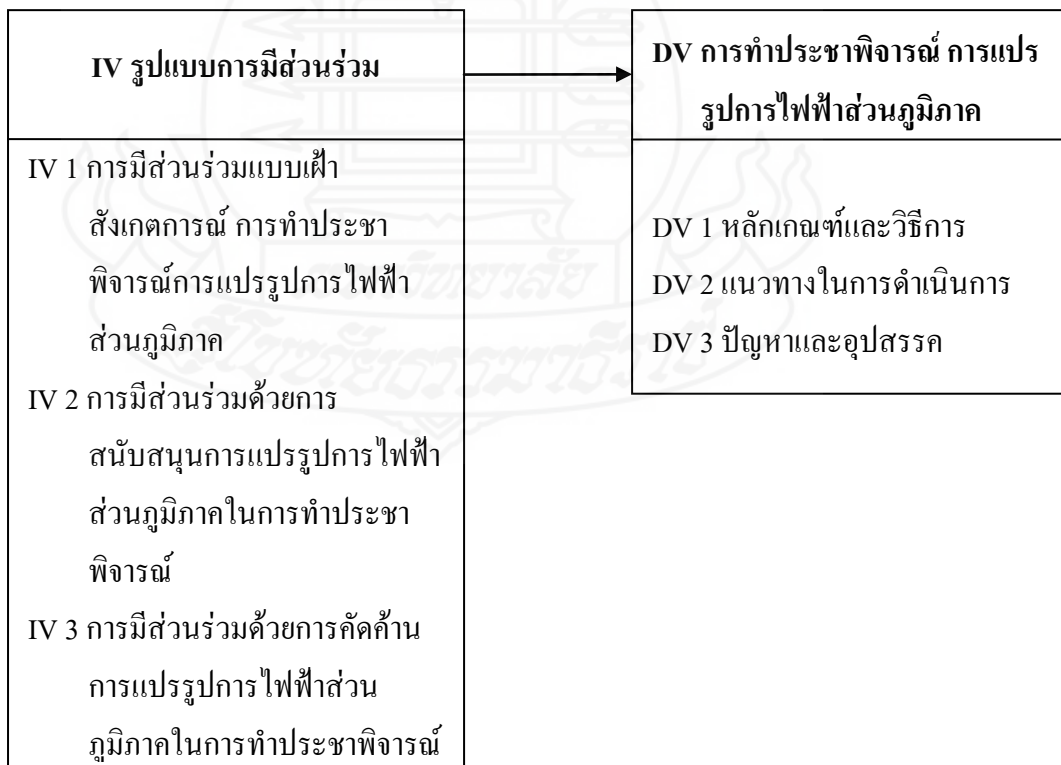
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการประชาพิจารณ์ ตามระเบียบสำนัก
 นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ ในการแปร
 รูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจการ
 ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการทำประชาพิจารณ์ ส่งผลต่อความแตกต่างในความคิดเห็นที่มีต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 เกี่ยวกับ 1) หลักเกณฑ์และวิธีการ 2) แนวทางในการดำเนินการ และ 3) ปัญหาและอุปสรรคของการทำประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ศึกษาเฉพาะการประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 เท่านั้น

5.2 ศึกษาเฉพาะการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเท่านั้น

5.3 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ลาดยาว จตุจักร

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การเมือง หมายถึง กิจกรรม กระบวนการ และพฤติกรรมในอันที่จะจัดสรรทรัพยากรที่มีค่า สำหรับกลุ่ม องค์การ และสังคม

6.2 ระบบการเมือง หมายถึง ปฏิสัมพันธ์หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างองค์กรต่อการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม เป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวพันและขั้นตอนของการเมือง

6.3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมือง และกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของประชาชน เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ

6.4 การประชาพิจารณ์ หมายถึง มาตรการทางการเมืองการปกครองที่เปิดโอกาสให้ “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” จากการดำเนินงานของรัฐ ที่มีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือโต้แย้งคัดค้าน ก่อนที่ฝ่ายบริหารจะออกกฎ ตัดสินใจหรือมี

คำสั่งในเรื่องนั้น โดยให้องค์กรหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระเป็นผู้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นนั้น ซึ่งต้องเป็นไปโดยเที่ยงตรง เปิดเผย และยุติธรรม ทั้งนี้การตัดสินใจของรัฐไม่มีข้อผูกพันกับความเห็นสาธารณะ

6.5 การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ หมายถึง การแปรรูปรัฐวิสาหกิจของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นกระบวนการในการกำหนดเงื่อนไขในการแปรเปลี่ยนองค์การภาครัฐด้วยวิธีการแปรสภาพการเป็นเจ้าของและเปิดโอกาสให้เอกชนมีบทบาทร่วมดำเนินการ

6.6 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หมายถึง หน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่จัดอยู่ในกลุ่มพลังงาน เป็นองค์กรสำคัญที่รัฐจัดตั้งขึ้น เพื่อรัฐจะได้ใช้ให้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรการให้บริการด้านสาธารณูปโภค และเป็นส่วนหนึ่งในการแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่รัฐ

6.7 ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ปัญหาหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการดำเนินการตามกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 ที่ไม่สามารถทำให้กระบวนการจัดทำประชาพิจารณ์เป็นไปตามข้อกำหนด และอาจเป็นข้อขัดขวางที่ทำให้การประชาพิจารณ์ไม่บรรลุผลสำเร็จ

6.8 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 หมายถึง กฎหมายหลักสำหรับใช้ในการดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์ ที่มีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการโครงการของรัฐอย่างกว้างขวาง ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ของนายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนพิเศษ 55 ง ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2548

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการทำประชาพิจารณ์

7.2 ทำให้ทราบถึงการดำเนินการ การทำประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

7.3 ทำให้ทราบถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการทำประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของประชาพิจารณ์การแปร
รูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษาการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” ผู้วิจัยได้ค้นคว้ารวบรวมแนวคิดทฤษฎี
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ อันประกอบด้วย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและระบบการเมือง
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. แนวคิดเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์
4. แนวคิดเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
5. การดำเนินการแปรรูปของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
 - 5.1 ประวัติความเป็นมาและการจัดตั้ง
 - 5.2 สถานภาพและผลการดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและระบบการเมือง

การเมือง (Politics) หมายถึง กิจกรรม เนื้อหา กระบวนการ และพฤติกรรม ในอันที่จะ
จัดสรรทรัพยากรที่มีค่าสำหรับกลุ่ม องค์กร และสังคม และการจัดสรรดังกล่าวจะต้องมีผลบังคับ
ตามกฎหมาย นั่นคือ หากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ (ดิน ปรัชญาพฤทธิ 2546: 308)

การเมือง คือ กระบวนการและวิธีการ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจของกลุ่มคน คำนี้มักจะ
ถูกนำไปประยุกต์ใช้กับรัฐบาล แต่กิจกรรมทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นได้ทั่วไปในทุกกลุ่มคนที่มี
ปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งรวมไปถึงใน บริษัท แควดววิชาการ และในวงการศาสนา ซึ่งฮาโรลด์ ลาสเวลล์
นักทฤษฎีการเมืองคนหนึ่ง ได้นิยามการเมืองว่า เป็นการตัดสินใจว่า “ใครจะได้อะไร เมื่อใด และ
อย่างไร” (www.wikipedia.com)

คำจำกัดความของการเมืองที่ชัดเจนและรัดกุมมากที่สุดโดยนัยที่ได้กล่าวไปนี้
พิจารณาได้จากทัศนะของช็อนันต์ สมุทวณิช (2517: 61) ที่ว่า การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับรูปของรัฐ
และการจัดระเบียบความสัมพันธ์ภายในรัฐระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง โดยเมื่อสังคม
มนุษย์ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ คนเราจึงต้องแบ่งออกเป็นสองพวกใหญ่ ๆ คือ ผู้ที่ทำ

หน้าที่บังคับกับผู้ถูกบังคับเสมอ นอกจากนี้สามารถรวบรวมและประมวลคำนิยามหรือความหมายของคำว่าเมือง มานำเสนอโดยจำแนกได้เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้ (www.wikipedia.com)

กลุ่มแรก การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ โดยเป็นการต่อสู้กันเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและอิทธิพลในการบริหารกิจการบ้านเมือง โดยคำนิยามของเมืองในเชิงอำนาจที่น่าสนใจอันหนึ่งที่ได้ให้คำอธิบายที่ชัดเจนมากได้แก่คำนิยามของ เพนนอกและสมิท (Pennock and Smith 1964: 9) ที่กล่าวว่า การเมือง หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับอำนาจ สถาบันและองค์กรในสังคม ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีอำนาจเด็ดขาดครอบคลุมสังคมนั้น ในการสถาปนาและทำนุรักษาคำนิยามนี้เป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม มีอำนาจในการทำให้จุดประสงค์ร่วมกันของสมาชิกในสังคมได้บังเกิดผลขึ้นมา และมีอำนาจในการประนีประนอมความคิดเห็นที่แตกต่างกันของคนในสังคม

อีกหนึ่งคำนิยามการเมืองที่ถือได้ว่าครอบคลุมและช่วยให้เห็นภาพความเกี่ยวพันของการเมืองกับบุคคลในสังคมได้แก่ ฌอร์จ ลินสว็สต์ (2539: 3) ที่กล่าวว่า การเมืองเป็นการต่อสู้ช่วงชิง การรักษาไว้และการใช้อำนาจทางการเมือง โดยที่อำนาจทางการเมืองหมายถึง อำนาจในการที่จะวางนโยบายในการบริหารประเทศหรือสังคม อำนาจที่จะแต่งตั้งบุคคลเพื่อช่วยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ อำนาจที่จะใช้ข้าราชการ งบประมาณหรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวการมองการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ (Power Approach) ดังที่ได้ยกตัวอย่างไปนี้ เป็นแนวทางการศึกษาหนึ่งที่ได้รับการนิยมนิยมชมชอบในหมู่นักรัฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์ทั่วไป ที่เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องหรือมีบริบทเกี่ยวกับการใช้อำนาจเพื่อการปกครองประชาชน ก็มักให้คำนิยามของการเมืองว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ในเชิงการใช้อำนาจของรัฐบาลปิตัย ต่อผู้อยู่ใต้อำนาจซึ่งก็คือประชาชนนั่นเอง โดยคำนิยามเช่นนี้ สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ออกมาจากสถาบันทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติที่ทำหน้าที่ในการตรากฎหมายต่าง ๆ เพื่อบังคับใช้ มาจากรัฐบาลในรูปของนโยบายสาธารณะ (Public Policies) โครงการพัฒนา (development program) และงานต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นหรือดำเนินไปโดยภาคราชการ รวมไปถึงการตัดสินใจหรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลต่อบุคคล และบุคคลกับรัฐ จึงล้วนแต่เป็นเรื่องที่การเมืองส่งผลกระทบต่อนักศึกษาและบุคคลทั่วไป โดยบริบทดังกล่าวการศึกษาเรื่องการเมืองและการปกครองของประเทศ จึงเป็นสิ่งที่ถูกบรรจุอยู่ในแทบทุกสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาให้นักศึกษาได้รู้เรียน ทำความรู้จักความเข้าใจในฐานะที่อย่างน้อยก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งคนหนึ่งในสังคม และเป็นความรู้หนึ่งที่ประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยสมควรส่งเสริมให้แก่พลเมืองของรัฐ เพื่อประโยชน์เป็นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

นักรัฐศาสตร์บางท่านมองว่า แท้จริงนั้น การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้แย่งชิงกันของกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) ที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ในอันที่จะแย่งชิง

กันเข้าสู่อำนาจการบริหารประเทศ หรืออย่างน้อยที่สุดก็ให้ผลผลิตจากระบบการเมือง (Political Outputs) ผลผลิตของระบบการเมือง เป็นคำศัพท์เทคนิคทางรัฐศาสตร์ตามทัศนะของอีสตัน (David Easton) นักรัฐศาสตร์อเมริกัน ที่ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของแนวคิดทฤษฎีการเมืองเชิงระบบ (the Systems Theory) อันได้แก่ นโยบาย กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ โครงการหรือแผนงานพัฒนาของภาครัฐ และภาคราชการ ซึ่งผลในทางที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของตนมากที่สุด เราเรียกการวิเคราะห์การเมืองแนวทางนี้ว่าเป็น การวิเคราะห์เชิงกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งดูไปก็เป็นส่วนสำคัญหนึ่งของการมองการเมืองเชิงอำนาจที่จะกล่าวถึงต่อไป ความหมายของการเมืองในมุมมองนี้ จึงเป็นการเมืองคือการที่บุคคลใดหรือกลุ่มใดในสังคม ซึ่งอาจมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือขัดกันก็ตาม หรือมีความเห็นเหมือนกันหรือไม่เหมือนกันก็ตาม มาทำการต่อสู้เพื่อสรรหาบุคคลมาทำหน้าที่ในการปกครองและเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจที่จะให้เขาสามารถตัดสินใจในเรื่องของส่วนรวมได้โดยชอบธรรม ซึ่งจัดเป็นแนวที่นักรัฐศาสตร์เชิงพฤติกรรมการเมือง (Political Scientist) นิยมกัน

กลุ่มที่สอง มองว่า การเมืองเป็นเรื่องของการจัดสรรทรัพยากรของรัฐหรือสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคม ดังเช่นมุมมองของอีสตัน (David Easton) ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า การเมือง เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ ให้กับสังคมอย่างชอบธรรม (The authoritative allocation of values to society) ความหมายของการเมืองดังที่ยกตัวอย่างมานี้ เป็นนิยามที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงจากสำนักพหุนิยม (Pluralism) อย่างไรก็ตาม ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2535: 4-5) อธิบายว่า เราจะใช้ความหมายการเมืองดังกล่าวนี้ได้ก็ต่อเมื่อ ในสังคมนั้น ๆ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับผลกระทบจากทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความเห็นพ้องต้องกันและยอมรับในกติกาที่กำหนดการใช้อำนาจเพื่อแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเท่านั้น ส่วนในสังคมที่ยังไม่มีความเห็นพ้องต้องกันเกี่ยวกับกติกาการกำหนดสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม ชัยอนันต์ อธิบายว่า การเมืองยังคงเป็นเรื่องของการแข่งขันกันเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการแบ่งปันคุณค่าที่ให้ประโยชน์แก่ฝ่ายตนมากที่สุด เท่าที่จะเป็นได้ หรือ “The competition for the authority to determine the authoritative allocation of values to society” โดยนัยเช่นนี้ การเมืองจึงมีสองระดับ ระดับแรก การเมืองอยู่ภายใต้การแข่งขัน ชัดแย้งของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองที่ทุก ๆ ฝ่ายยอมรับได้ในขณะที่การเมืองในความหมายอย่างแรกดังทัศนะของนักคิดกลุ่มพหุนิยมที่ได้กล่าวไปแล้ว จะยอมรับในจุดเน้นว่ารัฐ เป็นการรวมกันหรือประกอบกันของกลุ่มหลากหลายในสังคม และรัฐมิได้เป็นเครื่องมือทางการบริหาร โดยที่มิได้เป็นตัวกระทำทางการเมือง (actors) ที่จะขึ้นนำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ แต่รัฐเป็นเพียงรัฐบาล (State as government) ที่ทำหน้าที่เพียงเอื้ออำนวยความสะดวกในการแข่งขันกันของกลุ่มหลากหลายเท่านั้น (ชัยอนันต์ สมุทวณิช 2535: 6)

นอกจากนี้ คำนิยามการเมืองในกลุ่มที่สอง ซึ่งได้รับการกล่าวถึงอย่างสูงยังได้แก่ ทักษะของลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) ที่กล่าวว่า การเมือง เป็นเรื่องของการศึกษาเกี่ยวกับ อิทธิพลและผู้มีอิทธิพล และการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับว่า ใคร ทำอะไร เมื่อไร และอย่างไร (Politics is, who gets “What”, “When” and “How”)

กลุ่มที่สาม มองว่า การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง ทั้งนี้เนื่องจากทรัพยากรของ ชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ขณะที่ผู้คนที่ต้องการใช้ทรัพยากรนั้นมีอยู่มากและความต้องการใช้ไม่มี ขีดจำกัด การเมืองจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการที่คนในสังคมไม่อาจตกลงกันได้หรือเกิดความ ขัดแย้งขึ้น อย่างไรก็ตาม การเมืองเป็นเรื่องที่มีข้อโต้แย้งอยู่มากกว่า หากไม่อาจยุติข้อขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นได้ บ้านเมืองย่อมตกอยู่ในสภาวะยุ่งยากวุ่นวาย ต่อมาจึงมีผู้ให้มุมมองการเมืองใหม่ว่าเป็น เรื่องของการประนีประนอมความขัดแย้งมากกว่าเป็นเรื่องของความขัดแย้ง

กลุ่มที่สี่ มองว่าการเมืองเป็นเรื่องของการประนีประนอมผลประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงมิ ให้เกิดความขัดแย้งจากการดำเนินงานทางการเมืองที่ไม่มีทางออก

กลุ่มที่ห้า ถือว่าการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐและการบริหารประเทศในกิจกรรมหลัก 3 ด้านคือ งานที่เกี่ยวกับรัฐ การบริหารประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบาย และการอำนวยความสะดวก การเมืองโดยนัยยะความหมายประการนี้ เป็นเรื่องที่คาบเกี่ยวกับการเมืองใน ความหมายเชิงอำนาจ ซึ่งก็เป็นเพราะอำนาจทางการเมืองนั้น ได้ถูกนำไปใช้ผ่านกระบวนการ นโยบายและการแต่งตั้งคัดสรรผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ) ในรูปของ อำนาจและการปฏิบัติงานทางการเมือง และการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและ การบริหารหรือการปกครองที่ยากจะแยกออกจากกันได้

กลุ่มที่หก การเมืองเป็นเรื่องของการกำหนดนโยบายของรัฐ กล่าวคือ การเมืองคือ กิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย หน่วยงานและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการกำหนด นโยบาย โดยนัยหนึ่ง การเมืองก็คือกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ นั่นเอง

ในส่วนของระบบการเมืองนั้นจากการให้ความหมายของ เดวิด อีสตัน (David Easton) เชื่อว่า ระบบการเมืองประกอบด้วย บทบาท โครงสร้าง และระบบย่อย ซึ่งต่างก็มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ก่อให้เกิดการปฏิบัติ “หน้าที่หลัก” เพื่อให้ระบบเกิดความสมดุล ซึ่งเรียกว่า “กระบวนการแปรรูป” (conversion process) ซึ่งได้แก่การนำเอาข้อเรียกร้อง (demands) หรือการสนับสนุน (support) ซึ่ง ระบบได้รับไปสู่สิ่งแวดล้อมนอกระบบ หรือได้รับจากปัจจัยภายในระบบเอง ซึ่งรวมเรียกว่า “ปัจจัย นำเข้า” นี้ ส่งเข้าไปในระบบการเมืองเพื่อเปลี่ยนรูปให้กลายเป็นปัจจัยนำออกซึ่งเรียกว่าเป็น นโยบาย (policy) หรือการตัดสินใจ (decision) หรือเรียกว่า “ผลิตภัณฑ์ของระบบ” ซึ่งจะก่อให้เกิด

ผลกระทบต่อการทำงานของระบบ และต่อสภาพแวดล้อมทั้งในด้านที่เพิ่มหรือลดความสมดุล ใ้กับการปฏิบัติหน้าที่หลักของระบบได้ ผลกระทบนี้จะถูกส่งกลับเข้าไปในระบบการเมือง โดยผ่าน “กระบวนการสะท้อนกลับ” (feedback process) ในรูปของปัจจัยนำเข้าต่อไป อีสดัน ได้ สมมติฐานว่า ระบบการเมืองทุก ๆ ระบบ ไม่ว่าจะมีความซับซ้อนหรือกระบวนการเช่นไร จะต้องมีการปฏิบัติ “หน้าที่หลัก” ด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งได้แก่ “การจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า” ซึ่งได้แก่ อำนาจ ฐานะทางสังคมหรือความร่ำรวยให้กับสมาชิกสังคม โดยมีอำนาจบังคับให้มีการปฏิบัติตาม ทั้งนี้ เนื่องจาก อีสดัน เชื่อว่า ระบบการเมืองมีลักษณะของการดำเนินงานต่างจากระบบอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นระบบเศรษฐกิจ สังคม หรือวัฒนธรรม ดังนั้น การวิเคราะห์การเมืองโดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ระบบ จึงทำให้สามารถแยกระบบการเมืองออกจากสภาพแวดล้อมได้ อย่างน้อย ๆ ก็ในแง่ของทฤษฎี ระบบการเมืองจึงต้องมีการกำหนดขอบเขต (boundary) ที่แน่นอน จึงจะสามารถแยกเป็นกิจกรรมทางการเมืองออกจากกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรมได้ อีสดัน จึงอธิบายว่า กิจกรรมทางการเมืองที่ดำเนินอย่างเป็นระบบนี้ประกอบด้วย “ปัจจัยนำเข้า” และ “ผลผลิต” ของระบบนั่นเอง (ที่มา การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ (82389) 2546: 44-45)

ซึ่งในงานวิจัยนี้กล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการประชาพิจารณาการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นข้อเรียกร้องของพนักงาน ต่อระบบการเมือง ที่ต้องการให้รัฐบาลออกนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการจัดการการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและใช้เป็นหลักในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ในโอกาสต่อไป

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยทั่วไปแล้วจะเป็นตัวการส่งเสริมให้ระบอบประชาธิปไตยมีการพัฒนาขึ้น โดยเฉพาะในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้เปิดช่องทางและมีเจตนารมณ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังเป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักการธรรมนูญ หากประชาชนมีความตื่นตัวและให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จะส่งผลให้การปฏิรูปการเมืองบรรลุเป้าหมาย เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการกำหนดคุณภาพของนักการเมือง และสถาบันทางการเมืองไปในตัว ทำให้ผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครองได้มีโอกาสสื่อสารความหมายซึ่งกันและกัน ทำให้การดำเนินนโยบายทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศเป็นไปตามเจตจำนงของประชาชนมากขึ้น

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เจมส์ เครย์ตัน (1991 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล 2543) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการนำเอาความห่วงกังวลของสาธารณชน ความต้องการ และความเชื่อ ค่านิยมของประชาชน เข้ามาประกอบการตัดสินใจของรัฐบาล การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น กระบวนการสื่อสารสองทาง โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดีที่สาธารณชนให้การสนับสนุน

ธนาคารโลก (World Bank 1996) ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการซึ่งผู้มีส่วนได้เสีย มีอิทธิพลและมีส่วนร่วมในการริเริ่มการพัฒนาและการตัดสินใจที่มีผลต่อทรัพยากรทั้งหลายและมีผลต่อเขาทั้งหลาย

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (อ้างถึงใน กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น 2549: 39) กล่าวว่าไว้ว่า การมีส่วนร่วมคือ กระบวนการที่ส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ชาวบ้าน ทั้งในรูปของส่วนบุคคลและกลุ่มคนต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการใดกิจกรรมหนึ่ง หรือหลายกิจกรรม โดยจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ มิใช่เข้าร่วมเพราะการหวังรางวัลตอบแทน และที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องสอดคล้องกับชีวิต ความจำเป็น ความต้องการ และ วัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ในชุมชนด้วย

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ หรือผู้นำรัฐบาลรวมทั้งกดดันให้รัฐบาล กระทำตามความประสงค์ของตนและกลุ่มของตน และ โดยที่การมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นเครื่องชี้ วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ การมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็ ควรที่จะเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ประเทศที่พัฒนาการเมืองการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีแล้ว ก็มักจะกำหนดให้ประชาชนในทุกระดับมีสิทธิมี ส่วนร่วมทางการเมืองตามกฎหมายที่มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ในทุกมิติของกระบวนการ ทางการเมือง ทั้งนี้ “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” จึงเป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์เพื่อมีอิทธิพลใน การตัดสินใจของรัฐบาลเป็นสำคัญ และการกระทำใดไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อมีอิทธิพลในการตัดสินใจ เลือคนโยบายของรัฐบาล หรือเลือกบุคคลสำคัญที่สามารถกำหนดนโยบายของรัฐได้ ก็ไม่ถือเป็นการมี ส่วนร่วมทางการเมือง ([www. Parliament.go.th/parcy/889.0.html](http://www.Parliament.go.th/parcy/889.0.html))

แม็ค โครสกี (McClosky 1968 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ 2545: 14) เห็น ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการ กำหนดนโยบายและการบริหารงานของรัฐ หรือการเลือกผู้นำรัฐบาล และการกระทำนั้นต้องเป็น การกระทำด้วยความสมัครใจ

ไวน์เนอร์ ไมรอน (Weiner Myron 1971 อ้างถึงใน อภิชัย รัตนะเจริญธรรม 2544) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ดังนี้

- 1) การกระทำหรือสนับสนุนเรียกร้องต่อผู้ปกครอง
- 2) การพยายามทำให้เกิดผลสำเร็จในการใช้อิทธิพลต่อการปฏิบัติการของรัฐบาล
- 3) การกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายและได้รับการยอมรับว่าชอบธรรม
- 4) การกระทำที่มีตัวตน
- 5) ความแน่นอนที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องเพราะรู้ดีกว่าการเข้าไปเกี่ยวข้องไม่ทำให้เกิดผลอะไรขึ้นมา
- 6) ความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องหรือเป็นพวกที่กระตือรือร้นที่จะทำ
- 7) การกระทำที่ต่อเนื่องอย่างคงเส้นคงวาซึ่งผลจะเป็นการจัดการอย่างเป็นสถาบัน และมีการจัดตั้งหรืออาจเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด เช่น การก่อการจลาจล เป็นต้น
- 8) การกระทำที่มุ่งต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองมุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะหรือเป็นความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการกระทำต่าง ๆ ของหน่วยราชการ
- 9) การกระทำที่เป็นกิจกรรมอันมีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติเท่านั้น
- 10) เป็นการกระทำที่กระทำทางการเมือง

ฮันติงตันและเนลสัน (Huntington & Nelson 1976 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ 2545: 15) ได้นิยามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในทางการเมืองว่า เป็นกิจกรรมของประชาชนแต่ละคนที่มุ่งเพื่อการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล การมีส่วนร่วมหมายถึงเฉพาะการกระทำไม่รวมถึงทัศนคติ เป็นการกระทำของผู้มีส่วนร่วมที่เป็นพลเมืองธรรมดา เพราะจะมีลักษณะไม่ต่อเนื่อง (Intermittent) ไม่เต็มเวลา (Part time) การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังหมายความเฉพาะการกระทำที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ไม่ว่าจะกิจกรรมหรือการกระทำนั้นสำเร็จผลหรือไม่ก็ตาม หรืออาจเป็นไปด้วยความคิดของตนเองหรือผู้อื่นชักจูงให้เข้าร่วมก็ได้

จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล หรือนโยบายสาธารณะ หรือการเลือกผู้นำรัฐบาล ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้อาจมีความสำคัญแตกต่างกันไป การกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกิดจากความสมัครใจ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ และอาจเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือเป็นการกระทำที่ต่อเนื่อง อาจจะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามตัวบทกฎหมายหรือไม่ก็ได้ โดยที่การกระทำดังกล่าวนี้ก็เพื่อต้องการมีอิทธิพลในการจัดการนโยบายสาธารณะและการบริหารนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนการเลือกผู้นำทางการเมืองทั้งในระดับชาติ และในระดับท้องถิ่นด้วย

จากความหมายต่าง ๆ ดังกล่าวมาข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมือง และกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของประชาชน เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ

2.2 ลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

ซีรพล เกษมสุวรรณ (2528) ได้อ้างถึงความคิดของ อาร์เธอร์ โบรเมจ (Arthur W. Bromage) ในการจำแนกลักษณะการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองโดยแยกเป็น

1) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (*Voting*) เป็นการแสดงออกซึ่งเจตนาของประชาชนต่อวิธีกำหนดนโยบายในการปกครองประเทศ การแสดงเจตจำนงดังกล่าวนี้ จะมีความหมายหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสนใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน

2) การบังคับชักจูงอย่างไม่เป็นทางการ (*Informal method of pressure and persuasion*) เช่น การติดตามการปฏิบัติงานของผู้แทนทางสื่อมวลชนและแสดงเจตจำนงในรูปของการรวมกลุ่มกันเดินขบวนเพื่อหาทางเปลี่ยนแปลงผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งที่ตนเองไม่พอใจ ดังนั้น ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจึงจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่เป็นแรงกดดันอยู่ตลอดเวลา เพื่อผ่อนคลายความรู้สึกของประชาชนให้ใช้วิธีการมีส่วนร่วมอย่างสันติวิธี ได้แก่ การรวมกลุ่มต่อรองหรือการมีพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวกลางในการรับฟังและถ่ายทอดความคิดเห็นของประชาชน

3) การดำเนินการอย่างเป็นทางการ (*Formal actions*) ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยการใช้สิทธิที่ได้รับตามรัฐธรรมนูญ เช่น การริเริ่มกฎหมาย (*Initiative*) การแสดงประชามติ (*Referendum*) และการเพิกถอนให้ออกจากตำแหน่ง (*Recall*) เป็นต้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2549: 36) กล่าวว่าประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองได้ตั้งแต่ระดับชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ไปจนถึงระดับจังหวัดและระดับประเทศ ซึ่งสามารถมีส่วนร่วมได้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การใช้สิทธิในการเลือกตัวแทนระดับต่าง ๆ
- 2) การลงสมัครรับเลือกตั้งและเข้าร่วมดำรงตำแหน่งทางการเมืองการปกครองในระดับต่าง ๆ
- 3) การแสดงความคิดเห็นสนับสนุน คัดค้าน หรือเสนอแนะต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและมีใจเป็นธรรม

4) การให้ความร่วมมือในกิจกรรมของส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น โดยส่วนรวม

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยประชาชนสามารถเฝ้าดู ตรวจสอบควบคุม และแทรกแซงการทำหน้าที่ของตัวแทนของประชาชนได้เสมอ โดยสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ 4 ลักษณะ คือ (บุญเสริม นาคสาร)

1) การเรียกคืนอำนาจโดยการถอดถอน/ปลดออกจากตำแหน่ง (recall) เป็นการควบคุมการใช้อำนาจของผู้แทนของประชาชนในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองแทนประชาชน หากปรากฏว่า ผู้แทนของประชาชนใช้อำนาจในฐานะ “ตัวแทน” มิใช่เป็นไปเพื่อหลักการที่ถูกต้อง หรือเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมที่แท้จริง ในทางตรงกันข้าม กลับเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ โดยทุจริต หรือเพื่อประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยสามารถเรียกร้องอำนาจที่ได้รับมอบไปนั้นกลับคืนมาโดย การถอดถอน/ปลดออกจากตำแหน่งได้

2) การริเริ่มเสนอแนะ (initiatives) เป็นการทดแทนการทำหน้าที่ของผู้แทนของประชาชน หรือเป็นการเสริมการทำหน้าที่ของตัวแทนประชาชน ประชาชนสามารถเสนอแนะ นโยบาย ร่างกฎหมาย รวมทั้งมาตรการใหม่ ๆ เองได้ หากว่าตัวแทนของประชาชนไม่เสนอหรือเสนอแล้วแต่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน

3) การประชาพิจารณ์ (public hearings) เป็นการแสดงออกของประชาชนในการ เฝ้าดูตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตัวแทนของประชาชน ในกรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่าย บริหารเตรียมออกกฎหมายหรือกำหนดนโยบายหรือมาตรการใด ๆ ก็ตาม อันมีผลกระทบต่อ ชีวิตความเป็นอยู่หรือสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตย สามารถที่จะเรียกร้องให้มีการชี้แจงข้อเท็จจริงและผลดีผลเสีย ก่อนการออกหรือบังคับใช้กฎหมาย นโยบาย หรือมาตรการนั้น ๆ ได้

4) การแสดงประชามติ (referendum หรือ plebisite) ในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบาย สำคัญ หรือการออกกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน อย่างมาก เช่น การขึ้นภาษี การสร้างเขื่อนหรือโรงไฟฟ้า ฯลฯ ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจ อธิปไตยสามารถเรียกร้องให้รัฐรับฟังมติของประชาชนเสียก่อนที่จะตรากฎหมาย หรือดำเนินการ สำคัญ ๆ โดยการจัดให้มีการลงประชามติเพื่อถามความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่อันเป็นการ ตัดสินใจขั้นสุดท้าย

2.3 ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับว่า จะมีส่วนร่วมในเรื่องใดหรือขั้นตอนใด แต่โดยทั่วไปอาจแบ่งได้เป็น 5 ระดับอย่างกว้าง ๆ คือ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น 2549: 43)

- 1) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล เช่น การให้ข้อมูลแก่บุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เช่น รับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อต่าง ๆ
- 3) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ เช่น ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อประชาชน
- 4) การมีส่วนร่วมดำเนินการ เช่น ประชาชนมีส่วนร่วมการบริหารจัดการในโครงการหรือกิจกรรมที่ได้ตัดสินใจดำเนินการ
- 5) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินการและร่วมตรวจสอบผลการดำเนินการนั้น

เลสเตอร์ มิลเบรธ (Milbrath 1965: 16-29 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 2543: 10) ได้จัดลำดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ออกเป็น 14 ระดับ ดังนี้

- 1) รับฟังหรือรับทราบข่าวสารทางการเมือง
- 2) ไปออกเสียงลงคะแนน
- 3) ชักชวนผู้อื่นสนทนากันที่บ้านการเมือง
- 4) ชักชวนผู้อื่นใช้สิทธิออกเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง
- 5) ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน
- 6) ติดตามแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่การเมืองหรือนักการเมือง
- 7) สนับสนุนด้วยการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- 8) ติดตามการหาเสียงของนักการเมืองบางคนหรือหลายคน
- 9) ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งรณรงค์หาเสียง
- 10) เป็นสมาชิกพรรค โดยทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำเสมอ
- 11) เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค
- 12) ช่วยหาเงินเข้าเป็นกองทุนของพรรค
- 13) สมัครเข้าแข่งขันเลือกตั้ง เพื่อตำแหน่งทางการเมือง

14) เป็นเจ้าหน้าที่พรรค หรือได้รับเลือกตั้ง

จะเห็นได้ว่าระดับของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนี้ มีระดับที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับน้อยที่สุดหรือต่ำสุดแต่จะมีจำนวนของคนที่ต้องเกี่ยวข้องด้วยมากที่สุด คือ ระดับของการรับฟังหรือรับทราบข่าวสารทางการเมือง ซึ่งต่างกับระดับของการเข้าเป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคหรือได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการเกี่ยวข้องทางการเมืองในระดับมากที่สุดหรือสูงที่สุด แต่มีคนที่เกี่ยวข้องโดยตรงน้อยที่สุด

2.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (2550) รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมากที่สุดเท่าที่เคยมีมา ทั้งนี้ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองตามบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เริ่มตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าไปทำหน้าที่นิติบัญญัติและบริหารราชการแผ่นดินโดยการเลือกตั้ง การสร้างกลไกตรวจสอบอำนาจรัฐ โดยการจัดตั้งองค์กรอิสระให้มีหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของอำนาจรัฐ และการสร้างกลไกมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญยังได้กำหนดหลักการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้ขยายฐานและรูปแบบการมีส่วนร่วมในทางการเมืองซึ่งมีแต่เดิม หรือเป็นสิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เพิ่งบัญญัติขึ้นในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นครั้งแรก อาทิ เช่น สิทธิรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาธิปไตย สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สิทธิออกเสียงประชามติ และสิทธิถอนถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง เป็นต้น (สุชาติพิทย์ ไสยาสน์ <http://www.parliament.go.th/>)

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 ที่บัญญัติรับรองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ หมวดที่ 3 สิทธิ เสรีภาพ ของชนชาวไทย (มาตรา 26 27 28 29) ส่วนที่ 2 ความเสมอภาค (มาตรา 30 31) ส่วนที่ 3 สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล (มาตรา 32 33 34 35 36 37 38) ส่วนที่ 4 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม (มาตรา 39 40) ส่วนที่ 5 สิทธิในทรัพย์สิน (มาตรา 41 42) ส่วนที่ 6 สิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพ (มาตรา 43 44) ส่วนที่ 7 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน (มาตรา 45 46 47 48) ส่วนที่ 8 สิทธิเสรีภาพในการศึกษา (มาตรา 49 50) ส่วนที่ 9 สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ (มาตรา 51 52 53 54 55) ส่วนที่ 10 สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน (มาตรา 57 58 59 60 61 62) ส่วนที่ 11 เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม (มาตรา 63 64 65) ส่วนที่ 12 สิทธิชุมชน (มาตรา 66 67) ส่วนที่ 13 สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ (มาตรา 68 69) หมวดที่ 4 หน้าที่ของชนชาวไทย (มาตรา 70 71 72 73 74) หมวดที่ 5

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 แนวนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชน หมวดที่ 7 การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน (มาตรา 163 164 165)

ซึ่งในที่นี้ขอกล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอันน่าสนใจมีดังนี้

1) หมวดที่ 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ 10 สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน มาตรา 57 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมการเวนคืน สังกาหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ

2) หมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น

(4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมาย จัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้ง สนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบ ให้สามารถแสดงความคิดเห็น และเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

(5) ส่งเสริมและให้การศึกษากับประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริต และเที่ยงธรรม

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรา ๑๑๑ ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิง และชายที่ใกล้เคียงกัน

3) หมวดที่ 7 การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน มาตราที่ 163 ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด 3 และหมวด 5 แห่งรัฐธรรมนูญนี้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอด้วย หลักเกณฑ์ และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ซึ่งแจ้งหลักการของร่างพระราชบัญญัติ และคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น ต้องประกอบด้วย ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

มาตราที่ 164 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 20,000 คน มีสิทธิเข้าร่วมร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 270 ออกจากตำแหน่งได้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่า ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการที่ประชาชนจะเข้าชื่อร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตราที่ 165 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ การจัดทำให้มีการออกเสียงประชามติ ทำได้ในเหตุ ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่าในกิจการเรื่องใด อาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติ หรือประชาชน นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้มีการออกเสียงประชามติได้

(2) ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีการออกเสียงประชามติ

การออกเสียงประชามติตาม (1) หรือ (2) อาจจัดทำให้มีการออกเสียง เพื่อมีข้อยุติ โดยเสียงข้างมากของผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ ในปัญหาที่จัดทำให้มีการออกเสียงประชามติ หรือเป็นการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีก็ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

การออกเสียงประชามติต้องเป็นการให้ออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในกิจการตามที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ และการจัดการออกเสียงประชามติในเรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือเกี่ยวกับตัวบุคคล หรือคณะบุคคล จะกระทำมิได้

ก่อนการออกเสียงประชามติ รัฐต้องดำเนินการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ และให้บุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบกับกิจการนั้น มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเท่าเทียมกัน หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการออกเสียงประชามติ ระยะเวลาในการดำเนินการ และจำนวนเสียงประชามติ เพื่อมีข้อยุติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550)

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นส่วนของเจตนาที่เป็นสาระสำคัญของแนวทางทางการเมืองที่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ที่สอดคล้องกับสถานะภาพของของฝ่ายอำนาจรัฐหรือฝ่ายปกครองให้ใช้อำนาจและการบังคับใช้กฎหมายในบริบทของธรรมาภิบาล

3. แนวคิดเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์

สังคมไทยรู้จักคำว่า “ประชาพิจารณ์” เป็นครั้งแรก เมื่อรัฐบาลบริหาร (นายบรรหาร ศิลปอาชา) ได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 แต่ในความเป็นจริงแล้ว กระบวนการที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้นเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในโครงการที่รัฐจะจัดทำขึ้น และคาดว่าจะมีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ ได้จัดทำมาก่อนหน้านี้ จะเห็นได้จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 มาตรา 19 และมาตรา 13 (พัชรี สิโรต 2545:29) นอกจากนี้แล้วยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเอาประชาพิจารณ์ไปใช้ในฐานะกระบวนการของกฎหมายอีก อันได้แก่ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2517 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 59 พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 (เฉลิมชัย หิรัญญะศิริ 2543: 78-90) และระเบียบล่าสุดที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็คือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 ส่วนร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.ยังไม่สามารถผ่านเป็นกฎหมายออกมาบังคับใช้ได้ ซึ่งขณะนี้ยังอยู่ที่ขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

3.1 ความหมายของการประชาพิจารณ์

ที่ผ่านมาได้มีการเรียกกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองและการบริหารราชการแผ่นดิน โดยใช้คำที่แตกต่างกัน เช่น “ไต่สวนสาธารณะ” บ้าง “ประชามติ” บ้าง “ประชาพิจารณ์” บ้าง ซึ่งคำว่า “Public hearing” เป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นก่อนการออกกฎ คำสั่งหรือการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร ในปัญหาสำคัญ ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา (โกลิน พลกุล 2540: 11)

การประชาพิจารณ์ คือ กระบวนการที่จัดทำขึ้นเพื่อคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ใช้อำนาจรัฐกับประชาชน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นข้อมูลที่ชัดเจนเสนอต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจ และมีผลทำให้ประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐ ซึ่งจะเป็นการลดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้ากระทำการในโครงการสาธารณะประโยชน์ที่มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน อีกทั้งยังเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐได้ (พิงจิต แพทย์ศิลป์ 2543: 32)

ประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นเทคนิคการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการตัดสินใจของภาครัฐชนิดหนึ่ง นักวิชาการมองว่าประชาพิจารณ์ถูกสร้างขึ้นเพื่อรักษาดุลยภาพระหว่างผู้ปกครองและผู้ใต้ปกครอง เพราะเป็นกระบวนการที่รัฐเปิดโอกาสให้พลเมืองที่ไม่พอใจการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดของรัฐบาลในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ได้มีโอกาสบอกรัฐว่า เขาไม่พอใจนักธุรกิจอาจเรียกร้องต่อผู้กำหนดนโยบายในการประชุมแบบประชาพิจารณ์เพื่อให้รัฐอนุญาตให้พวกเขาขยายธุรกิจ ชุมชนอาจใช้เวทีประชาพิจารณ์เป็นเครื่องมือเคลื่อนไหวทางสังคมและประชาชนให้การสนับสนุนโครงการที่พวกเขาเรียกร้อง ฝ่ายการเมืองเองก็สามารใช้การประชาพิจารณ์เพื่อขายความคิด หรือผลักดันโครงการต่าง ๆ ที่ตนนำเสนอ เป็นต้น (พัชรี สีโรรส 2545: 8)

ส่วนความหมายที่ปรากฏอยู่ในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. (มาตรา 3) ให้ความหมายของประชาพิจารณ์ว่าหมายความว่า การที่หน่วยงานของรัฐจัดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการของรัฐก่อนอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดเกี่ยวกับประชาชน หรือชุมชนท้องถิ่น

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความเห็นว่า การประชาพิจารณ์ หมายถึง มาตรการทางการเมืองการปกครองที่เปิดโอกาสให้ “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” จากการทำงานของรัฐที่มีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือโต้แย้งคัดค้าน ก่อนที่ฝ่ายบริหารจะออกกฎ คำสั่งหรือมีคำสั่งในเรื่องนั้น โดยให้องค์กรหรือบุคคลที่มี

ความเป็นอิสระเป็นผู้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นนั้น ซึ่งต้องเป็นไปโดยตรงเปิดเผย และ ยุติธรรม ทั้งนี้การตัดสินใจของรัฐไม่มีข้อผูกพันกับความเห็นสาธารณะ

3.2 หลักการและกระบวนการจัดทำประชาพิจารณ์

ชั้นนันท์ ลีระเดิมพงษ์ (2540: 5) ได้สรุปหลักการการประชาพิจารณ์ไว้ดังนี้

- 1) การประชาพิจารณ์ต้องเกิดขึ้นก่อนเพื่อเป็นข้อพิจารณา หรือทบทวนการตัดสินใจของรัฐ
- 2) ข้อเสนอที่ได้จากการไต่สวนเป็นเพียงข้อเสนอให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจเท่านั้น
- 3) การรับฟังต้องมีลักษณะเป็นการไต่สวน คือเป็นไปโดยตรงเปิดเผย และ ยุติธรรม
- 4) “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” มีสิทธิเข้าร่วมกระบวนการไต่สวนได้ โดยได้กล่าวถึงหลัก “เที่ยงตรง” “เปิดเผย” และ “ยุติธรรม” ไว้ว่า “เที่ยงตรง” หมายถึง การรับฟังการไต่สวนนั้นจะไม่ตกอยู่ใต้อำนาจสั่งการของใคร ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง นอกจากนี้การไต่สวนต้องเป็นกลาง ไม่มีฝ่ายใดได้เปรียบหรือเสียเปรียบ “เปิดเผย” หมายถึง การไต่สวนต้องเป็นที่รับรู้ของสาธารณชนทั่วไป ผู้เสียหายมีสิทธิในการท้วงติงโต้แย้ง ซึ่งข้อโต้แย้งดังกล่าวถือเป็นหลักประกันที่ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องชี้เหตุผลและความเป็นจริงมาสนับสนุนการพิจารณา นอกจากนี้ “ความเปิดเผย” ยังหมายรวมถึงการประกาศเวลาและสถานที่ไต่สวนล่วงหน้าด้วย

“ยุติธรรม” หมายถึง การให้สิทธิสำหรับผู้เสียหายเข้าร่วมการไต่สวน เพื่อซักถามข้อสงสัยของโครงการสาธารณะประโยชน์ ทั้งนี้ผู้เสียหายควรได้รับรู้ถึงเหตุผลและหลักฐานของทางกรอย่างเต็มที่ รวมถึงสามารถนำพยานและความคิดของตนเข้าสู่กระบวนการไต่สวนด้วย สำหรับหลักการและกระบวนการจัดทำประชาพิจารณ์ในต่างประเทศ มีหลักการและกระบวนการ พอสรุปได้ดังนี้ (จรัล ดิษฐาอภิชัย และคณะ 2544: 14-20)

- 1) การจัดทำประชาพิจารณ์ในต่างประเทศส่วนใหญ่มีได้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายประการเดียว หากมีวัตถุประสงค์หลาย ๆ ประการ ไปพร้อมกัน ตั้งแต่เพื่อรับฟังความคิดเห็นของสาธารณชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางโครงการของรัฐ รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงให้กว้างขวางลึกซึ้ง สำรวจปัญหาทางนโยบาย และผลกระทบด้านต่าง ๆ ทบทวนและพัฒนาโครงการ นโยบาย รวมทั้งเสนอทางเลือกให้รัฐ บ่อยครั้งประชาพิจารณ์จะมีเป้าหมายเพื่อคลี่คลายความขัดแย้งและสถานการณ์วิกฤต อันเกิดจากการดำเนินนโยบายและโครงการของรัฐ จนกระทั่งเพื่อช่วยเหลือและสร้างความชอบธรรมในการดำเนินโครงการของรัฐ หรือรัฐบาล ซึ่งการจัดทำประชาพิจารณ์ไม่ว่าจะมีวัตถุประสงค์ใด ๆ จะมีกฎหมายรองรับ

2) จะต้องกำหนดกรอบของปัญหาและประเด็น (Term of reference) ของการจัดทำประชาพิจารณ์อย่างชัดเจน เพื่อให้คณะผู้จัดและผู้เข้าร่วมทุกฝ่ายได้ชี้แจง ให้ข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น ซักถามและอภิปรายโต้แย้งอย่างตรงประเด็น คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่จัดทำประชาพิจารณ์จะศึกษาปัญหาทางหลักการ เช่น กฎหมาย ข้อเท็จจริง ข้อมูล ประวัติ ความรับรู้ของสาธารณชน ทัศนคติของเจ้าของโครงการ และท่าทีของสื่อมวลชน ต่อปัญหาที่จะนำไปขอความคิดเห็นจากประชาชนที่เกี่ยวข้อง

3) มีคณะกรรมการหรือคณะกรรมการประชาพิจารณ์ ที่ค่อนข้างเป็นอิสระ เป็นกลาง ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้ประโยชน์จากโครงการ เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือจากสังคม มีความรู้และมีประสบการณ์ในประเด็นที่นำมาสู่การจัดทำประชาพิจารณ์

4) มีการเตรียมข้อมูลอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะข้อมูลที่เป็นหัวใจของปัญหา เพื่อให้แก่ผู้เข้าร่วมทุกฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายคัดค้าน โครงการสามารถขอข้อมูลเพิ่มเติมได้

5) ผู้เข้าร่วมการทำประชาพิจารณ์มีอย่างน้อย 3 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ พลเมืองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นคู่กรณี กลุ่มที่สอง ผู้รู้ปัญหา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ดำเนินการ ผู้แทนสมาคม องค์กร และกลุ่มผลประโยชน์ และประชาชนทั่วไป ซึ่งมาแสดงความจำนงเป็นผู้เข้าร่วมจัดทำประชาพิจารณ์ หรือคณะกรรมการประชาพิจารณ์เชิงดูมา ผู้มีสิทธิเข้าร่วมทำประชาพิจารณ์ถ้ามาได้ อาจเสนอความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรหรือส่งตัวแทนหรือที่ปรึกษาด้านกฎหมายก็ได้

6) กระบวนการจัดทำประชาพิจารณ์จะเปิดเผย โดยผู้จัดจะประกาศให้สาธารณชนทราบกำหนดวัน เวลา และสถานที่จัดประชาพิจารณ์อย่างทั่วถึงและชัดเจน การจัดประชาพิจารณ์ประเด็นปัญหาต่าง ๆ มักจะจัดกันหลายครั้งและในหลายสถานที่

7) งบประมาณในการจัดประชาพิจารณ์ รัฐบาลจะเป็นผู้ออกทั้งหมด ซึ่งแต่ละครั้งจะมีค่าใช้จ่ายจำนวนมาก แต่รัฐบาลจะไม่ออกค่าใช้จ่ายให้ฝ่ายคัดค้าน โครงการ โดยอาจจัดหานักกฎหมายพิเศษมาให้ฝ่ายคัดค้าน

8) การบันทึกรายงานและสรุปผลการดำเนินประชาพิจารณ์ เพื่อสรุปความคิดเห็นของผู้เข้าร่วม ทั้งฝ่ายสนับสนุนและคัดค้าน คณะกรรมการประชาพิจารณ์จะรายงานผลการดำเนินประชาพิจารณ์ โดยสรุปความเห็นของตนเสนอต่อผู้ที่มอบหมายให้จัดทำประชาพิจารณ์ หรือผู้มีอำนาจเกี่ยวข้อง ซึ่งผู้มีอำนาจหรือสั่งให้จัดทำประชาพิจารณ์จะพิจารณาตัดสินใจและแจ้งเหตุผลของการตัดสินใจให้ผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์โดยเร็ว และถ้าหากผู้มีอำนาจไม่ตัดสินใจตามรายงานผลประชาพิจารณ์ ประชาชนสามารถนำเรื่องฟ้องศาล หากศาลเห็นว่าผู้มีอำนาจตัดสินใจไม่มีเหตุผลก็จะบังคับให้ทำตามรายงานผลประชาพิจารณ์ได้

ในประเทศที่มีการจัดประชาพิจารณ์ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย และเยอรมัน เป็นต้น เจ้าหน้าที่ของภาครัฐจะจัดประชาพิจารณ์ขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนี้ (พัชรวิ ธีโรรส 2545: 9-11)

- 1) เพื่อทำตามกฎหมายที่ระบุไว้
- 2) เพื่อได้ข้อมูลจากประชาชน
- 3) เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน
- 4) เพื่อปรับปรุงการตัดสินใจของรัฐหรือโครงการของรัฐ
- 5) เพื่อให้ได้การยอมรับจากประชาชน
- 6) เพื่อเปลี่ยนรูปแบบอำนาจทางการเมือง และการจัดสรรทรัพยากร
- 7) เพื่อตอบสนองความกังวล หรือห่วงใยของประชาชน
- 8) เพื่อชะลอหรือหลีกเลี่ยงการตัดสินใจของรัฐ
- 9) เพื่อให้ได้เปรียบทางการเมือง
- 10) เพื่อหาทางออกที่ประนีประนอม

จุดประสงค์ในการทำประชาพิจารณ์สามารถแบ่งเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้ (ชชนันท์ ลีระเดิมพงษ์ 2540: 6)

- 1) รัฐมอบอำนาจอย่างเป็นทางการในการให้ทำการประชาพิจารณ์ก่อนเข้าสู่วาระการตัดสินใจ การประชาพิจารณ์ถูกนำมาใช้เป็นอย่างมากเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการปฏิบัติ การละเมิดกฎเกณฑ์ การจัดสรรทรัพยากรชุมชน การกำหนดนโยบาย และการบัญญัติกฎหมายเพื่อการบริหารประเทศ
- 2) เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากประชาชน เพื่อการฟังทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นและเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเลือกนโยบายและการปฏิบัติตามนโยบาย
- 3) เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน การประชาพิจารณ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการประกาศให้สาธารณชนรับรู้เกี่ยวกับโครงการที่ดำเนินการ
- 4) เพื่อพัฒนาการตัดสินใจหรือโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมให้ได้มากที่สุด
- 5) เพื่อให้ประชาชนสนับสนุนต่อโครงการรัฐ การบริการและการตัดสินใจต่าง ๆ ที่รัฐจัดทำขึ้นผ่านการประชาพิจารณ์
- 6) การประชาพิจารณ์เป็นทางเลือกรูปแบบหนึ่งที่ประชาชนมีอิทธิพลทางการเมืองและมีส่วนกำหนดแนวทางปฏิบัติ

7) เพื่อสนองความต้องการของประชาชน การประชาพิจารณ์เป็นแหล่งที่นักกิจกรรม ผู้สนใจทางการเมืองจะสามารถแสดงออกถึงความต้องการและพลังของตนอย่างเป็นระบบ และถูกกฎหมาย

8) เพื่อเพิ่มผลประโยชน์ทางการเมือง เปรียบได้กับโอกาสของการขยายสื่อ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย การประชาพิจารณ์จึงเป็นเสมือนการสร้างตัวแทนเพื่อเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

9) เพื่อสำรวจวิธีแก้ไขปัญหา ทำให้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะไม่เสียเวลาไปกับการขัดแย้ง ซึ่งมีได้ก่อผลประโยชน์ใด ๆ ในทางการเมืองได้

3.3 ข้อดีและข้อเสียของการประชาพิจารณ์

ข้อดี

- 1) ช่วยทำหน้าที่ปรับปรุงการตัดสินใจของภาครัฐ
- 2) ทำให้ประชาชนคิดว่าพวกเขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี ทำให้เขาไม่แปลกแยกกับรัฐบาล
- 3) บางครั้งประชาพิจารณ์ช่วยชะลอการตัดสินใจในกรณีที่มีปัญหาขัดแย้งอยู่ในขณะนั้นออกไป
- 4) ประชาพิจารณ์เป็นเครื่องมือช่วยจัดสรรทรัพยากรและปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เพราะประชาพิจารณ์เปิดโอกาสให้รัฐได้รับรู้ในข้อมูลจากด้านที่รัฐบาลไม่ทราบมาก่อน

ทาจ วรณไพบุลย์ (2544: 16) กล่าวถึงข้อดีของการประชาพิจารณ์ว่า

- 1) สร้างความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจ (Transparency) ตามแนวหลักธรรมรัฐ
- 2) สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจอันเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตย
- 3) แก้ไขระงับข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีได้

4) ก่อให้เกิดการรวบรวมข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่รอบด้าน

ข้อเสีย

- 1) การประชาพิจารณ์เป็นการจัดกระจายข้อมูลข่าวสาร แต่เป็นการกระจายข้อมูลที่มีปัญหา เนื่องจากการประชาพิจารณ์ ไม่มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ทำให้การประชาพิจารณ์กลายเป็นเรื่องของอารมณ์มากกว่าเป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง

2) การประชาพิจารณ์ก่อให้เกิดการเผชิญหน้า การประชาพิจารณ์มักถูกวิจารณ์ว่าเป็นตัวก่อให้เกิดการเผชิญหน้า เกิดการสนองตอบในทางลบ และการครอบงำกระบวนการจัดทำโดยผู้จัด

3) การประชาพิจารณ์ไม่ได้เป็นตัวแทนความคิดของประชาชนส่วนใหญ่ ทำให้ฝ่ายภาครัฐเองไม่แน่ใจว่า การแสดงความคิดเห็น/นำเสนอของการประชาพิจารณ์นั้นเป็นตัวแทนประชาชนในภาพรวมได้แค่ไหน

ฉกาจ วรณไพบุลย์ (2544: 16) กล่าวถึงข้อเสียของการประชาพิจารณ์ว่า

- 1) สร้างความล่าช้าและภาระแก่ฝ่ายปกครอง
- 2) สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยใช่เหตุ
- 3) ในปัญหาที่ซับซ้อนจะมีความคิดหลากหลายยากแก่การตัดสินใจ

3.4 ปัญหาและอุปสรรคของการประชาพิจารณ์

การประชาพิจารณ์ในประเทศไทย พบปัญหาและอุปสรรคดังนี้ (เฉลิมชัย หิรัญญะ สิริ 2543: 162-163)

1) ความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างประชาชนกับหน่วยงานรัฐ ยังมีลักษณะไม่เท่าเทียมกันในปัจจุบัน โดยเฉพาะการแสวงหาข้อมูลของฝ่ายประชาชนเพื่อการสนับสนุนความคิดเห็นของตนเป็นไปด้วยความยากลำบาก

2) การจัดทำประชาพิจารณ์ ภายหลังจากที่รัฐได้ตัดสินใจดำเนินโครงการแล้ว ทำให้ไม่มีผลต่อการตัดสินใจที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

3) การจัดทำประชาพิจารณ์ ไม่ได้จัดบนฐานทางเลือกหลาย ๆ ทาง ให้แก่ประชาชน แต่เป็นการจัดทำประชาพิจารณ์ในลักษณะการสร้างหรือไม่สร้างโครงการเท่านั้น

4) ประชาชนกลุ่มผู้คัดค้าน ไม่เข้าร่วมการจัดทำประชาพิจารณ์ ทำให้การประชุมประชาพิจารณ์ขาดการแสดงความคิดเห็นและเหตุผลของฝ่ายคัดค้าน ซึ่งเป็นผลการจัดทำประชาพิจารณ์ขาดข้อมูลรอบด้านจากทุกฝ่าย

5) การไม่เปิดเผยรายงานการประชาพิจารณ์ ของคณะกรรมการประชาพิจารณ์ ก่อนการตัดสินใจของผู้มีอำนาจตัดสินใจ อาจทำให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือประชาชนเสียโอกาส การตรวจสอบข้อเท็จจริงตามรายงานดังกล่าวว่าถูกต้องหรือไม่

6) การตัดสินใจของผู้มีอำนาจตัดสินใจ โดยไม่ให้เหตุผลใด ๆ หรือไม่ได้แสดงเหตุผลที่ไม่ตัดสินใจตามความเห็นของคณะกรรมการการประชาพิจารณ์

7) หลักเกณฑ์ที่วางไว้ในระเบียบนี้ มีข้อจำกัดเช่น ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำประชาพิจารณ์ งบประมาณที่ใช้ในการจัดทำประชาพิจารณ์ที่ไม่เพียงพอ

8) ผู้ที่เกี่ยวข้องบางส่วน ยังไม่เข้าใจความหมายของการจัดทำประชาพิจารณ์ โดยเข้าใจว่าเป็นประชามติ ทำให้เชื่อว่าเป็นการตัดสินใจด้วยการลงมติ หาใช่การตัดสินใจด้วยเหตุผล และข้อมูลตามหลักประชาพิจารณ์

จรัล คิชฐาภิรักษ์ และคณะ (2544: 129-142) ได้สรุปปัญหาการจัดทำประชาพิจารณ์ในสังคมไทย ว่ามีดังนี้

1) มีการตัดสินใจก่อนการจัดทำประชาพิจารณ์ ทำให้การจัดทำประชาพิจารณ์เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับ โครงการ เนื่องจากไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจหรือการปรับปรุงหรือแก้ไขผลกระทบต่อประชาชนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2) การจัดทำประชาพิจารณ์ภายใต้การเลือกตัดสินใจเลือก โครงการหรือดำเนินการเพียงทางเดียว โดยไม่ได้เสนอทางเลือกหลาย ๆ ทางเลือกให้ประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบหรือผู้มีส่วนได้เสีย ได้พิจารณาเป็นทางเลือก

3) การให้ข้อมูลข่าวสารก่อนการจัดทำประชาพิจารณ์ไม่ครบถ้วน เพียงพอ และรอบด้าน ทำให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียไม่มีข้อมูลที่ใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์อย่างเพียงพอ

4) ระยะเวลาในการจัดทำประชาพิจารณ์ ไม่เพียงพอ โอกาสที่จะได้รับข้อมูลอย่างรอบด้าน ชัดเจนและตรงตามสภาพความเป็นจริง เป็นเรื่องยาก ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจะไม่มีเวลาเตรียมตัวอย่างเพียงพอเพื่อแสวงหาข้อมูลและเตรียมประเด็นโต้แย้ง และจะส่งผลให้ผู้มีอำนาจไม่ได้รับข้อมูลอย่างรอบด้าน

5) มีความขัดแย้งและมีความรุนแรงในช่วงก่อน ระหว่าง และภายหลังการจัดทำประชาพิจารณ์ การจัดทำประชาพิจารณ์แต่ละครั้งมีการระดมคนจำนวนมากทั้งฝ่ายสนับสนุนและคัดค้าน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งและเกิดการเผชิญหน้ากัน

6) ฝ่ายคัดค้านไม่เข้าร่วมและขัดขวางการจัดทำประชาพิจารณ์

7) การบริหารจัดการของคณะกรรมการประชาพิจารณ์และฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการประชาพิจารณ์ มีปัญหา อันได้แก่ ประเด็นในการจัดทำประชาพิจารณ์ไม่เปิดเผยและไม่มีความครอบคลุม หลักเกณฑ์การคัดเลือกคนเข้าร่วมทำประชาพิจารณ์ไม่โปร่งใส มีรายชื่อคนตายลงทะเบียนเข้าร่วมทำประชาพิจารณ์และมีการจ้างคนเข้าร่วมทำประชาพิจารณ์ ขาดบุคลากรที่ทำงานประจำด้านฝ่ายเลขานุการและขาดบุคลากรที่มีความเข้าใจในด้านการจัดทำประชาพิจารณ์ การติดต่อขอความสนับสนุนหรือคัดค้านโครงการ ณ สถานที่จัดทำประชาพิจารณ์ เป็นการลดทอนความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น ความเป็นกลางในสถานที่ และลดทอนความรู้สึกไว้นื้อเชื่อใจต่อกันไปมาก

8) คณะกรรมการประชาพิจารณ์มีส่วนได้เสีย ไม่เป็นกลาง และไม่เปิดโอกาสให้ชี้แจงและซักถามให้ได้รับข้อมูลอย่างรอบด้าน นอกจากนี้ยังไม่ได้รับการยอมรับจากฝ่ายต่าง ๆ อีกด้วย

9) งบประมาณในการจัดทำประชาพิจารณ์ หน่วยงานเจ้าของโครงการหลายแห่งไม่มีงบประมาณในการจัดทำ จึงไม่ยากจัดประชาพิจารณ์ ขณะที่ผู้มีส่วนได้เสียไม่มีงบประมาณในการหาข้อมูลมาโต้แย้งกับหน่วยงานเจ้าของโครงการ

10) รายงานผลการจัดทำประชาพิจารณ์ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะก่อนการตัดสินใจของผู้มีอำนาจ ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียขาดโอกาสในการโต้แย้งรายงาน รวมทั้งทำให้ประชาชนไม่สามารถตรวจสอบการตัดสินใจของรัฐได้

11) ผู้มีอำนาจตัดสินใจไม่ให้เกิดผลประกอบการตัดสินใจ หลังจากที่ผู้มีอำนาจตัดสินใจรับรายงานผลการจัดทำประชาพิจารณ์ แล้ว ก็มักตัดสินใจโดยไม่คำนึงถึงรายงานผลการประชาพิจารณ์ และไม่ให้เกิดผลด้วยว่าตัดสินใจแย้งกับรายงานผลการจัดทำประชาพิจารณ์ด้วยเหตุผลใด

3.5 การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

ระเบียบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการของรัฐอย่างกว้างขวาง และให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 จะเห็นได้ว่าจากระเบียบเดิมที่ใช้คำว่า “ประชาพิจารณ์” ได้ถูกเปลี่ยนมาเรียกว่า “การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน” แทน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนพิเศษ 55 ง วันที่ 27 กรกฎาคม 2548 และมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด 60 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในสมัยที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมตลอดทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย ซึ่งหน่วยงานของรัฐ อาจจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้ (ระเบียบข้อ 8)

3.5.1 โครงการที่ต้องจัดทำกรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

“โครงการของรัฐ” ที่หมายถึง การดำเนินโครงการของหน่วยงานของรัฐอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดยวิธีการ

ให้สัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

3.5.2 การร้องขอให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

1) หน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวม ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนเริ่มดำเนินโครงการของรัฐ

2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงจากการดำเนินงานตามโครงการของรัฐ ร้องขอรัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับกรุงเทพมหานคร ตั้งให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนเริ่มดำเนินการ โครงการของรัฐ

3.5.3 ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

กำหนดให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการ โดยมีหน้าที่ดังนี้ (ระเบียบข้อ 15)

1) จัดทำเผยแพร่แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้หน่วยงานของรัฐทราบ โดยจะจัดให้มีการสัมมนาหรือฝึกอบรมเป็นครั้งคราวก็ได้ ในการปฏิบัตินี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถเชิญผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมาให้ข้อมูล ความคิดเห็น หรือเสนอแนะด้วยก็ได้

2) ศึกษาหรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้ข้อมูล และการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

3) จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการประกาศ รวบรวม และให้บริการข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนและข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

3.5.4 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้ (ระเบียบข้อ 7)

1) เหตุผลความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของโครงการ

- 2) สาระสำคัญของโครงการ
 - 3) ผู้ดำเนินการ
 - 4) สถานที่ที่จะดำเนินการ
 - 5) ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ
 - 6) ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ
 - 7) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในสถานที่ที่จะดำเนินโครงการและพื้นที่ใกล้เคียง และประชาชนทั่วไป รวมทั้งมาตรการป้องกันแก้ไข หรือเยียวยา ความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าว
 - 8) ประมาณการค่าใช้จ่าย ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้ดำเนินโครงการของรัฐเอง ให้ระบุที่มาของเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินโครงการนั้นด้วย
- โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชนในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นด้วย

3.5.5 วิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน อาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ (ระเบียบข้อ 9)

- 1) การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำโดยวิธีดังต่อไปนี้
 - (1) การสัมภาษณ์รายบุคคล
 - (2) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือโทรสาร ทางระบบข่ายสารสนเทศ หรือทางอื่นใด
 - (3) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ
 - (4) การสนทนากลุ่มย่อย
- 2) การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำโดยวิธีดังต่อไปนี้
 - (1) การประชาพิจารณ์
 - (2) การอภิปรายสาธารณะ
 - (3) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
 - (4) การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - (5) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมได้
- 3) วิธีอื่นที่สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

เสีย

ในการรับฟังความคิดเห็นนั้น หน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ และให้ปิดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ที่ประกาศของหน่วยงานของรัฐ และสถานที่ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นด้วย

3.5.6 การจัดทำผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศให้ทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ปิดประกาศไว้โดยเปิดเผย

3.5.7 ผลของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วปรากฏว่า การดำเนินโครงการของรัฐโครงการใด อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชน ถ้ายังมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกันแก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐนั้นและประกาศให้ประชาชนทราบ

3.5.8 การมีส่วนร่วมของประชาชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

การมีส่วนร่วมของประชาชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มด้วยกัน คือ (สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี)

1) การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่ประชาชน เป็นการสื่อสารทางเดียว เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูล อาทิ การจัดทำเอกสารข้อเท็จจริง จดหมายข่าว และ รายงานการศึกษา การจัดทำสื่อวีดิทัศน์ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูล รวมทั้งรูปแบบการสื่อสารกับประชาชนผ่านทางสื่อมวลชนรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิทยุ การแถลงข่าว การสัมมนาวิชาการให้กับสื่อมวลชน รวมทั้งการจัดทัศนศึกษา เทคนิคการนำเสนอ และการชี้แจงข้อมูลในการประชุมของทางการ

2) การมีส่วนร่วมที่เน้นการรับฟังความคิดเห็น คือ 1. การสัมภาษณ์รายบุคคล 2. การสนทนากลุ่มย่อย 3. การแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ 4. การสำรวจความคิดเห็น 5. สายด่วนสายตรง และ 6. ประชาพิจารณ์ เป็นการสื่อสารสองทาง มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดเห็นได้แต่จุดเน้นหรือวัตถุประสงค์หลักของเทคนิคอยู่ที่การได้ข้อมูลและความ

คิดเห็นของประชาชน เช่น ประชาพิจารณ์มีการตอบคำถามหรือข้อสงสัยได้ หากแต่หลักการจริงๆ ของประชาพิจารณ์เป็นเทคนิคที่เป็นทางการในการรับฟังความคิดเห็นข้อห่วงกังวลของประชาชน การสัมภาษณ์รายบุคคลก็เช่นเดียวกัน ผู้สัมภาษณ์อาจมีการพูดคุยให้ข้อมูลแต่จุดมุ่งหมายอยู่ที่การรับฟังความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนการแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นได้ทั้งการสื่อสารแบบทางเดียวและสองทางได้ ซึ่งการแสดงความคิดเห็นของประชาชนย่อมทำได้ดี เมื่อมีการรับรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาหรือข้อมูลของโครงการ

3) การมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ ซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นการสื่อสารสองทาง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นในเนื้อหาของเทคนิคอย่างชัดเจน เป็นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับค่อนข้างสูง คือ 1. เวทีสาธารณะ 2. การพบปะแบบไม่เป็นทางการ 3. การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชน 4. การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ 5. คณะที่ปรึกษา รูปแบบเหล่านี้มีลักษณะที่ต่างกัน เช่น เวทีสาธารณะเหมาะสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับคนจำนวนมาก ส่วนการพบปะแบบไม่เป็นทางการมีความเป็นกันเองและสามารถพูดคุยแบบเป็นส่วนตัว ขณะที่เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบคณะที่ปรึกษามีความเป็นทางการและจำกัดบุคคลเข้าร่วมเฉพาะตัวแทนที่ได้รับการแต่งตั้ง หากแต่มีความต่อเนื่องมากกว่ารูปแบบอื่น ๆ ที่เป็นการจัดเป็นการครั้งคราว

ส่วนโครงการของรัฐ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 หมายความว่า การดำเนินโครงการของหน่วยงานของรัฐอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดยวิธีการให้สัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น โดยที่ก่อนเริ่มดำเนินการ โครงการของรัฐ หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธี อาทิ การสัมภาษณ์รายบุคคล การประชาพิจารณ์ การอภิปรายสาธารณะ เป็นต้น ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ประกาศดังกล่าว ต้องปิดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของรัฐ และสถานที่ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้น ด้วย

4. แนวคิดเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

การกำหนดนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่สืบเนื่องมาจากความล้มเหลวในการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจที่แทรกแซงอยู่ในระบบเศรษฐกิจ นอกจากนี้ผลของการแปรรูปของรัฐวิสาหกิจจะมีผลดีหรือผลเสีย สำเร็จหรือไม่สำเร็จ ก็สามารถพิจารณาได้ในบริบททางเศรษฐกิจและในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางการเมือง ก็เนื่องจากเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่มีต่อสาธารณะ ต่อชนชั้นปกครอง ต่อกลุ่มประโยชน์ต่าง ๆ และการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นเรื่องที่มีความเสี่ยงทางการเมืองได้อย่างสูง เนื่องจากมีทั้งผู้ได้ประโยชน์และผู้เสียประโยชน์ ซึ่งกลุ่มบุคคลที่จะได้รับผลกระทบจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ รัฐบาลเจ้าของเดิม ฝ่ายจัดการ (บริหาร) ลูกจ้าง ลูกค้า ผู้ได้รับการว่าจ้าง ผู้ได้รับสัมปทาน เจ้าของกิจการรายใหม่

4.1 ความหมายของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

พิพัฒน์ ไทอารีย์ (2531: 71-76) ได้ทำการรวบรวมการให้ความหมายของคำว่า “การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ” จากนักวิชาการหลายท่าน มีดังนี้

ดี อาร์ เพนดซ์ซี (D.R Pendse) ได้ให้ความหมายของคำว่า “Divestiture” ไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไว้ว่า เป็นกระบวนการใด ๆ ที่ลดบทบาทหรือกิจกรรมของภาครัฐที่มีต่อธุรกรรมทางเศรษฐกิจและอาจรวมถึงการลดภาระของรัฐ โดยการขายทรัพย์สินหรือหุ้นส่วนของกิจกรรมที่รัฐเป็นเจ้าของดำเนินการอยู่

เดวิด ฮีลด์ (David Heald) เห็นว่า “การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ” เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านความคิด และสถานะทางการเมือง โดยมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับการตลาดมากขึ้น จึงมีผลให้บทบาทของรัฐบาลต่อสถานะเศรษฐกิจ และสังคมเปลี่ยนไป

เดวิด คลีเมนติ (David Clementi) มองว่า การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นการโอนสภาพการเป็นเจ้าของ ซึ่งรัฐบาล เคยถือครองอยู่ให้แก่เอกชนตามแต่โอกาสที่อำนวยให้ เป็นการสร้างระบบการแข่งขันให้เกิดขึ้นในกิจการภาครัฐบาล และเป็นการจัดประเภทกิจการบางอย่างหรือบางลักษณะให้เอกชนรับไปดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วน โดยอาศัยหลักการพิจารณาเกี่ยวกับต้นทุนดำเนินการ ส่วนกิจการสาธารณะบางประเภทที่รัฐบาลเคยดำเนินการ โดยไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ มาแต่เดิมนั้น ก็จะต้องหาทางดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียม หรือค่าบริการเพื่อหารายได้ต่อไป

พนัส สิมะเสถียร (2528: 3) ให้ความหมายว่า “Privatization” เป็นการลดบทบาทของความเป็นเจ้าของหรือดำเนินการแทน หรือมีโอกาสดำเนินการแข่งขันได้มากยิ่งขึ้น

ไกรยุทธ์ ชีรตยาคีนันท์ (2533: 163) เห็นว่า เป็นการแปรรูปกิจการที่เป็นของรัฐบาล ให้เป็นกิจการของเอกชน ที่มีความคล่องตัวในการแข่งขันทางการดำเนินการธุรกิจ

สุคนธ์ทิพย์ โภคา (2545: 12) ได้กล่าวว่า การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ “Privatization” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความคิดดั้งเดิมที่ยึดมั่นในหลักการและบทบาทของภาครัฐบาล ในการดำเนินการในกิจการภาครัฐบาลมาเปิดโอกาสให้มีการประกอบการโดยเสรี ลดการควบคุม ที่เคยมีการกำหนดให้ภาครัฐบาลเป็นฝ่ายดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว และมีการนำระบบตลาดเข้ามาใช้ในการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นบทบาทภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยวิธีต่าง ๆ

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2548: 158) กล่าวว่า การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ หรือ privatization นั้น มีความหมายว่า หมายถึง การเปลี่ยนสภาพความเป็นเจ้าของ (ownership) รัฐวิสาหกิจจากรัฐไปเป็นของเอกชน

นอกจากนี้ เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2544: 35) ได้รวบรวมความหมายของการแปรรูป จากนักวิชาการต่างประเทศ ที่น่าสนใจ มีดังนี้

โดมเบร์ก และพิกก็อต (Domberger & Piggott) นิยามว่า การแปรรูปเป็นนโยบายที่ถูกออกแบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของรัฐวิสาหกิจ โดยการเปิดให้มีการแข่งขัน

โบส (Bos) นิยามการแปรรูปไว้อย่างแคบว่า เป็นการขายทรัพย์สินภาครัฐและการใช้กลไกตลาดแยกตัวออกมา เช่น การจ้างเหมา การลดความเป็นราชการ และการส่งเสริมการแข่งขัน เป็นต้น

เดอ วอล (De Walle) แปลความหมายของการแปรรูปว่า เป็นการโอนความเป็นเจ้าของ และการควบคุมจากภาครัฐ ไปสู่ภาคเอกชน ซึ่งที่เจาะจงก็คือ การขายทรัพย์สิน (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ 2544: 35)

จากความเห็นดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เป็นการปรับสถานะ และแยกส่วน การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการจากการผูกขาด โดยรัฐให้เป็นส่วนย่อยและเล็กลง เพื่อให้เกิดสภาพคล่องในเชิงบริหารจัดการของเอกชน ตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ในระดับประเทศและระดับนานาชาติ และเพื่อให้ทันต่อการเชื่อมต่อกับระบบสื่อสารสนเทศ ที่พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตามสภาวะโลกยุคใหม่ไร้พรมแดน ที่เรียกว่า โลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ตลอดจนจนถึงการสร้างระบบควบคุมดูแล รักษาและแบ่งปันผลประโยชน์ของทรัพยากรอย่างทั่วถึง อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ต่อการกำหนดพัฒนา นโยบายสาธารณะ เพื่อการขยายการบริการสาธารณะให้สอดคล้องกับความต้องการของประชากรที่เพิ่มปริมาณมากขึ้น

4.2 สาเหตุของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

ชูศรี ฉลองชัยสิทธิ (2535) ได้ให้ความเห็นว่า การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ มีสาเหตุมาจาก ปัจจัยหลายประการ ดังต่อไปนี้

- 1) การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจขาดประสิทธิภาพ และประสบปัญหาด้านการเงิน
- 2) ต้องการลดภารกิจ หรือปลดเปลื้องภารกิจภาครัฐ และไม่ต้องการให้มีการขยายกิจการในภาครัฐมากเกินไป
- 3) การเปลี่ยนแปลงแนวความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจ แบบสังคมนิยมมาเป็นเสรีนิยม ที่เน้นการเพิ่มบทบาทให้ภาคเอกชน หรือระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันเสรีในตลาด โดยให้รัฐอยู่ในฐานะควบคุมกำกับดูแลมากกว่าที่จะให้รัฐเข้าไปดำเนินกิจกรรมเองโดยตรง ซึ่งเป็นการเพิ่มบทบาทของเอกชนในกิจกรรมที่รัฐดำเนินการอยู่
- 4) ความต้องการรักษาเสถียรภาพทางการคลังของรัฐบาล และต้องการระดมเงินทุนในการพัฒนากิจการของรัฐ โดยอาศัยกลไกตลาด กิจกรรมที่รัฐดำเนินการอยู่
- 5) มีความต้องการแก้ไขปรับปรุงนโยบายของรัฐบาลชุดก่อน ๆ ที่ดำเนินนโยบายผิดพลาดไม่เหมาะสม รวมถึงความล้มเหลวและแสวงหาผลประโยชน์จากรัฐวิสาหกิจของกลุ่มผู้มีอำนาจ
- 6) การเมืองซึ่งเกิดจากระบบบริหารภายในองค์กรเอง หรือระบบการเมืองในประเทศ หรือการเมืองระหว่างประเทศ จะเป็นผู้ชี้้นำให้เกิดการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

นอกจากนั้นแล้ว อุดม เขียวครามจีน (2543) ได้สรุปถึงสาเหตุของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจในยุคปัจจุบันว่า มีสาเหตุหลัก ๆ ด้วยกัน 5 ประการ คือ

- 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพ ในการให้บริการของรัฐวิสาหกิจต่อประชาชน ในแง่ที่ให้เกิดการแข่งขันโดยเสรี
- 2) เพื่อเป็นการลดภาระจากภาครัฐในด้านการจัดสรรงบประมาณแต่ละปี และการค้าประกันหนี้
- 3) เป็นการเปลี่ยนความเป็นเจ้าของ โดยให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการด้วย
- 4) เป็นการระดมทุนและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก
- 5) ประการสำคัญ คือ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการเมือง เช่น ในภาวะปัจจุบัน

ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาเศรษฐกิจ จนต้องขอรับความช่วยเหลือทางวิชาการและการเงินจาก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) และธนาคาร โลก (World Bank) โดยสถาบันทั้งสองได้กำหนดให้การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการแก้ไขปัญหาทาง

เศรษฐกิจของประเทศ ที่ให้กู้เงิน หรือให้ความช่วยเหลือ ซึ่งได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญให้มีการแปรรูป รัฐวิสาหกิจเร็วขึ้น โดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จะเห็นได้จากแผนแม่บทการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งกล่าวไว้ในเหตุผลความจำเป็นตอนหนึ่งที่ว่า การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นช่องทางหนึ่งที่จะกระตุ้นสภาพเศรษฐกิจได้ เพราะลดภาระของรัฐในการอุดหนุนรัฐวิสาหกิจ การแปรรูปจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ช่วยดึงดูดเงินลงทุน เทคโนโลยีและการบริหารจัดการ ช่วยลดภาระหนี้สินของภาครัฐ และสร้างความมั่นใจในฐานะการเงินของประเทศ ตลอดจนบริษัทเอกชนไทยให้กลับคืนมา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สาเหตุของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ มีปัจจัยมาจากภายในของตัวรัฐวิสาหกิจเอง ทั้งด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ และมีปัจจัยมาจากภายนอกรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจการเมืองในปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้องกับองค์การค้าโลก การเปิดเสรีทางการค้า และภาวะผูกพันกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในช่วงที่ประเทศประสบวิกฤติและต้องปฏิบัติตามแนวนโยบายที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งความจำนงขอรับความช่วยเหลือทางวิชาการและการเงินจาก IMF

4.3 วัตถุประสงค์ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

วัตถุประสงค์ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ได้ถูกกำหนดขึ้นตามแนวนโยบายของรัฐบาล เนื่องจากรัฐวิสาหกิจมีสินทรัพย์มากถึง 4.5 ล้านล้านบาท รัฐบาลจึงมุ่งที่จะพัฒนารัฐวิสาหกิจเพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศได้พัฒนา รัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร จึงได้มอบนโยบายในการพัฒนาปรับปรุงให้องค์กรรัฐวิสาหกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขั้นตอนการปรับปรุงเพื่อพัฒนาให้ “รัฐวิสาหกิจ” มีประสิทธิภาพเริ่มจากแนวนโยบายต่าง ๆ ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายให้มาเร่งดำเนินการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพ ได้แก่

1) การปรับปรุงการดำเนินงาน มีรัฐวิสาหกิจหลายแห่งที่ผลการดำเนินงานขาดทุน เช่น องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) เป็นต้น จำเป็นที่หน่วยงานรัฐวิสาหกิจเหล่านี้จะต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน เช่น การปรับโครงสร้างใหม่เพื่อเป็นหนทางในการเพิ่มรายได้ หาแนวทางลดการคอร์รัปชันในหน่วยงานลง และลดค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ แต่ต้องส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยที่สุด

2) การปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ รัฐวิสาหกิจที่ประกอบกิจการด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น ไฟฟ้า ประปา ขนส่ง ฯลฯ จะต้องดำเนินการด้านบริการโดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นจุดสำคัญ และการบริการดังกล่าวต้องสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนผู้ใช้บริการเป็นหลักอีกด้วย

3) การลงทุนของรัฐวิสาหกิจ นายกรัฐมนตรี มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้รัฐวิสาหกิจสามารถยืนอยู่ได้ด้วยตัวเอง การลงทุนในโครงการต่าง ๆ ที่รัฐวิสาหกิจริเริ่มขึ้นจะต้องไม่

สร้างภาระให้กับรัฐบาล และการลงทุนนั้น ๆ จะต้องเป็นการลงทุนที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนทางการเงิน และทางเศรษฐกิจที่คุ้มค่า การลงทุนใน โครงการต่าง ๆ ของรัฐวิสาหกิจที่ให้บริการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น ไฟฟ้า ประปา จะต้องเน้นหนักในเรื่องขยายการบริการเพื่อประชาชนได้รับบริการ “น้ำไหล ไฟสว่าง” อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ

4) การปรับโครงสร้างองค์กร รัฐวิสาหกิจจะต้องตระหนักเสมอว่า จะต้องปรับปรุง โครงสร้างขององค์กรให้มีความทันสมัย พร้อมทั้งจะก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ต้องมีการ ปรับอัตราค่าจ้างให้เหมาะสมกับองค์กรเพื่อลดค่าใช้จ่าย สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่รวดเร็ว ว่องไวให้ เกิดขึ้นในองค์กร มีการสร้างแรงจูงใจให้พนักงานมีความรักต่อองค์กร พนักงานทุกคนต้องทำงานอย่าง มีคุณภาพ แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อสร้างฐานรองรับการดำเนินงานในเชิงธุรกิจ และการแปลงสภาพจากรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทจำกัดในอนาคต พัฒนารัฐวิสาหกิจ เพื่อชาติมั่นคง สังคม เข้มแข็ง สิ่งสำคัญอีกประการคือ รัฐวิสาหกิจควรเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร กับมาตรฐานของอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน เพื่อเตรียมพร้อมที่จะพบกับความเปลี่ยนแปลงและ พัฒนาการให้ยั่งยืน ควรนำระบบสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้ทุกขั้นตอนในการให้บริการ เพื่อให้การ บริการมีความรวดเร็ว คล่องตัว และมีความโปร่งใส

5) การปรับปรุงฐานะทางการเงิน เพื่อให้ฐานะทางการเงินของรัฐวิสาหกิจ เข้มแข็งขึ้น นโยบายหนึ่ง คือ ให้มีการแปลงหนี้เงินยืมจากรัฐบาลเป็นทุน โดยกระทรวงการคลังจะ ร่วมกับรัฐวิสาหกิจ เช่น การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ.) การเคหะแห่งชาติ (กคช.) ซึ่งล่าสุด รัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่งนี้ ได้มีการพิจารณาอนุมัติให้มีการแปลงหนี้เงินยืมจากรัฐบาลเป็นทุนต่อไปแล้ว

6) การบริหารสินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รัฐวิสาหกิจจำเป็นต้องศึกษาแนวทาง เพิ่มมูลค่าสินทรัพย์และบริหารจัดการ โดยใช้ต้นทุนต่ำสุด เช่น กรณีของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่มี ที่ดินอยู่เป็นจำนวนมาก ต้องศึกษาหาวิธีแยกสินทรัพย์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักและหนี้สินของ รฟท. ออกจากกันด้วยการจัดตั้งบริษัทใหม่ หรือให้หน่วยงานอื่นที่มีความชำนาญเข้ามาบริหารงานแทน จะต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหารสินทรัพย์และพัสดุคงคลัง เพื่อความสะดวกใน การจัดทำระบบบัญชีพัสดุ และช่วยให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างรวดเร็ว

เมื่อรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ สามารถดำเนินการปรับปรุงองค์กรตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรี มอบมาให้นั้น สิ่งที่ได้เห็นได้คือการทำงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ลดปัญหาการคอร์รัปชัน ผลประโยชน์ ที่เกิดขึ้นตกเป็นของประเทศชาติและส่วนรวม ประชาชนจะมีความอุ่นใจและมั่นใจมากยิ่งขึ้นว่า ภาษีที่ รัฐบาลเก็บได้ จะถูกนำไปพัฒนาประเทศอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่ถูกจัดสรรเพื่อนำไปช่วยพุง รัฐวิสาหกิจที่ขาดทุน หรือค่าประกันเงินกู้เหมือนเมื่อก่อน

4.4 ลักษณะในการดำเนินการแปรรูป

ในการดำเนินการทางปฏิบัติ มีนักวิชาการให้ความเห็นว่า การแปรรูปควรมีการแบ่งคุณลักษณะออกเป็น 4 ลักษณะ คือ (สุคนธ์ทิพย์ โภคา 2545: 12)

1) การนำระบบการตลาดมาใช้ในกิจการที่มีได้ค้ำนึ่งระบบการตลาดมาก่อน โดยการเปลี่ยนแปลงหรือจัดระบบตลาดใหม่นี้จำเป็นต้องคำนึงถึง คุณลักษณะ โครงสร้างขององค์กรและความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะและโครงสร้างองค์กรเหล่านี้ ประเด็นสำคัญคือ การนำระบบราคาหรือค่าธรรมเนียมมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุน

2) การแปรรูปกิจการของภาครัฐสู่ภาคเอกชน อาจกระทำโดยการเปลี่ยนแปลงด้านการดำเนินการ หรือการผลิตโดยไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงด้านการเงิน ซึ่งขึ้นอยู่กับแนวนโยบายและการวิเคราะห์ปัญหา

3) การแปรสภาพกิจการของรัฐหรือการผลัดภาระ มาตรการนี้มุ่งถึงการขายกิจการของรัฐวิสาหกิจ และการลดหรือเลิกบทบาทของรัฐบาลที่มีได้ค้ำนึ่งถึงการตลาด แนวคิดนี้อาจมีความหมายถึงการปลดเปลื้องภาระ โดยการขายทรัพย์สินหรือหุ้นส่วนของกิจการหรือการโอนสภาพการเป็นเจ้าของ

4) การเปิดโอกาส หรือการเปิดการค้าเสรี โดยพิจารณาได้ 2 แง่ คือในลักษณะอย่างกว้าง เป็นการมุ่งเน้นการตลาดที่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของโลก ส่วนในลักษณะเฉพาะเรื่อง มีลักษณะมุ่งเน้นในเรื่องการลดหย่อน ยกเลิกข้อกำหนดทางกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการแข่งขันในกิจการรัฐวิสาหกิจประเภทต่าง ๆ

พราเกอร์ (Prager อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ 2544: 35) ระบุว่าลักษณะของการแปรรูปมี 5 แบบ คือ (1) การขายทรัพย์สินของรัฐบางส่วนซึ่งเป็นส่วนที่ไม่ได้ทำให้การควบคุมของรัฐลดลง (2) การเปลี่ยนแปลงการเป็นเจ้าของและการควบคุม (3) การเพิ่มความเป็นเจ้าของให้เอกชน โดยไม่เป็นการกีดกันกับการเข้าสู่ตลาด (4) การเปลี่ยนแบบแผนการควบคุมมากกว่าความเป็นเจ้าของ เช่น การให้เช่ารัฐวิสาหกิจ (5) ความเป็นเจ้าของและการตัดสินใจที่สำคัญยังอยู่ที่รัฐ ในขณะที่เดียวกันกับการที่การผลิตอยู่ในมือของเอกชน เช่น การจ้างเหมาจัดการและการจ้างเหมาอื่น ๆ เป็นต้น

การแปรรูปรัฐวิสาหกิจมีวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย โดยอาจแยกแยะได้ดังนี้ (ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

1) *สัญญาการบริหารจัดการ* เป็นรูปแบบที่ภาครัฐเป็นผู้ลงทุนเอง แต่จ้างทีมงานเอกชนเข้ามาบริหารจัดการ โดยเอกชนอาจต้องรับผิดชอบในการซ่อมบำรุงทั้งหมด หรือบางส่วนแล้วแต่จะตกลงกัน

2) *สัญญาเช่า* เป็นรูปแบบที่ภาครัฐเป็นผู้ลงทุนด้านสินทรัพย์เอง และให้เอกชนเช่ากิจการไป โดยเอกชนต้องออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และการบริหารจัดการเอง

3) *สัมปทาน* เป็นรูปแบบที่ภาครัฐให้สิทธิแก่เอกชน ซึ่งต้องรับผิดชอบเองทั้งในการลงทุนด้านทรัพย์สิน และการบริหารจัดการ โดยเมื่อสิ้นสุดสัมปทานแล้ว อาจโอนหรือไม่โอนทรัพย์สินบางส่วนหรือทั้งหมดให้กับรัฐบาลก็ได้ แล้วแต่จะตกลงกัน

4) *การร่วมทุน* เป็นรูปแบบที่ภาครัฐร่วมลงทุนกับเอกชน โดยรัฐบาลถือหุ้นไม่ถึงกึ่งหนึ่ง และมักให้เอกชนเป็นฝ่ายบริหารจัดการ ในกรณีนี้ เอกชนผู้ร่วมทุนมักจะเป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ ในการดำเนินงานแบบเอกชนในที่สุด (เรียกว่าเป็นหุ้นส่วนทางกลยุทธ์ หรือ strategic partners)

5) *การกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์* คือวิธีการลดสัดส่วนการถือหุ้นของรัฐบาลลงให้ต่ำกว่ากึ่งหนึ่ง โดยขายหุ้นส่วนที่เกินในตลาดหลักทรัพย์ ทำให้รัฐวิสาหกิจแปลงสภาพเป็นบริษัทมหาชน ซึ่งจะมีการดำเนินงานแบบเอกชนในที่สุด

6) *การยุบเลิกและจำหน่ายจ่ายโอนกิจการ* คือการยกเลิกกิจการรัฐวิสาหกิจ โดยมีการชำระบัญชีเพื่อจำหน่ายจ่ายโอนให้เอกชนรับไปดำเนินงานตามที่เห็นสมควร

ในทางปฏิบัติ แต่ละรูปแบบอาจมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันออกไปอีกด้วย จะเห็นได้ว่า การแปรรูปรัฐวิสาหกิจไม่ใช่มีเฉพาะรูปแบบการขายโอนให้เอกชนเอาไปดำเนินงานแต่เพียงอย่างเดียว หากรัฐต้องการคงสิทธิความเป็นเจ้าของไว้บ้างก็ยังพอทำได้

ปิยสวัสดิ์ อัมระนันท์ (เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ) ได้อธิบายถึงรูปแบบต่าง ๆ ในการแปรรูป ที่รัฐบาลได้เลือกใช้ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 Contract Out เป็นรูปแบบอ่อนที่สุด คือให้เอกชนเข้ารับดำเนินการให้บริการ ดังในกรณีของเหมืองแม่เมาะ การเปิดเหมืองเอาหน้าดินออกนั้น เดิมการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการ ตอนหลังให้เอกชนรับไปดำเนินการ ถือเป็นแปรรูปในลักษณะหนึ่ง เป็นในลักษณะอ่อน ๆ

รูปแบบที่ 2 Build Own Operate Transfer (Boot) หรือ Build Own Operate (Boo) เป็นการที่จะให้เอกชนเข้ามาลงทุนดำเนินงานและขายสินค้าและบริการคืนให้รัฐวิสาหกิจ ในโครงการใหม่ ๆ ตัวอย่างเช่น ผลิตไฟฟ้า แล้วก็ขายไฟฟ้ากลับเข้าระบบของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นต้น แทนที่ กฟผ. ต้องไปลงทุนสร้างโรงไฟฟ้าใหม่

รูปแบบที่ 3 Joint Venture คือ การเข้าไปร่วมกับเอกชนในการทำโครงการใหม่ หรือแม้แต่โครงการที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น เรื่องของท่อน้ำมัน มี 2 บริษัท คือ Thappline กับ FPT

แทนที่ ปตท. หรือบริษัทบางจากจะเป็นผู้ลงทุนผู้เดียว ก็เป็นการลงทุนร่วมกันระหว่างรัฐวิสาหกิจ ทั้งการบินไทย บริษัทน้ำมันของรัฐ กับบริษัทน้ำมันและบริษัทอื่น ๆ ในภาคเอกชน

รูปแบบที่ 4 Strategic Investor ซึ่งเป็นรูปแบบที่สำคัญ คือ การขายหุ้นรัฐวิสาหกิจ ให้กับเอกชน ซึ่งอาจจะเป็นการนำพันธมิตรร่วมทุน หรือ Strategic Investor เข้ามาได้ในบางกรณี หรืออาจจะเป็นการกระจายหุ้นเข้าตลาดหลักทรัพย์ก็ได้ ที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มุ่งเป็นเรือของการกระจาย หุ้นเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ เช่น กรณีของบริษัทการบินไทย บริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด หรือบริษัทบาง จาก เป็นต้น

ทั้งหมดที่กล่าวมานั้น เป็นรูปแบบหลัก ๆ ที่มีการดำเนินงานกันอยู่ ซึ่งการจะใช้ รูปแบบใด ขึ้นอยู่กับว่าเป็นกิจการอะไร และเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทไหน

4.5 แนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

การแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ดีย่อมจะต้องมีความโปร่งใสในการดำเนินการและ เปิดเผยการดำเนินการในทุกขั้นตอน ทั้งนี้ เพื่อความ “สุจริตใจ” ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน กระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และเพื่อ “ตรวจสอบ” กระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจว่า เป็นไป โดยถูกต้องหรือไม่ ความโปร่งใสและการเปิดเผยดังกล่าว จำเป็นต้องมีอยู่ในทุกขั้นตอนของ กระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เริ่มตั้งแต่การทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการแปรรูป รัฐวิสาหกิจ การเลือกรัฐวิสาหกิจมาแปรรูป การตัดสินใจทางการเมืองที่จะแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจทั้งระบบ รวมไปถึงการดำเนินการภายหลังการแปรรูป รัฐวิสาหกิจ ไปแล้ว เหตุผลที่ต้องสร้างความโปร่งใสและการเปิดเผยในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจดังที่ได้กล่าว มาแล้วข้างต้น ก็เพื่อวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญคือ เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และเพื่อ ป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบิดเบือนการใช้อำนาจเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ จากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

เพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ครบถ้วน โปร่งใสและเปิดเผย รวมทั้ง ยังเป็นการสนองตอบประโยชน์สาธารณะ หลังจากที่ได้ทำการศึกษาวิจัยการแปรรูปรัฐวิสาหกิจทั้ง ของไทยและของต่างประเทศพบว่า กระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่เหมาะสมสำหรับประเทศ ไทยนั้น ควรพิจารณาจากการป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากขั้นตอนในการแปรรูป รัฐวิสาหกิจรวม 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ (นันทวัฒน์ บรมานันท์ 2548: 167-170)

1) ขั้นตอนในการเลือกรัฐวิสาหกิจที่จะถูกแปรรูป การ “เลือก” รัฐวิสาหกิจมาทำ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นสิ่ง “ง่าย” และดูเหมือน “ไม่ยุ่งยาก” แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ขั้นตอนในการ เลือกรัฐวิสาหกิจมาแปรรูปกลับเป็นขั้นตอนสำคัญที่อาจบิดเบือนการใช้อำนาจดุลพินิจโดยมิ ชอบของนักการเมืองได้โดยง่าย เพราะการเลือกรัฐวิสาหกิจมาแปรรูปนั้น เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง

หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวมของรัฐได้มากที่สุด เพราะเป็นความ “ขัดแย้ง” กันโดยตรงระหว่าง “ผลประโยชน์ส่วนรวม” กับ “ผลประโยชน์ส่วนตัว” ของนักการเมืองที่มีอำนาจกำหนดรัฐวิสาหกิจที่จะถูกแปรรูป สังเกตได้จากการดำเนินการที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยทุนรัฐวิสาหกิจที่นักการเมืองเป็นผู้ “เลือก” รัฐวิสาหกิจที่จะนำมาแปลงทุนเป็นหุ้น ซึ่งรัฐวิสาหกิจที่ผ่านกระบวนการแปลงทุนเป็นหุ้นตามกฎหมายว่าด้วยทุนรัฐวิสาหกิจทั้งหมด ล้วนแต่เป็นรัฐวิสาหกิจที่มีผลประโยชน์ดีและก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงเป็นอย่างมากต่อฝ่ายการเมือง

ปัญหาที่สำคัญก็คือ จะใช้วิธีการอย่างไรในการเลือกรัฐวิสาหกิจที่เหมาะสมที่จะมาทำการแปรรูป ความเหมาะสมดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการศึกษาวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างเป็นระบบก่อนอย่างครบถ้วนและเป็นกลาง มีบันทึกรายงานการศึกษาวเคราะห์และเปิดเผยต่อบุคคลภายนอกเพื่อตรวจสอบได้ ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางให้มีการตัดสินใจอย่างถูกต้องทางการเมือง บนพื้นฐานของประโยชน์ส่วนรวม

นอกจากนี้ อีกวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับการเลือกรัฐวิสาหกิจที่จะมาทำการแปรรูปก็คือ การกำหนดรัฐวิสาหกิจที่จะมีการแปรรูปไว้ในกฎหมาย เพื่อที่จะได้ให้มีการ “ควบคุม” และ “ตรวจสอบ” โดยสมาชิกรัฐสภาอันเป็นตัวแทนของประชาชน วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่ใช้กันอยู่ในประเทศฝรั่งเศสที่กำหนดให้มีบัญชีรายชื่อรัฐวิสาหกิจที่จะถูกแปรรูปไว้ท้ายกฎหมายว่าด้วยการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การกำหนดรายชื่อในลักษณะดังกล่าวเป็นการยืนยันหลักเกี่ยวกับอำนาจในการปกครองประเทศของประชาชนโดยผ่านทางตัวแทนของประชาชน การแปรรูปรัฐวิสาหกิจอันมีผลเป็นการ “ขาย” สมบัติของประเทศชาติ จึงควรได้รับการพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนจากตัวแทนของประชาชนก่อน อย่างไรก็ตาม แม้รัฐสภาจะให้ความยินยอมอนุมัติให้มีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจด้วยวิธีการดังกล่าวไปแล้ว แต่การที่ฝ่ายการเมืองจะ “หยิบยก” รัฐวิสาหกิจใดมาทำการแปรรูป ก็จำเป็นต้องดำเนินการตามกระบวนการที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งหมดคือ ต้องมีการศึกษาวเคราะห์ทางวิชาการอย่างเป็นระบบครบถ้วน เป็นกลาง มีบันทึกรายงานผลการศึกษาวเคราะห์ที่สามารถเปิดเผยต่อบุคคลภายนอกเพื่อตรวจสอบได้

2) การดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เมื่อฝ่ายการเมืองได้ทำการเลือกรัฐวิสาหกิจที่จะทำการแปรรูปได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือสมควรที่จะพิจารณาว่า การดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจควรจะประกอบด้วยกิจการใดบ้าง ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า การดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเหตุแห่งการรั่วไหลของทรัพย์สินของรัฐ และยังเป็นช่องทางให้มีการใช้อำนาจในทางมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ การดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจจึงควรดำเนินการโดยผู้ที่มีความเป็นกลางและมี

กระบวนการที่โปร่งใส เปิดเผย และสามารถตรวจสอบได้ กระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เริ่มต้นด้วยการประเมินมูลค่าของรัฐวิสาหกิจเป็นสิ่งแรก กระบวนการประเมินมูลค่าของรัฐวิสาหกิจสมควรทำโดยคณะกรรมการอิสระที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ เพื่อให้การประเมินมูลค่าของรัฐวิสาหกิจเป็นไปโดยถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม คณะกรรมการที่จะเข้ามาประเมินมูลค่าของรัฐวิสาหกิจจะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งยังจะต้องกำหนดมาตรการในการป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวกลับเข้าไปรับประโยชน์จากกิจการที่ตนได้มีส่วนร่วมในการแปรรูป

นอกจากนี้แล้ว ในกระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจยังประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่สำคัญที่ควรกำหนดรายละเอียดไว้ในกฎหมายด้วย ได้แก่ การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโอนหุ้น การเปลี่ยนแปลงหุ้น หลักเกณฑ์ในการถือหุ้นของคนต่างด้าว เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของรัฐ รวมทั้งการกำหนดหุ้นที่มีลักษณะพิเศษเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของรัฐเช่นกัน หลักเกณฑ์ในการกระจายหุ้นให้แก่ประชาชน และสิทธิและเงื่อนไขในการเสนอหุ้นให้แก่พนักงาน รายละเอียดต่าง ๆ นี้ สมควรกำหนดไว้ในกฎหมายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นไปเพื่อประโยชน์ของรัฐและประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ เนื่องจากการบิดเบือนการใช้อำนาจของ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจเกิดขึ้นได้ในหลายขั้นตอน เช่น การประเมินราคาทรัพย์สินของรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอาจเลือกจ้างบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับตนให้มาประเมินก็ได้ หรือการกระจายหุ้นให้แก่พนักงานรัฐวิสาหกิจที่ถูกแปรรูป อาจมีการกำหนดให้สิทธิแก่พนักงานมากเกินไปจนเกินกว่าที่ควร โดยมีความมุ่งหมายเพื่อแลกกับการที่พนักงานจะไม่ต่อต้านหรือไม่คัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งกรณีดังกล่าวถือเป็นการนำเอาทรัพย์สินของรัฐมาแบ่งเป็นประโยชน์ระหว่างเอกชนด้วยกัน คือระหว่างนักการเมืองกับพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อประชาชนส่วนรวม

3) การดำเนินกิจการหลังแปรรูปแล้ว เมื่อมีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไปเป็นของเอกชนแล้ว ผู้คนมักไม่ค่อยให้ความสนใจในกิจการดังกล่าวเท่าไร เพราะคิดว่าเมื่อแปรรูปไปแล้วก็เสร็จสิ้น แต่อย่างไรก็ดี ต้องไม่ลืมว่ากิจการที่เปลี่ยนสภาพความเป็นเจ้าของจากของรัฐ ไปเป็นของเอกชนนั้น ยังมีสภาพเป็นบริการสาธารณะอยู่ และรัฐยังเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ไม่ว่าจะมากหรือน้อย และนอกจากนี้ ในบางกรณีกิจการนั้นก็ยังมีการใช้สิทธิพิเศษของรัฐอยู่ หรือบางกิจการก็อาจเป็นกิจการที่ผูกขาดโดยสภาพ เช่น การผลิตน้ำมันปิโตรเลียม เป็นต้น ดังนั้น กิจการเหล่านี้แม้เมื่อแปรรูปไปเป็นของเอกชนแล้ว แต่ในทางปฏิบัติก็ยังมิประโยชน์ที่สังคมต้องรักษาไว้ เพราะเอกชนผู้เข้ามาบริหารหรือเป็นผู้ถือหุ้นอาจไม่สนใจประโยชน์ส่วนรวม หรืออาจดำเนินกิจการที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ส่วนรวมได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยอาจเป็นการดำเนินกิจการที่สุจริต

หรือไม่สุจริตก็ได้ ด้วยเหตุดังกล่าว ในต่างประเทศจึงมีการนำเอาระบบ “หุ้นทอง” หรือ “หุ้นบุริมสิทธิ” มาใช้ในการคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวม

ฉะนั้นแนวทางของการแปรรูปที่เหมาะสมคือ ต้องมีความโปร่งใส เปิดเผยได้ทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นในการเลือกรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูป ขั้นตอนของการดำเนินการแปรรูป รวมไปถึงขั้นตอนหลังจากดำเนินการแปรรูปเสร็จสิ้นแล้ว ต้องสามารถตรวจสอบได้

4.6 การแปรรูปรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ซึ่งผ่านกระบวนการตราพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 116 ตอนที่ 128 ก. ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2542 มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ 17 ธันวาคม 2542 ซึ่งจัดทำโดยสำนัก

รัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ กรมบัญชีกลาง โดยมีวัตถุประสงค์ สำคัญ และกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ของกฎหมายฉบับนี้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ 2542) พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ถึงแม้จะถูกจัดอยู่ในกฎหมายฟื้นฟูเศรษฐกิจฉบับหนึ่งในจำนวน 11 ฉบับ ก็ตาม แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ เป็นเพียงกฎหมายที่เป็นเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่รัฐวิสาหกิจ ที่ยังไม่มีสถานะเป็นบริษัทให้แปลงเป็นบริษัท (coropratisation) ได้โดยรวดเร็ว และเป็นไปตามขั้นตอนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

กฎหมายฉบับนี้มีเนื้อหาสาระที่กล่าวถึงไปถึงการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (Privatization) แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้รัฐวิสาหกิจจะแปลงเป็นบริษัทแล้ว บริษัทนั้นก็ยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่เช่นเดิม สำหรับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ โดยการจำหน่ายหุ้นให้กับเอกชนรวมทั้งประชาชนทั่วไป และพนักงานนั้น เป็นขั้นตอนต่อไปที่อยู่นอกเหนือจากขั้นตอนต่าง ๆ ที่พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ กำหนดไว้

นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้นจะพิจารณาโดยคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) ซึ่งขณะนั้นรองนายกรัฐมนตรี (นายสุภชัย พานิชภักดิ์) เป็นประธาน และการนำนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไปสู่การปฏิบัตินั้น จะต้องพิจารณาถึงความพร้อมและเหมาะสม โครงสร้างองค์กรและโครงสร้างตลาดสินค้าบริการที่ของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ก่อนที่จะให้เอกชนมาร่วมกิจการ รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนกำหนดให้จะต้องจัดตั้งองค์กรกำกับดูแล ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการกำหนดราคา กำหนดคุณภาพและมาตรฐานขั้นต่ำของบริการ ให้มีความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคและผู้ลงทุน และรวมถึงการคุ้มครองผู้บริโภคด้วย ทั้งนี้ เพื่อแยกอำนาจการกำกับดูแลออกจากอำนาจให้บริการของรัฐวิสาหกิจ องค์กรใด ในพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจในการวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไข เพื่อให้การดำเนินการของ

บริษัทมีคุณภาพ และอัตราค่าบริการหรือราคาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ทั้งผู้ประกอบการ และผู้บริโภค ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวเปรียบได้กับองค์กรกำกับดูแลรายสาขาฯ จัดตั้งภายใต้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ก่อนจะเป็นองค์กรกำกับดูแลฯ ซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งต่อไป

4.6.1 ความเป็นมา

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ได้เริ่มมีการพิจารณามาเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้ว ทั้งนี้เนื่องจากภาครัฐต้องการเพิ่มบทบาทภาคเอกชนในรัฐวิสาหกิจ โดยการให้เอกชนเข้ามาร่วมถือหุ้นในกิจการบางส่วน หรือขายหุ้นแก่ประชาชน โดยผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อระดมทุนมาใช้ในกิจการของรัฐ โดยการให้บริการของรัฐวิสาหกิจนั้น ยังคงดำเนินการอยู่ต่อไปอย่างต่อเนื่อง และพนักงานยังคงมีงานทำอยู่ต่อไป แต่ในขณะนั้นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกา หรือตั้งขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรี ยังมีทุนเป็นก้อน ทำให้ไม่สามารถเพิ่มบทบาทภาคเอกชนโดยการให้เอกชนเข้ามาร่วมถือหุ้นได้ หากรัฐประสงค์จะเพิ่มบทบาทภาคเอกชน โดยวิธีดังกล่าว จะต้องแก้ไขกฎหมายจัดตั้งที่ล้าสมัย ซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควร คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจแห่งชาติในขณะนั้น จึงได้มีดำริให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ร่างกฎหมายกลางขึ้นมาฉบับหนึ่ง เพื่อให้รัฐวิสาหกิจที่มีทุนเป็นก้อนสามารถแปลงเป็นหุ้นในรูปแบบบริษัทได้ และได้มีการนำเสนอรัฐบาลในขณะนั้น แต่เนื่องจากปัญหาการยอมรับเรื่องการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และปัญหาความเข้าใจของพนักงานและประชาชน รัฐบาลจึงได้ขออนุญาตร่างกฎหมายดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อความรอบคอบอีกครั้งหนึ่ง ต่อมาเมื่อได้มีการประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับพนักงานรัฐวิสาหกิจ และประชาชนเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ มากยิ่งขึ้นพอสมควรในระดับหนึ่งแล้ว กระทรวงการคลังจึงได้ดำเนินการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวนโยบาย การให้เอกชนร่วมถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจเรื่อยมาเป็นลำดับจนถึงฉบับปัจจุบัน และได้นำเสนอคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ ซึ่งขณะนี้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ได้ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาเรียบร้อยแล้ว

4.6.2 เหตุผลความจำเป็น

1) รัฐวิสาหกิจถือเป็นกิจการที่ราชการถึงเอกชน ที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับ การให้บริการพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ น้ำประปา เป็นต้น แก่ประชาชน และถือเป็นภาคสำคัญอีกภาคหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญ ต่อการสนับสนุนฟื้นฟูเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ให้พ้นจากวิกฤติโดยเร็ว นอกจากนี้ การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจ โดยเฉพาะกิจการโทรคมนาคม และการขนส่งยังเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้น รัฐวิสาหกิจจึงมีความจำเป็นที่

จะต้องปรับนโยบายและโครงสร้างในการบริหารงาน และการลงทุนให้ทันสมัยและมีศักยภาพในการแข่งขันด้วย

2) อย่างไรก็ตาม โครงสร้างและการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจในปัจจุบันที่กว่าร้อยละ 80 จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะอยู่ในรูปองค์การของรัฐ มิได้อยู่ในรูปบริษัท ทำให้การปรับโครงสร้างให้มีประสิทธิภาพ ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำได้อย่างไม่คล่องตัว เพราะต้องเสนอขอแก้ไขกฎหมายจากรัฐสภา ซึ่งมีหลายขั้นตอนและใช้เวลานาน แต่ขณะเดียวกันการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ โดยเฉพาะกิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ จำเป็นต้องใช้เงินทุนเพื่อขยายงานสูงมาก ในขณะที่งบประมาณที่จะใช้ขยายงานถูกจำกัด ทั้งด้านการลงทุนด้วยรายได้ของตนเอง การกู้เงินจากต่างประเทศ หรือการขอเงินงบประมาณอุดหนุนจากภาครัฐ

3) จากความจำเป็นและข้อจำกัดดังกล่าว รัฐวิสาหกิจที่อยู่ในรูปองค์การของรัฐในปัจจุบัน จึงหาทางออกด้วยการจัดตั้งบริษัทลูกขึ้น แล้วโอนอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการผ่านบริษัทลูก ซึ่งทำให้บริษัทลูกเหล่านี้มีความคล่องตัว ในการบริหารงานเช่นเดียวกับเอกชน รวมทั้งสามารถที่จะระดมทุนขยายงานด้วยตนเองไม่ต้องพึ่งภาครัฐ โดยการร่วมทุนกับภาคเอกชน หรือกระจายหุ้น ผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตัวอย่าง คือ บริษัท จัดการทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำกัด (มหาชน) (บริษัทลูกของการประปาส่วนภูมิภาค) บริษัท ปตท. ส.ผ. จำกัด (มหาชน) (บริษัทลูกของ ปตท.) สำหรับรัฐวิสาหกิจที่เป็นองค์การของรัฐบางแห่ง ต้องการดำเนินการเช่นนี้บ้างก็ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะกฎหมายจัดตั้งมิได้เปิดโอกาสให้รัฐวิสาหกิจเหล่านั้นจัดตั้งบริษัทลูกได้ ทำให้รัฐวิสาหกิจต้องเสนอขอแก้ไขกฎหมายจัดตั้งต่อรัฐสภา เป็นรายแห่ง เพื่อขอเปลี่ยนเป็นบริษัทหรือตั้งบริษัทลูกได้ ซึ่งต้องใช้เวลาในการเสนอกฎหมายนาน ทำให้กว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงก็ไม่ทันต่อสถานการณ์แล้ว

4.6.3 วัตถุประสงค์

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐ เมื่อมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนสถานะของรัฐวิสาหกิจ จากรูปแบบเดิมที่เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทองค์การของรัฐ ตามที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นให้เป็นรูปแบบบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด แต่ยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทหนึ่ง (เช่นเดียวกับบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) หรือบริษัท ขนส่ง จำกัด) โดยมีการเปลี่ยน “ทุน” จากรัฐวิสาหกิจเดิม เป็น “ทุนเรือนหุ้น” ของบริษัทที่รัฐถือหุ้นทั้งหมด และยังคงให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดิม รวมทั้งให้พนักงานมีฐานะเป็นเช่นเดียวกับที่เคยเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจเดิม ทั้งนี้ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการปรับโครงสร้างองค์กรของรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินกิจการ และเพื่อเปิดโอกาสให้การระดมทุนจากตลาดทุนกระทำได้โดยสะดวก ภายหลังจากที่ได้มีการเตรียมการปรับโครงสร้างการบริหาร ภายใน

รัฐวิสาหกิจ ความพร้อมของรัฐวิสาหกิจ และโครงสร้างด้านการตลาดของกิจการรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้รัฐวิสาหกิจมีประสิทธิภาพ และมีขีดความสามารถในการแข่งขันกับภาคเอกชนเรียบร้อยแล้ว

4.6.4 สารสำคัญของพระราชบัญญัติ

1) รัฐวิสาหกิจที่อยู่ในข่ายจะใช้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ

รัฐวิสาหกิจที่อยู่ในข่ายสามารถใช้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ได้ คือ รัฐวิสาหกิจประเภทองค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ สำหรับรัฐวิสาหกิจที่มีสถานภาพเป็นบริษัทอยู่แล้วไม่ต้องใช้กฎหมายนี้ เพราะมีรูปแบบเป็นบริษัทอยู่แล้ว

“รัฐวิสาหกิจ” ตามคำจำกัดความที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

(1) ประเภทองค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ รัฐวิสาหกิจประเภทนี้เป็นรัฐวิสาหกิจ ที่จัดตั้งโดยมีกฎหมายเฉพาะของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกาหรือพระราชกำหนดก็ตาม เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ฯลฯ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งตามระเบียบ ซึ่งไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล เช่น โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง โรงงานไฟ โรงงานสุรา กรมสรรพสามิต โรงพิมพ์ตำรวจ กรมตำรวจ สำนักงานชานาเคราะห์ กรมประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

(2) ประเภทบริษัท ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด โดยรัฐหรือรัฐวิสาหกิจถือหุ้นมากกว่าร้อยละ 50 เช่น บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท ขนส่ง จำกัด บริษัท อู่กรุงเทพ จำกัด ฯลฯ

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ มิได้เป็นกฎหมายในลักษณะบังคับให้รัฐวิสาหกิจทุกแห่งต้องแปลงสภาพเป็นบริษัท แต่เป็นกฎหมายในลักษณะเครื่องมือที่นำมาใช้ เมื่อรัฐวิสาหกิจใดที่อยู่ในประเภทองค์การของรัฐบาล หรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของจะแปลงเป็นบริษัท ซึ่งเมื่อรัฐวิสาหกิจเหล่านั้นแปลงเป็นบริษัทแล้ว บริษัทดังกล่าวก็ยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่เช่นเดิม เนื่องจากกระทรวงการคลังถือหุ้นทั้งหมด ทั้งนี้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ กำหนดไว้ในมาตรา 22 และบริษัทยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ ตราบใดที่รัฐยังคงถือหุ้นในบริษัทนั้นมากกว่าร้อยละ 50 แต่เมื่อรัฐจำหน่ายหุ้นในบริษัทจนถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละ 50 แล้วบริษัทจึงจะกลายเป็นบริษัทของเอกชนเต็มรูปแบบ

2) ขอบเขตการแปลงเป็นบริษัท

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ได้กำหนดขอบเขตการแปลงเป็นบริษัทไว้อย่างยืดหยุ่น ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในทางปฏิบัติได้หลายวิธี โดยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมสำหรับรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง ดังนี้

(1) รัฐวิสาหกิจหนึ่งจะเปลี่ยนทุนเป็นทุนเรือนหุ้น และจัดตั้งเป็นบริษัทเพียงบริษัทเดียวทั้งหมดก็ได้

(2) รัฐวิสาหกิจหนึ่งจะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นและจัดตั้งเป็นบริษัทหลายบริษัทก็ได้ และจะกระทำในคราวเดียวกันหรือไม่ก็ได้

(3) รวมกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนของหลายรัฐวิสาหกิจ มาจัดตั้งเป็นบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทก็ได้

3) การโอนสินทรัพย์และการกำหนดมูลค่าหุ้นและจำนวนหุ้น

ณ วันที่มีการจดทะเบียนบริษัท ให้บรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจโอนไปเป็นของบริษัท โดยการโอนสินทรัพย์นั้น จะโอนไปตามราคาในบัญชี จึงไม่ต้องมีการประเมินราคาสินทรัพย์ใหม่ การประเมินราคาสินทรัพย์ใหม่จะกระทำต่อเมื่อมีการจำหน่ายหุ้นเดิมหรือหุ้นเพิ่มทุนออกไป

สำหรับการกำหนดจำนวนหุ้นและมูลค่าหุ้น สามารถกระทำได้โดยการนำทุนประเดิม ซึ่งอาจจะมาจากงบประมาณแผ่นดินมาจดทะเบียนเป็นทุนจดทะเบียน ในส่วนของรายการอื่น ๆ ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น เช่น ส่วนเกินทุนกำไรสะสม ก็ยังคงอยู่อย่างเดิมในบัญชีทุนของงบดุลของบริษัทนั้น

4) พนักงาน

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ กำหนดว่า ในวันจดทะเบียนบริษัท ให้พนักงานของบริษัทดังกล่าวที่เป็นรัฐวิสาหกิจได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับอยู่เดิม และให้นับอายุงานต่อเนื่องโดยไม่มีการเลิกจ้าง โดยให้ถือว่าเวลาการทำงานของพนักงานในรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นเวลาการทำงานในบริษัท และโดยที่สถานภาพของบริษัทนั้น ยังคงมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจเช่นเดิม พนักงานที่โอนมาเป็นพนักงานของบริษัท ยังคงมีฐานะเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ภายใต้กฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์เหมือนเดิม

5) การค้ำประกันเงินกู้ และสิทธิการใช้ที่ราชพัสดุหรือที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ กำหนดไว้ว่า ในวันจดทะเบียนบริษัท หนี้ของรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังค้ำประกันอยู่แล้ว ก็ให้กระทรวงการคลังค้ำประกันต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามภาระผูกพันในสัญญาที่มีอยู่เดิมอันจะทำให้กิจการดำเนินต่อไปได้อย่าง

ต่อเนื่อง นอกจากนี้รัฐวิสาหกิจหลายแห่งกู้ยืมเงินมาจากสถาบันการเงินต่างประเทศ ถ้ารัฐไม่ค้ำประกันต่อไป อาจทำให้เจ้าหนี้เรียกชำระหนี้คืนเงินกู้ทั้งหมด ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงมาก โดยรัฐไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ดังกล่าวทั้งหมดในคราวเดียวกันได้ ดังนั้น รัฐโดยกระทรวงการคลัง จึงยังจำเป็นต้องค้ำประกันหนี้ต่อไป อย่างไรก็ดี กฎหมายได้บัญญัติให้ภาระการค้ำประกันนั้นอาจถูกเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการปฏิบัติตามหลักของธุรกิจทั่วไปมากยิ่งขึ้น

ส่วนสิทธิการใช้ที่ราชพัสดุหรือที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่รัฐวิสาหกิจเคยมีอยู่ ตามกฎหมายที่ราชพัสดุหรือกฎหมายอื่นให้บริษัทมีสิทธิในการใช้ที่นั้นต่อไป ตามเงื่อนไขเดิม แต่ต้องจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายได้แผ่นดินตามที่กระทรวงการคลังกำหนด เพื่อให้การดำเนินงานของบริษัท สอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น ในแง่ของการสะท้อนถึงต้นทุนการดำเนินงาน

6) การโอนอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจไปยังบริษัท

ในกรณีที่ กฎหมายจัดตั้งของรัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นทุนเรือนหุ้นหรือกฎหมายอื่นมีบทบัญญัติให้อำนาจรัฐวิสาหกิจดำเนินการใด ๆ ต่อบุคคล ทรัพย์สิน หรือสิทธิของบุคคล หรือมีบทบัญญัติให้การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจนั้น ได้รับยกเว้น ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการใด หรือได้รับการยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใด หรือมีบทบัญญัติให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจนั้นเป็นกรณีเฉพาะ หรือมีบทบัญญัติคุ้มครองกิจการพนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าบทบัญญัตินั้นยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป อย่างไรก็ตาม อำนาจสิทธิหรือประโยชน์ที่ว่านั้น อาจจำกัดหรือคงได้

การกำหนดให้บริษัท (ที่เป็นรัฐวิสาหกิจ) คงมีอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น ให้ดำเนินการโดยออกเป็นพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 26 โดยถือหลักว่า บริษัทจะมีอำนาจสิทธิหรือประโยชน์ เพียงเท่าที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และอาจกำหนดให้อำนาจนั้นเป็นของคณะกรรมการคณะหนึ่งคณะใดก็ได้

คณะกรรมการดังกล่าว มีอำนาจวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้อำนาจต่าง ๆ และวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพื่อให้การดำเนินการของบริษัท มีคุณภาพและมีอัตราค่าบริการ หรือราคาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภค ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้เปรียบเสมือนกับคณะกรรมการ ที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรผู้กำกับรายสาขา ก่อนที่จะมีกฎหมายว่าด้วยการกำกับรายสาขาต่อไป

อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ ตามพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 26 สิ้นสุดลงเมื่อมีการตรากฎหมายว่าด้วยการดำเนินการ (องค์กรกำกับรายสาขา) หรือเมื่อบริษัทนั้นสิ้นสภาพการเป็นรัฐวิสาหกิจ

7) การยุบเลิกรัฐวิสาหกิจ

เมื่อได้เปลี่ยน “ทุน” ของรัฐวิสาหกิจใดเป็น “ทุนเรือนหุ้น” และจัดตั้งเป็นบริษัททั้งองค์กรแล้ว กฎหมายนี้ได้กำหนดให้ยกเลิกกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจนั้น ตามเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 28 เพื่อลดภาระที่จะต้องตรากฎหมายยกเลิกกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจเป็นรายฉบับในภายหลัง แต่ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจเดิมมีอำนาจ สิทธิหรือประโยชน์ ตามกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจอยู่อย่างใด และมีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้บริษัทมีอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้ถือว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่ยกเลิกนั้น ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป ตามระยะเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 26 (ซึ่งเป็นพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัทฯ (ที่เป็นรัฐวิสาหกิจ))

4.6.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1) ทำให้องค์การที่มีทุนเป็นก้อน แปลงเป็นทุนเรือนหุ้นในรูปแบบบริษัท จำกัด หรือบริษัท มหาชน จำกัด ไม่ต้องดำเนินการจัดตั้งบริษัทตามขั้นตอนปกติ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด) ดังนั้น การแปลงเป็นบริษัททำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และเมื่อมีการจัดตั้งบริษัทแล้ว ก็ไม่ต้องออกกฎหมายยกเลิกกฎหมายจัดตั้งของรัฐวิสาหกิจ แต่ละฉบับ แต่ได้กำหนดให้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ เป็นกฎหมายที่มีผลให้ยกเลิกกฎหมายจัดตั้งด้วย
- 2) เมื่อแปลงองค์การเป็นบริษัทแล้ว บริษัทนั้น ๆ สามารถระดมทุนจากตลาดทุนมาใช้ในการขยายงานของรัฐวิสาหกิจได้ โดยไม่เป็นภาระต่อรัฐบาล
- 3) การแปลงเป็นบริษัททำให้การบริหารงานมีความคล่องตัวขึ้น และการกำกับดูแลการบริหารงานของบริษัท เป็นไปด้วยความโปร่งใสยิ่งขึ้น
- 4) พนักงานและลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ ยังได้หลักประกันการทำงาน โดยเฉพาะด้านค่าตอบแทนต่าง ๆ ที่จะได้ไม่น้อยไปกว่าเดิม และสามารถนับอายุการทำงานต่อเนื่องได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการเลิกจ้าง

4.6.6 การพิจารณาพิจารณา ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไว้ในมาตรา 19 (9) ที่กำหนดให้คณะกรรมการการเตรียมการจัดตั้งบริษัทมีหน้าที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในกรณีที่จะมีการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัท อย่างน้อยในกรณีที่จะมีการกำหนดกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบและสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ ส่วนที่จะโอนให้แก่บริษัทที่จะจัดตั้งขึ้น และส่วนที่จะให้ตกเป็นของกระทรวงการคลัง หรือกรณีการกำหนดพนักงานที่จะให้เป็นลูกจ้างของบริษัท ตามระเบียบที่

คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจกำหนดหรือกรณีจัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาจำกัดหรือลด สิทธิพิเศษของบุคคล ทรัพย์สินหรือสิทธิของบุคคลที่มีอยู่เดิมตามกฎหมายก่อตั้งรัฐวิสาหกิจ หรือ ร่างพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์หรือให้บริษัทที่เปลี่ยนจากรัฐวิสาหกิจ คงมีอำนาจสิทธิหรือประโยชน์เพียงเท่าที่จำเป็นแก่การดำเนินงานที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ ส่วนรวม การจัดทำให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 นั้น ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา อย่างไรก็ตามก็ถึงขณะนี้ยังไม่ได้มีการจัดทำให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องนี้อย่างเป็นทางการแต่อย่างใด

5. การดำเนินการแปรรูปของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปของการ ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 2541: 4-5)

5.1 ประวัติความเป็นมาและการจัดตั้ง

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นรัฐวิสาหกิจสาขาสาธารณูปโภค ได้ก่อตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2503 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ การผลิต จัดให้ได้มา จัดส่ง และจัดจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าให้แก่ประชาชน ธุรกิจและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในเขตจำหน่าย 73 จังหวัดทั่วประเทศ ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมี ประวัติความเป็นมาโดยย่อ ดังนี้

ประเทศไทยได้มีไฟฟ้าใช้ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2427 ในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยผู้ที่นำไฟฟ้ามาทดลองผลิตใช้เป็นคนแรก คือ จอมพลเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสงชูโต) เมื่อครั้งมีบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าหมื่นไวยวรนาถ สถานที่ ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เคนสายไฟและติดตั้งโคมไฟฟ้าในครั้งนั้น คือ กรมทหารหน้า ซึ่งเป็น ที่ตั้งกระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เริ่มต้นเมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นว่าสุขาภิบาลตามหัว เมืองต่าง ๆ มีประชาชนอยู่หนาแน่นควรต้องมีการจัดสร้างการไฟฟ้าขึ้น เพื่อจำหน่ายกระแสไฟฟ้า ให้กับประชาชน ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2472 ทางราชการจึงได้จัดตั้งแผนกไฟฟ้าขึ้นในกองบูรพาภิบาล กรมสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และได้มีการก่อสร้างไฟฟ้าที่เทศบาลเมืองนครปฐมขึ้นเป็น ครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2473 นับว่าไฟฟ้าได้แพร่หลายออกไปสู่ตามหัวเมืองในส่วนภูมิภาค ตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา

ต่อมาในปี พ.ศ. 2477 แผนกไฟฟ้าได้ปรับปรุงเป็นกองไฟฟ้า สังกัดกรมโยธาเทศบาล กระทรวงมหาดไทย ภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น กองไฟฟ้าภูมิภาค

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และสงครามมหาเอเชียบูรพา ประมาณปี พ.ศ. 2490 สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเริ่มดีขึ้น ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าของประชาชนเพิ่มมากขึ้น การก่อสร้างไฟฟ้าจึงเกิดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2497 รัฐบาลได้มีนโยบายเร่งขยายการก่อสร้างกิจการไฟฟ้าขึ้นใหม่ ดำเนินการปรับปรุงไฟฟ้าที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น และได้จัดตั้งองค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขึ้นเป็นองค์การเอกเทศ โดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งให้ไว้เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2497 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2497

สถานะขององค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเมื่อเริ่มก่อตั้งในขณะนั้น มีทุนประเดิมตามกฎหมาย จำนวน 5 ล้านบาท มีการไฟฟ้าที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลจำนวน 117 แห่ง ตั้งสำนักงานชั่วคราวอยู่ที่ตึกกรมโยธาเทศบาล เจริงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ ให้มีการก่อสร้างการไฟฟ้าทุกอำเภอที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ซึ่งขณะนั้นมีอยู่ 227 อำเภอ ในขั้นแรกให้ก่อสร้างเฉพาะอำเภอที่ดำเนินการไม่ขาดทุนรวม 87 แห่ง ให้แล้วเสร็จภายใน 2 ปี และให้ดำเนินการเป็นรูปบริษัท เรียกว่า บริษัทไฟฟ้าอำเภอแต่ละอำเภอ องค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคถือหุ้นร้อยละ 51 อีกร้อยละ 49 ขายให้เอกชน กำหนดมูลค่าหุ้นละ 100 บาท ชำระครั้งแรกหุ้นละ 25 บาท

ในปี พ.ศ. 2498 ประธานกรรมการ ได้เสนอขอยุบองค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและจัดตั้งเป็นบริษัทรวมแต่เพียงบริษัทเดียวเรียกว่า บริษัท ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด คณะรัฐมนตรีไม่เห็นด้วย แต่ได้เสนอแนวทางปฏิบัติไว้ว่าให้รอการยุบเลิกองค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคไว้ก่อนพร้อมกับให้ตั้งบริษัท ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัดขึ้นใหม่ โดยองค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้ร่วมถือหุ้นด้วย การดำเนินการในรูปบริษัท แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะขายหุ้นไม่ออก ประชาชนไม่นิยม แม้จะพยายามนำหุ้นออกขาย โดยขอร้องให้ผู้ใช้ไฟทุกรายต้องซื้อหุ้นด้วยก็ได้ผลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในที่สุดบริษัท ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด ได้ถูกยกเลิกไปเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2500 การดำเนินงานขององค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จึงคงดำรงอยู่ต่อมา

กิจการไฟฟ้าขององค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้เติบโตกว้างขวางมากขึ้น โดยเพิ่มขอบเขตการให้บริการต่อประชาชนได้มากขึ้นทั่วประเทศ แต่ต้องประสบปัญหาวิกฤตทางการเงิน ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจากเงินกู้จากกระทรวงการคลังและเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร รวมทั้งหนี้บริษัทต่างประเทศพอกพูนขึ้นคิดเป็นเงินปีละหลายล้านบาท ไม่อาจชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยได้ตรงตามงวด นอกจากนี้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าและอุปกรณ์ ซึ่งติดตั้งอยู่ที่ท่าเรือก็จะถูกนำออกขายเลหลัง โดยรัฐบาลไม่ได้ให้ความช่วยเหลือ คณะกรรมการฯ จึงได้มีการประชุม เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2500 ได้ให้ดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ด้วยมาตรการต่าง ๆ องค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงเสนอ

แผนงานต่อคณะกรรมการฯ เพื่อขอรับโอนกิจการไฟฟ้าของเทศบาลทุกแห่ง โดยให้เทศบาลได้รับผลประโยชน์เป็นค่าบริการซึ่งก็ได้รับความเห็นชอบในหลักการและให้โอนกิจการไฟฟ้าของเทศบาล 5 แห่งแรก คือ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ ลำพูน สิงห์บุรี ระนอง และพังงา ทอยรับโอนไฟฟ้าเทศบาลเข้ามาเรื่อย ๆ จนครบทุกแห่ง รวม 67 เทศบาลด้วยกัน

จากภาระบทบาทหน้าที่ที่รับโอนกิจการไฟฟ้าเทศบาลมาดำเนินการแทนนั้น ทำให้กิจการขององค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องขยายตัวเพิ่มขึ้น ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายที่จะให้องค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้ดำเนินการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าในส่วนภูมิภาคแต่เพียงผู้เดียว รัฐบาลจึงเห็นควรให้เปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการบริหารงาน ตลอดจนสถานะของหน่วยงานเสียใหม่โดยยกฐานะองค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคพุทธศักราช 2503 ประกาศบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน 2503 มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานกลางของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตั้งอยู่ที่ริมคลองประปา สามเสน ถนนพระราม 6 กรุงเทพมหานคร (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ถือเอาวันที่ 28 กันยายน เป็นวันสถาปนาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเรื่อยมา)

ต่อมาได้ย้ายสำนักงานใหญ่มาอยู่เลขที่ 200 ถนนงามวงศ์วาน กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2514 ได้รับช่วงการดำเนินงานต่อมาจากองค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง ด้วยทุนประกันดำเนินการจำนวน 87 ล้านบาทเศษ มีการไฟฟ้าอยู่ในความควบคุมรวม 200 แห่ง มีผู้ใช้ไฟจำนวน 137,377 ราย และพนักงานจำนวน 2,119 คน กำลังไฟฟ้าสูงสุดในปี พ.ศ. 2503 เพียง 15,000 กิโลวัตต์ ผลิตด้วยเครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ดีเซลทั้งสิ้น สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าบริการประชาชนได้ 26.4 ล้านหน่วยต่อปี มีประชาชนได้รับประโยชน์จากการใช้ไฟฟ้าประมาณ 1 ล้านคน หรือร้อยละ 5 ของประชาชนที่มีอยู่ทั่วประเทศในขณะนั้น จำนวน 23 ล้านคน

5.2 สถานภาพและผลการดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

5.2.1 เป้าหมายในการดำเนินงาน

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีภารกิจในการบริการไฟฟ้าให้แก่ประชาชนในเขตความรับผิดชอบทั่วประเทศ ยกเว้นในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงานหลัก ๆ ที่สำคัญ 5 ประการ คือ

- 1) ปรับปรุงการจัดหาพลังงานไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพ มีปริมาณเพียงพอ กับความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยเน้นในเรื่องความปลอดภัย ความสะดวก และรวดเร็วในการให้บริการ

- 2) พัฒนากิจการด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ให้เลี้ยงตนเองได้ มีกำไร พอสมควร ตลอดจนมีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอแก่การขยายงานตามความจำเป็นและเหมาะสม
- 3) บริหารงานบุคคล ด้วยการปรับปรุงทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยการฝึกอบรมบุคลากร เป็นการเพิ่มพูน (เสริมสร้าง) ความรู้ ประสบการณ์ ให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบ
- 4) คิดค่าบริการแก่ประชาชนในอัตราที่เป็นธรรม
- 5) สนองนโยบายรัฐบาลให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

5.2.2 การดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

1) ความเป็นมา

(1) การปรับโครงสร้างและแปรรูปกิจการไฟฟ้าของประเทศไทย ได้ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2539 เห็นชอบให้แยกกิจการผลิตไฟฟ้า กิจการระบบสายส่งและกิจการระบบสายจำหน่ายออกจากกัน และต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2541 เห็นชอบแผนแม่บทการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งใช้เป็นกรอบกำหนดขอบเขตและทิศทางการปรับโครงสร้างและการแปรรูปธุรกิจหลัก 4 สาขา ซึ่งรวมสาขาพลังงานไว้ด้วย

ตามแผนแม่บทการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ การแปรรูปกิจการไฟฟ้าจะ ดำเนินการไปพร้อมกับการปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมไฟฟ้า โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 (2541-2544) ขั้นตอนที่ 2 (2544-2546) และขั้นตอนที่ 3 (ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป) (ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

(2) ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 และ 3 ตุลาคม 2543 เห็นชอบข้อเสนอแนะและแผนการดำเนินงานในการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้า และการจัดตั้งตลาดกลางซื้อขายไฟฟ้า และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงาน แห่งชาติ (สพช.) หรือสำนักงานพลังงานและนโยบาย (สพน.) ในปัจจุบัน การไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการตามแผนงาน

(3) แผนการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและการจัดตั้งตลาดกลางซื้อขายไฟฟ้า สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ก. ภายได้โครงสร้างกิจการไฟฟ้าในอนาคต จะมีการจัดตั้งตลาด กลางซื้อขายไฟฟ้าขึ้นในปี 2546 ประกอบด้วยศูนย์ควบคุมระบบอิสระ ศูนย์ปฏิบัติการทางการ ตลาด และศูนย์บริหารการชำระเงินค่าซื้อขายไฟฟ้า ตามลำดับ

ข. ภายใต้โครงสร้างดังกล่าวจะมีการแข่งขันในกิจการผลิตไฟฟ้า มีผู้ผลิตไฟฟ้าหลายรายเสนอราคาขายและปริมาณไฟฟ้าที่ตนจะผลิตเข้าสู่ตลาดกลางฯ โดยโรงไฟฟ้าที่เสนอราคาต่ำสุดจะได้รับการสั่งการให้เดินเครื่องก่อนตามลำดับ จนได้รับปริมาณไฟฟ้าตามความต้องการในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้โรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จะจัดตั้งเป็นบริษัทไฟฟ้า 1 และ 2 จำกัด และแปรรูปออกไปในที่สุด เพื่อให้มีการแข่งขันเพียงพอ และให้กิจการผลิตไฟฟ้าแยกเป็นอิสระจากธุรกิจระบบส่งไฟฟ้า

ค. ในส่วนของการจัดหาไฟฟ้า ผู้ใช้ไฟฟ้าส่วนใหญ่จะซื้อไฟฟ้าจากระบบจำหน่ายและจัดหาไฟฟ้า ซึ่งเป็นกิจการที่กำกับดูแลโดยรัฐ การดำเนินการจะแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนระบบสายจำหน่าย และส่วนการจัดหาไฟฟ้า ทำหน้าที่ติดตั้งและจัดหามีเตอร์ ออกใบเรียกเก็บเงิน รับชำระค่าไฟฟ้า โดยให้บริการผู้ใช้ไฟฟ้าในเขตความรับผิดชอบของตน นอกจากนี้จะมีการแข่งขันในระดับค้าปลีก เปิดให้ผู้ใช้ไฟฟ้าสามารถเลือกซื้อไฟฟ้าได้

(4) ในเดือนกุมภาพันธ์ 2544 มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ที่กำกับดูแลด้านพลังงาน ได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาเรื่อง การปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้า เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2544 ในการประชุมดังกล่าวได้มอบหมายให้ สฟช. พิจารณาปรับปรุงแผนการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและการจัดตั้งตลาดกลางซื้อขายไฟฟ้าให้ครอบคลุมประเด็นข้อห่วงใยต่าง ๆ ได้แก่ ความมั่นคงของระบบไฟฟ้า การเพิ่มการแข่งขันในกิจการไฟฟ้า การดูแลช่วยเหลือผู้ใช้ไฟฟ้าที่รายได้น้อย ความผันผวนของราคาไฟฟ้า การขยายโครงข่ายไฟฟ้าไปสู่ชนบท การยึดครองกิจการไฟฟ้าโดยต่างชาติ การเป็นศูนย์กลางระบบไฟฟ้าและการบริหารเครือข่ายเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าของประเทศภูมิภาคอาเซียน และอนุภูมิภาคุ่มน้ำโขง

(5) ในเดือน มีนาคม 2545 มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรี และเปลี่ยนรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่กำกับดูแลด้านพลังงานเป็น นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา และภายหลังการปฏิรูประบบราชการเมื่อเดือนตุลาคม 2545 มีการตั้งกระทรวงพลังงานโดยย้ายโอนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาสังกัดกระทรวงพลังงานและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเสนอแนวทางการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้า โดยมีปลัดกระทรวงพลังงานเป็นประธาน กรรมการประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้ว่าการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง และนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อศึกษาแนวทางการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าที่เหมาะสม โดย สฟช. ได้นำเสนอรูปแบบการแข่งขันใหม่ โดยนำประเด็นข้อห่วงใยตามข้อ (4) มาพิจารณาด้วย เรียกว่า New Electricity Supply Arrangement (NESA) เพื่อให้โครงสร้างกิจการไฟฟ้ามีการแข่งขันมากยิ่งขึ้น มีการป้องกันการผูกขาด และลดความผันผวนของราคา โดย NESA

กำหนดให้มีการซื้อขายทั้งนอกตลาดในตลาดล่วงหน้า และในตลาดการดำเนินการจริง มีการแบ่งกลุ่มโรงไฟฟ้าออกเป็นอิสระ และอาจนำระบบการให้บริการผ่านสายส่งจำหน่ายมาใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งในการดำเนินการ ทั้งนี้ จะมีการแข่งขันทั้งในระดับการค้าส่งและการค้าปลีกไฟฟ้าให้ผู้ใช้ไฟฟ้ามีทางเลือกในการซื้อไฟฟ้า

(6) คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2545 ได้เห็นชอบแผนเตรียมความพร้อม เพื่อนำรัฐวิสาหกิจเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกำหนดให้มีการจดทะเบียนและกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ในไตรมาส 1 ไตรมาส 2 และไตรมาส 3 ปี 2547 ตามลำดับ

(7) ในการตรวจเยี่ยมการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ของนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2546 ได้มีนโยบายแปลงสภาพ กฟผ. โดย 1) ให้ชะลอการจัดตั้งตลาดกลางซื้อขายไฟฟ้า (Power Pool) 2) ให้แปลงสภาพ กฟผ. เป็นบริษัทมหาชนทั้งองค์กร 3) ให้นำหุ้นของ กฟผ. เข้าจดทะเบียน และกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยภาครัฐยังคงถือหุ้นในบริษัทไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50

(8) กฟผ. ได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงพลังงานฯ ลงวันที่ 29 เมษายน 2546 ขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน (นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช) พิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 เรื่องการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้า และการจัดตั้งตลาดกลางซื้อขาย และเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2543 เรื่องแผนการดำเนินงานในการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้า และการจัดตั้งตลาดกลางซื้อขายไฟฟ้า

2) การปรับโครงสร้างองค์กรของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ได้มีการเตรียมการปรับโครงสร้างมาเป็นเวลาหลายปี โดยตามมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) ครั้งที่ 5/2538 (ครั้งที่ 53) เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2538 และมติ ครม. เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2538 ได้มีหลักการในการดำเนินการเกี่ยวกับการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ดังนี้

(1) คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 เห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) เกี่ยวกับแนวทางดำเนินงานในอนาคตของ กฟผ. ซึ่งได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในส่วนของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นขั้นตอน เพื่อการแปรรูปเป็นบริษัทจำกัด โดยกำหนดแนวทางในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ก. แปลงการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นรัฐวิสาหกิจที่ดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและดำเนินกิจการ ในลักษณะเชิงธุรกิจมากขึ้น

ข. ปรับปรุงโครงสร้างการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ออกเป็นหน่วยงานธุรกิจ รับผิดชอบการจำหน่ายไฟฟ้าในแต่ละภาค เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ความคล่องตัวในการบริหารงาน และคุณภาพบริการลูกค้า

ค. แปลงการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นบริษัทจำกัด โดยการแก้ไขพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ง. แยกบริษัท การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด เป็นบริษัทจำหน่ายไฟฟ้าในแต่ละภาคตามหน่วยธุรกิจ ที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้ว

(2) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้ว่าจ้างบริษัท Southern Electric International ทำการศึกษาความเหมาะสม โครงการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และได้นำเสนอผลการศึกษา ต่อคณะกรรมการประสานการดำเนินงานในโอกาสของการไฟฟ้า ซึ่งคณะกรรมการฯ เห็นควรให้ดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ดังนี้

ก. การปรับโครงสร้าง

กระจายอำนาจในการบริหารไปส่วนภูมิภาคให้มากที่สุด โดยแยกกิจการจำหน่ายไฟฟ้าเป็น 4 ภาค ในลักษณะกิจการในเครือของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ตลอดจนพัฒนากิจการในเครืออื่น ๆ เช่น กิจการบริการระบบข้อมูลและประมวลผล กิจการวิศวกรรม กิจการผลิตภัณฑ์คอนกรีต กิจการก่อสร้างและบำรุงรักษา และกิจการผลิตไฟฟ้า โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

ระยะที่ 1 ให้การไฟฟ้าภาคทั้ง 4 ภาค ดำเนินการในลักษณะ

หน่วยธุรกิจ

ระยะที่ 2 ให้การไฟฟ้าภาคทั้ง 4 ภาค ปรับการดำเนินการให้เป็นลักษณะศูนย์กำไร

ระยะที่ 3 ให้การไฟฟ้าภาคทั้ง 4 ภาค ดำเนินงานในลักษณะกิจการบริษัทจำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดย กฟภ. ยังคงเป็นเจ้าของ และรับผิดชอบในด้านการให้บริการและด้านการประสานงาน

ข. การเปลี่ยนแปลงองค์กรและขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง

ปีงบประมาณ 2538 เปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน ให้เป็นลักษณะหน่วยธุรกิจ โดยการโอน ย้ายงาน และความรับผิดชอบบางส่วนจากสำนักงานกลางไปยังการไฟฟ้าภาคทั้ง 4 ภาค ตลอดจนปรับปรุงลักษณะงานที่เกี่ยวข้อง และคล้ายคลึงกันให้อยู่ภายใต้สายงานเดียวกัน โดยให้ความสำคัญกับการวางแผนกลยุทธ์ การค้นคว้า วิจัย และการตลาด

ปีงบประมาณ 2539 เปลี่ยนแปลงการไฟฟ้าภาคต่าง ๆ จากลักษณะหน่วยธุรกิจเป็นลักษณะศูนย์กำไร โดยรวมงานด้านการบริหารธุรการส่วนกลางเข้าด้วยกัน

และไว้ที่สำนักงานกลาง และจัดตั้งหน่วยประสานงานให้มีหน้าที่ติดต่อกับหน่วยงานภายนอกการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หรือต่างประเทศ

ปีงบประมาณ 2540 ปรับเปลี่ยนสำนักงานกลางของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ไปเป็นสำนักบริการส่วนกลาง ซึ่งมีลักษณะการทำงานและบทบาทคล้ายกับผู้ถือหุ้น ส่วนศูนย์กำไรจะเปลี่ยนเป็นบริษัทในเครือต่าง ๆ และในที่สุดจะกลายเป็นบริษัทอิสระ

ปีงบประมาณ 2541 เป็นต้นไป โครงสร้าง กฟภ. จะประกอบด้วย สำนักงานกลางของ กฟภ. บริษัทการไฟฟ้าภาค บริษัทในเครือด้านการตลาดทั้งในและต่างประเทศ และบริษัทในเครือด้านการบริหารภายใน

ค. การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบ ต้องมีการแก้ไข พรบ. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สามารถร่วมลงทุนกับภาคเอกชนและก่อตั้งบริษัทในเครือได้

ง. ด้านการเงิน ต้องมีการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มอำนาจในการอนุมัติการดำเนินการให้แก่ ผู้บริหารระดับรองลงมา การพัฒนาระบบการบัญชี ระบบตรวจสอบบัญชีรวมทั้ง การประสานงานด้านการเงินและการรายงาน

จ. การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ ดำเนินการวางแผนกำลังคนซึ่งรวมถึงการบรรจุพนักงาน การกำหนดค่าตอบแทนการทำงาน สวัสดิการ และการฝึกฝนอบรม ตลอดจนจัดระบบการปฏิบัติงานเพื่อการวัดผลทั้งในระดับองค์กร ระดับฝ่าย / กอง และระดับบุคคล

ฉ. อัตราค่าไฟฟ้า ควรมีการแยกองค์ประกอบอัตราค่าไฟฟ้าให้ชัดเจน การปรับปรุงอัตราค่าไฟฟ้าให้แตกต่างกันตามช่วงเวลา การกำหนดอัตราค่าไฟฟ้า Real Time Pricing และการกำหนดอัตราค่าไฟฟ้า Interruptible Service Tariff

ช. การรายงานข้อมูลเพื่อการบริหารรวม การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ควรพัฒนาระบบรายงานข้อมูลเพื่อการบริหารงาน เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น การวางแผน การจัดทำงบประมาณ การทำบัญชีต้นทุน การรายงานการปฏิบัติงาน เป็นต้น

ซ. การพัฒนาระบบไฟฟ้า ควรดำเนินการพัฒนาขยายระบบสายส่งย่อยระดับแรงดัน 115 KV ให้กว้างขวาง และระบบส่งไฟฟ้า แรงดัน 69 KV พัฒนาด้านการวางแผน การก่อสร้าง และการดำเนินการผลิตไฟฟ้าให้บริษัทในเครือที่จะดำเนินการผลิตไฟฟ้า ตลอดจน การศึกษาการจัดทำแผนระบบสายส่ง และสถานีไฟฟ้าของ กฟภ. จัดตั้งศูนย์ควบคุมการจ่ายไฟฟ้า ระดับภาค และจัดให้มีโครงสร้างองค์กรใหม่ เพื่อบริหารการควบคุมการจ่ายและส่งไฟฟ้าสัปดาห์สูง

ณ. การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า กำหนดให้มีการบริหารแบบ Customer-Driven Management Style โดยเริ่มปฏิบัติจากระดับบริหาร และจัดทำโครงการวิจัย

เกี่ยวกับความพึงพอใจของลูกค้า คัดค้าน โครงการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า และการนำระบบการวิจารณ์ที่สะท้อนกลับ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานมาใช้ในการกำกับดูแลพัฒนาการปฏิบัติงาน

(3) เมื่อ กพข. และ ครม. ให้ความเห็นชอบในหลักการแผนการแปรรูป กฟภ. แล้ว กฟภ. จะดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการและรายละเอียด เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป ต่อมาในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2545 ได้เห็นชอบแผนเตรียมความพร้อมเพื่อนำรัฐวิสาหกิจเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกำหนดให้มีการจดทะเบียนและกระจายหุ้นรัฐวิสาหกิจ 18 แห่ง โดย กฟภ. ได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างภายในองค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานในอนาคตและรองรับการเปลี่ยนแปลงเป็นบริษัท ซึ่งคณะกรรมการ กฟภ. ได้ให้ความเห็นชอบโครงการดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2545 โดยมีโครงสร้างหลักเป็น 4 กลุ่มธุรกิจ คือ กลุ่มธุรกิจเครือข่ายจำหน่ายและบริการ กลุ่มธุรกิจค้าปลีกแข่งขัน กลุ่มธุรกิจลงทุน และกลุ่มสนับสนุนและบริการ และในการประชุมคณะกรรมการ กฟภ. เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2546 ที่ประชุมได้เห็นชอบปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานเพื่อรองรับการแปรรูป โดยเพิ่มสาขางานจากเดิม 10 สาขางานเป็น 12 สาขางาน (สาขางานการตลาดและสาขางานสารสนเทศและการสื่อสาร โครงสร้างการบริหารและขอบเขตงานของกลุ่มธุรกิจ) และจากการประชุม เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2546 อนุมัติแนวทางการแปลสภาพ กฟภ. เป็นบริษัทมหาชนทั้งองค์กร โดยใช้ พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 เพื่อแปลสภาพ กฟภ. เป็นบริษัทมหาชน ตามมติคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ ครั้งที่ 4/2546 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2547 ในการปรับโครงสร้างดังกล่าวข้างต้น โดยหลักการจะต้องมีการบริหารการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น กฟภ. ต้องมีการเตรียมการรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยจะต้องมีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ในหลักการดังนี้

- (1) ประเมินความพร้อมการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการศึกษาวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียจากการเปลี่ยนแปลง และกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ
- (2) จัดทำแผนการเปลี่ยนแปลงที่จะแสดงให้เห็นถึงภารกิจที่จะต้องดำเนินการ บทบาทและความรับผิดชอบซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเปลี่ยนแปลง
- (3) กำหนดและพัฒนากลยุทธ์ในการสื่อสารและแผนงานในการสื่อสาร การจัดให้มีการร่วมกันทบทวนและพิจารณาแผนการเปลี่ยนแปลงและแผนการสื่อสาร
- (4) ให้มีการเผยแพร่กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงและการสื่อสารให้ทั่วทั้งองค์กร

ทั้งนี้ กฟภ. ได้ว่าจ้างสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่ง

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มาทำการวิจัย สำรวจและวิเคราะห์โครงสร้างจิตสำนึก ค่านิยม และวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน ให้กับพนักงานและโครงการสำรวจการยอมรับ การปรับแนวคิดในการปฏิบัติงานเชิงธุรกิจของพนักงาน เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึก ค่านิยม และทัศนคติของพนักงาน กฟภ. รวมทั้งแนวคิดการปฏิบัติงานเชิงธุรกิจ และเพื่อนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน ซึ่งสถาบันวิจัยฯ เสนอ กฟภ. ควรดำเนินการดังนี้

(1) การเร่งสื่อสารความเข้าใจเกี่ยวกับการแปลงสภาพ

(2) การสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน ซึ่งจำเป็นจะต้องมีกระบวนการทัศน วัฒนธรรม และค่านิยมในการทำงานใหม่ โดยมี “ลูกค้า” เป็นจุดมุ่งหมายอันสำคัญ ซึ่งต้องการบริการที่ดีมีคุณภาพ ความต้องการ และความรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องมีการประกาศจุดยืนและความมุ่งมั่นจากผู้นำองค์กร กำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์องค์กร และประสานเสียงขานรับจากระดับบริหารสู่ผู้ปฏิบัติงานทุกคน ในการปรับความคิด ปรับตัวให้ทันโลก และทำงานที่มุ่งเน้นผลงาน

(3) การเตรียมความพร้อมการปรับตัวเข้ากับลักษณะการปฏิบัติงานเชิงธุรกิจ เพื่อให้พนักงานเกิดความมั่นใจในศักยภาพของตนเองว่าจะสามารถจะปรับตนเองเข้ากับการปฏิบัติงานเชิงธุรกิจได้

(4) การสร้างขวัญกำลังใจให้แก่พนักงาน และสร้างความมั่นใจในสถานะความมั่นคงขององค์กรและของพนักงาน

การเปลี่ยนโครงสร้างของ กฟภ. เป็นภารกิจต่อการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานที่มีขนาดใหญ่ ประกอบด้วยหน่วยงานในส่วนกลาง แบ่งออกเป็นระดับฝ่าย จำนวน 26 ฝ่าย ระดับกองจำนวน 68 กอง และส่วนภูมิภาค ระดับฝ่าย จำนวน 20 ฝ่าย ระดับกอง จำนวน 80 กอง ปัจจุบัน กฟภ. ได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างภายในองค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานในอนาคตและรองรับการเปลี่ยนแปลงเป็นบริษัท โดยมีโครงสร้างหลักเป็น 4 กลุ่มธุรกิจ คือ ธุรกิจเครือข่าย จำหน่ายและบริการ กลุ่มธุรกิจค้าปลีกแข่งขัน กลุ่มธุรกิจลงทุน และกลุ่มสนับสนุนและบริการ และแบ่งจากกลุ่มธุรกิจออกเป็น 12 สายงาน ซึ่งการปฏิบัติงานของ กฟภ. มีทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โครงสร้างการปฏิบัติงานของ กฟภ. ครอบคลุมการปฏิบัติงานทั้งหมด 73 จังหวัด จึงจำเป็นต้องมีการกำกับดูแลและควบคุมการเปลี่ยนแปลง ให้ดำเนินการไปในทิศทางและเป้าหมายที่ต้องการด้วยความราบรื่น ในด้านพนักงานปัจจุบัน กฟภ. มีบุคลากรทั้งสิ้น ประมาณ 27,752 คน ซึ่ง พนักงานจำนวนดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่อยู่ในช่วงระยะเวลา ที่การเปลี่ยนแปลงจะต้องเกิดขึ้น และพนักงานดังกล่าวไม่เพียงเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงเท่านั้น แต่ที่สำคัญยังเป็นผู้ที่ต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการจึงจะสำเร็จราบรื่น ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อพนักงาน จึงเป็น

ภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและจำเป็นต้องได้รับการดูแลกำกับอย่างใกล้ชิด เพื่อให้บังเกิดผลตามที่ประสงค์ด้วยความเรียบร้อย

5.3 การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคกับกระบวนการจัดทำการประชาพิจารณ์

สืบเนื่องจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นรัฐวิสาหกิจ และที่ผ่านมารัฐบาลมีนโยบายในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 19 (9) ดังที่กล่าวมาแล้ว ที่กำหนดให้ต้องมีการประชาพิจารณ์ ในการดำเนินการแปรรูป ดังนั้น ในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จึงต้องมีการจัดทำประชาพิจารณ์ ซึ่งที่ผ่านมายังมิได้มีการดำเนินการอย่างเป็นทางการ ประกอบกับยังไม่มีความหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะสำหรับประชาพิจารณ์ แนวทางในการทำประชาพิจารณ์จึงต้องยึดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 เป็นหลัก ในงานวิจัยนี้จึงมุ่งหวังถึงแนวทางในการประชาพิจารณ์ที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2544) ศึกษาเรื่อง “โลกาภิวัตน์ การเมืองและนโยบายแปรรูป: กรณีบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)” พบว่า (1) นโยบายการแปรรูปบางจากมีข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง 3 ด้าน คือ ด้านแรก การเร่งแปรรูปตามกรอบเวลา IMF ด้านที่สอง โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ มีผลทำให้เกิดการต่อต้าน โดยความพยายามสร้างกระแสท้องถิ่นนิยมของบริษัทบางจาก และด้านที่สาม บริษัทบางจากมีปัญหาพื้นฐานด้านหนี้ เทคโนโลยี การดำเนินงานและสถานที่ ทำให้การแปรรูปโดยการขายหุ้นทำได้ยาก โดยเฉพาะการขายให้คนไทยและได้ราคาดี (2) การแปรรูปมีการเมืองในกระบวนการนโยบาย เกิดความขัดแย้งเรื่องกำหนดแนวทางในการแปรรูป การต่อสู้ผลักดันนโยบายและการตอบโต้กันในนโยบาย การแปรรูปบางจากมีปัญหาตั้งแต่แรกว่า จะขายหุ้นให้ใคร จำนวนเท่าไร ฝ่ายรัฐบาลต้องการขายหุ้นให้พันธมิตร ขณะที่ฝ่ายบางจากต้องการขายหุ้นให้คนไทย แต่ไม่สามารถหาคนมาซื้อได้ ฝ่ายบางจากประสบความสำเร็จในการสร้างกระแสท้องถิ่นนิยมขึ้นมาในระดับหนึ่ง และเป็นผู้กล่าวหาฝ่ายที่ต้องการขายหุ้นมีคอมมิสชัน จนอีกฝ่ายหนึ่งออกมาตอบโต้ เป็นผลให้กิจการบางจากเสียหาย ราคาหุ้นตก เกิดการแตกแยกและเสียชื่อเสียง การต่อสู้กันทำให้แนวทางนโยบายแปรรูปปรับเปลี่ยนไปมา

ปทุมมาส บุญหนุน (2541) ศึกษาเรื่อง “การยอมรับของพนักงานที่มีต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค: ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 2 ภาคกลาง ชลบุรี” พบว่า พนักงานมีการยอมรับอยู่ในระดับน้อย เกี่ยวกับเรื่องการประชุมประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูล

ข่าวสาร และการศึกษาอบรมให้ความรู้แก่พนักงาน ในเรื่องการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

สมพงษ์ ไตรศุริยธรรม (2542) ศึกษาเรื่อง “การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ศึกษากรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย” พบว่า การแปรรูปเมื่อปี พ.ศ. 2535 มีผลดี คือ ช่วยลดภาระการลงทุนในภาครัฐ และทำให้มีการขยายธุรกิจของบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) ไปสู่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ต่อไป แต่ยังไม่มียผลให้ค่าไฟฟ้าต่ำลง ส่วนการแปรรูป กฟผ. ตามแผนแม่บทการปฏิรูประวิสาหกิจสาขาไฟฟ้า ตามนโยบายรัฐบาล พ.ศ. 2541 ซึ่งอาศัยอำนาจจากร่าง พรบ. ทูลรัฐวิสาหกิจ เป็นกฎหมายในการขุดเลิกกฎหมายจัดตั้ง กฟผ. แล้วแปรสภาพ กฟผ. เป็นบริษัทจำกัด จะส่งผลกระทบต่อในด้านต่าง ๆ คือ 1. ผลกระทบด้านองค์กร 2. ผลกระทบด้านพนักงาน 3. ผลกระทบด้านความมั่นคง 4. ผลกระทบด้านประชาชน ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย

ชัยบุญ พงษ์รัตน์ (2544) ศึกษาเรื่อง “การยอมรับของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค บางส่วนที่มีต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” พบว่า พนักงานมีการยอมรับอยู่ในระดับน้อย และเห็นว่าการแปรรูปรัฐวิสาหกิจจะสำเร็จได้นั้น พนักงานในทุกระดับมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ที่ฝ่ายบริหารจะต้องทำความเข้าใจ และดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์ให้พนักงานทุกระดับได้ทราบโดยชัดเจนว่า การแปรรูปรัฐวิสาหกิจคืออะไร มีความสำคัญและจำเป็นเพียงใดจึงต้องแปรรูป และจะต้องเปิดเผยให้พนักงานทราบถึงขั้นตอน รูปแบบและวิธีการในการแปรรูป รวมทั้งผลดีและผลเสียของการแปรรูปให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อพนักงานจะได้ปรับตัว พัฒนาตนเอง อีกทั้งต้องฝึกอบรมพนักงานทุกระดับให้มีความรู้ ความเข้าใจในการทำงานเชิงธุรกิจ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อมีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

สมเกียรติ นิพัทธ์ผลสกุล (2544) ศึกษาเรื่อง “นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของพนักงานการบินไทยต่อการแปรรูปบริษัท” พบว่า พนักงานส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการแปรรูป โดยให้เหตุผลว่าไม่มั่นใจในสวัสดิการและความมั่นคงในการทำงาน ส่วนพนักงานที่เห็นด้วยมีเหตุผลว่า ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและการแข่งขัน จากการศึกษายังพบอีกว่า ในปัจจุบันพนักงานมีความคิดเห็นเชิงบวกในด้านสวัสดิการและความมั่นคง นอกเหนือจากนี้แล้วมีความเห็นเชิงลบ แต่ความคิดเห็นหลังการแปรรูปพบว่า พนักงานมีความคิดเห็นเชิงลบในด้านสวัสดิการและความมั่นคง นอกจากนี้แล้วมีความเห็นเชิงบวก

เฮล (Held 1993 อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ 2544: 70) ได้ศึกษาการแปรรูปในประเทศปากีสถานและประเทศไทย พบว่า การแปรรูปกำลังประสบอันตรายจากการคาดหวังที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ในเรื่องความเป็นไปได้ของการแปรรูปในระยะสั้นและระยะปานกลาง ขณะที่รัฐบาลโน้มน้าวให้เห็นความจำเป็นและความคิดของการแปรรูปนั้น รัฐบาลก็มักสับสนระหว่างความ

อยากกับความเป็นจริง อันตรายที่เกิดขึ้นมี 2 ประการ คือ ประการแรก ความล้มเหลวที่เห็นได้จากการที่ไม่บรรลุเป้าหมายที่ประกาศ ทำให้เกิดการเห็นภาพที่เลือนราง และอาจถึงขั้นไม่เชื่อถือการแปรรูปได้ ประการที่สอง การเน้นการแปรรูปทำให้เกิดการหันเหความสนใจการปฏิรูปนโยบายและสถาบัน ไปเป็นการแปรรูปเฉพาะรัฐวิสาหกิจ ทั้ง ๆ ที่ประเทศกำลังพัฒนามีสิ่งอื่นที่ควรปฏิรูปมากกว่า เช่น การปฏิรูปนโยบายเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ระบบบริหาร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการแปรรูปจะไม่ได้ผลในตัวเอง แต่การแปรรูปอาจให้ผลดีในแง่ที่เป็นผลคุกคาม (threat effect) ที่ทำให้เกิดการกระตือรือร้นที่จะปฏิรูปในส่วนอื่น ๆ ตามมา โดยเฉพาะการชะลอการขยายตัวของภาครัฐลง และทำให้มองการปฏิรูปในแง่ที่ดีขึ้น

สมศักดิ์ นิตยกุลคาริน (2545) ศึกษาเรื่อง “แนวทางการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” พบว่า ควรจะดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยคำนึงถึงความพร้อมของพนักงานและตัวองค์กรเอง ส่วนไหนขององค์กรที่มีความพร้อมก่อนก็ให้แปรรูปก่อน ในด้านการปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีการปรับการบริหารและกระบวนการปฏิบัติงานให้คล่องตัว ลดความซ้ำซ้อนและขั้นตอนที่ไม่จำเป็นในการทำงานลง พัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน และสร้างให้พนักงานมีแนวคิดเชิงธุรกิจ สำหรับการดำเนินการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าในแต่ละขั้นตอนมีความยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการศึกษา ทำความเข้าใจ และเตรียมตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง และเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเพื่อการแปรรูป ประกอบด้วย 1) แนวทางการปรับปรุงด้านบุคลากร 2) แนวทางในการปรับปรุงด้านโครงสร้างขององค์กร 3) แนวทางในการปรับปรุงด้านบริหารและการจัดการภายในองค์กร 4) แนวทางในการปรับปรุงด้านระบบไฟฟ้า 5) แนวทางในการปรับปรุงด้านคุณภาพการบริการ 6) แนวทางในการปรับปรุงเพื่อเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ 7) แนวทางในการปรับปรุงด้านตลาดทุน

ไทย สุพานิชวรภาชน์ (2547) ศึกษาเรื่อง “การแปรรูปรัฐวิสาหกิจกับผลกระทบทางการเมือง ศึกษาเฉพาะกรณีการประปานครหลวง” พบว่า การแปรรูปเป็นความจำเป็นอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อันจะเป็นผลดีต่อประชาชน รัฐบาล และประเทศในที่สุด ซึ่งย่อมมีผลกระทบอยู่บ้าง สำหรับบางส่วน เพื่อการพัฒนาให้ภาพรวมดีขึ้น การปฏิรูปคงต้องใช้เวลาพอสมควร ทั้งในปัญหาข้อกฎหมาย และผลกระทบต่อบางส่วนที่จะสร้างกระแสต่อต้าน ซึ่งได้บทสรุปสำหรับการแปรรูปว่า ต้องประกอบตามหลักกรรมภิบาล 6 ประการ คือ 1) ความเป็นธรรม 2) ความโปร่งใส 3) ความมีอิสระ 4) การมีส่วนร่วม 5) ความมีประสิทธิภาพ 6) ความคล่องตัว จะเป็นการพัฒนารัฐวิสาหกิจให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

เฉลิมชัย หิรัญญะสิริ (2543) ศึกษาเรื่อง “การประชาสัมพันธ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2539” พบว่า

ระเบียบดังกล่าว ยังขาดความชัดเจนหลายประการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับโครงการของรัฐ ช่วงเวลาในการจัดทำประชาพิจารณ์ การกำหนดองค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการประชาพิจารณ์ การกำหนดให้ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการประชาพิจารณ์เป็นผู้เปิดเผยรายงานการจัดทำประชาพิจารณ์ และการสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการประชาพิจารณ์ และพบปัญหาการจัดทำประชาพิจารณ์ในประเทศไทยว่า มีปัญหาการปรับแนวคิดประชาพิจารณ์ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทยยังไม่พร้อมกับการเผชิญความขัดแย้งซึ่งหน้า ปัญหาองค์ความรู้ของผู้เกี่ยวข้อง ที่ยังมีความเข้าใจแนวคิดประชาพิจารณ์ไม่ถูกต้อง รวมทั้งปัญหาการใช้ประชาพิจารณ์ เป็นกลไกในการแก้ไขความขัดแย้งทางด้านการคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ

ชกาจ วรณไพบุลย์ (2544) ศึกษาเรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ในฐานะขั้นตอนการออกคำสั่งทางปกครอง” พบว่า ปัจจุบันคำสั่งทางปกครองประเภทโครงการของรัฐ ได้ส่งผลกระทบต่อกระเทือนและก่อความเสียหายในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนจำนวนมาก โดยที่ประชาชนไม่ได้มีส่วนรับรู้หรือแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าว และพบว่าในประเทศไทยยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องประชาพิจารณ์โดยตรง จึงเสนอให้มีการบัญญัติกฎหมายประชาพิจารณ์ อันมีลักษณะเป็นกฎหมายกลางขึ้นมา อันจะทำให้ฝ่ายปกครองได้รับข้อมูลรอบด้าน ครบถ้วนและถูกต้องตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยคำนึงผลได้เสียในประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ปัจเจกชน และจะทำให้กระบวนการออกคำสั่งทางปกครองมีความ โปร่งใสและมีประสิทธิภาพอันได้รับการยอมรับจากประชาชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษากรณีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยวิธีเชิงปริมาณ โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ซึ่งมีจำนวน 4,249 คน โดยการสุ่มตัวอย่างและวิธีเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

ขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

จากประชากรจำนวน 4,249 คน ผู้ศึกษาคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ e แทนค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05

N แทนจำนวนประชากร

n จำนวนขนาดตัวอย่าง

แทนค่า $n = \frac{4,249}{1+(4,249 \times 0.05^2)}$

ได้จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น = 366 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถาม มีทั้งหมด 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาของการเป็นพนักงาน โดยมีข้อคำถามเป็นลักษณะปลายปิด จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความเห็นเกี่ยวกับ แนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ในตอนที่ 2 ถึงตอนที่ 4 ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถให้ความเห็นเพิ่มเติมได้ การกำหนดระดับคะแนน ได้กำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลผลสำหรับแบบมาตรประมาณค่า ได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความว่า เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความว่า เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความว่า เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความว่า เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

2.2 วิธีการสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2.2.2 ร่างแบบสอบถามโดยการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อ เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นได้สะดวกและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตามประเด็นในกรอบแนวคิดการวิจัย

2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อตรวจสอบแก้ไข ให้คำปรึกษา เสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไข

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ pre-test กับพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดปทุมธานี จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้ค่าแอลฟาของครอนบาค (α -Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.90 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

2.2.6 ปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการดำเนินการดังนี้

3.1 ข้อมูลทางเอกสาร รวบรวมเอกสารทางวิชาการจากแหล่งสำคัญต่าง ๆ โดยการศึกษาเอกสาร สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวกับการเมืองและระบบการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง การประชาธิปไตย การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 รายงานการวิจัยและ

วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ นำมาสรุปวิเคราะห์และทำการบันทึกเนื้อหาจากการศึกษาเอกสาร

3.2 ข้อมูลภาคสนาม เก็บรวบรวมในพื้นที่ที่กำหนด ในช่วงวันที่ 1 พฤษภาคม 2553 ถึง 10 พฤษภาคม 2553

3.2.1 การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักบัณฑิตเพื่อขอความอนุเคราะห์จากประชากรที่ทำการวิจัยในการตอบแบบสอบถาม

2) ติดต่อหัวหน้าฝ่ายเพื่อแจกจ่ายให้กับพนักงานแล้วรับกลับด้วยตนเอง

3) รวบรวมข้อมูลที่ได้เพื่อดำเนินการขั้นต่อไป

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออกไปจำนวน 366 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 366 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.0 ของจำนวนที่ส่งออก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดทำข้อมูล

4.1.1 ตรวจสอบ นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลประกอบด้วย

1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประชาพิจารณ์ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

4.1.2 แยกหมวดหมู่และจัดระบบข้อมูล เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์หาคำตอบ

4.1.3 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด การแปลผลและการใช้วิธีการทางสถิติ ด้วยคอมพิวเตอร์

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA (F-test)

ผู้วิจัยกำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม และการวิเคราะห์ตัวแปรต้น รูปแบบการมีส่วนร่วมและตัวแปรตาม การทำประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำหรับส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม โดยวิเคราะห์จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าจะใช้กับสถิติเชิงอนุมานชนิดใด ดังนี้

ส่วนที่ 1

4.2.1 อธิบายสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จากลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาของการเป็นพนักงาน และระดับของพนักงาน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ระดับการวัด และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	ระดับการวัด	สถิติที่ใช้วิเคราะห์	
		ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ	Nominal	f	%
2. อายุ	Ordinal	f	%
3. ระดับการศึกษา	Ordinal	f	%
4. รายได้	Ordinal	f	%
5. ระยะเวลาของการเป็นพนักงาน	Ordinal	f	%
6. ระดับของพนักงาน	Ordinal	f	%

4.2.2 อธิบายสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จากตัวแปรต้น รูปแบบการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ การมีส่วนร่วมด้วยการสนับสนุน และการมีส่วนร่วมด้วยการคัดค้าน ดังนี้

ตารางที่ 3.2 ระดับการวัด และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ตัวแปรต้น

ตัวแปรต้น	ระดับการวัด	สถิติที่ใช้วิเคราะห์	
		ค่ากลาง	การกระจาย
IV 1 การมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์การทำ ประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วน ภูมิภาค	Interval	Mean	S.D.
IV 2 การมีส่วนร่วมด้วยการสนับสนุนการแปร รูปการไฟฟ้าในการทำประชาพิจารณ์	Interval	Mean	S.D.
IV 3 การมีส่วนร่วมด้วยการคัดค้านการแปรรูปการ ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	Interval	Mean	S.D.

4.2.3 อธิบายสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จากตัวแปรตาม การทำประชาพิจารณ์การ
แปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ แนวทางในการดำเนินการ
และปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

ตารางที่ 3.3 ระดับการวัด และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ตัวแปรตาม

ตัวแปรตาม	ระดับการวัด	สถิติที่ใช้วิเคราะห์	
		ค่ากลาง	การกระจาย
DV 1 หลักเกณฑ์และวิธีการ	Interval	Mean	S.D.
DV 2 แนวทางในการดำเนินการ	Interval	Mean	S.D.
DV 3 ปัญหาและอุปสรรค	Interval	Mean	S.D.

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งการอธิบายค่าเฉลี่ยด้วยค่า Mean (\bar{X}) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 – 5 ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึงมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึงมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึงปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึงน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึงน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2

เป็นการวิเคราะห์โดยการทดสอบสมมติฐานซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการมีส่วนร่วมกับการทำประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ดังนี้

ตารางที่ 3.4 การทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอนุมาน

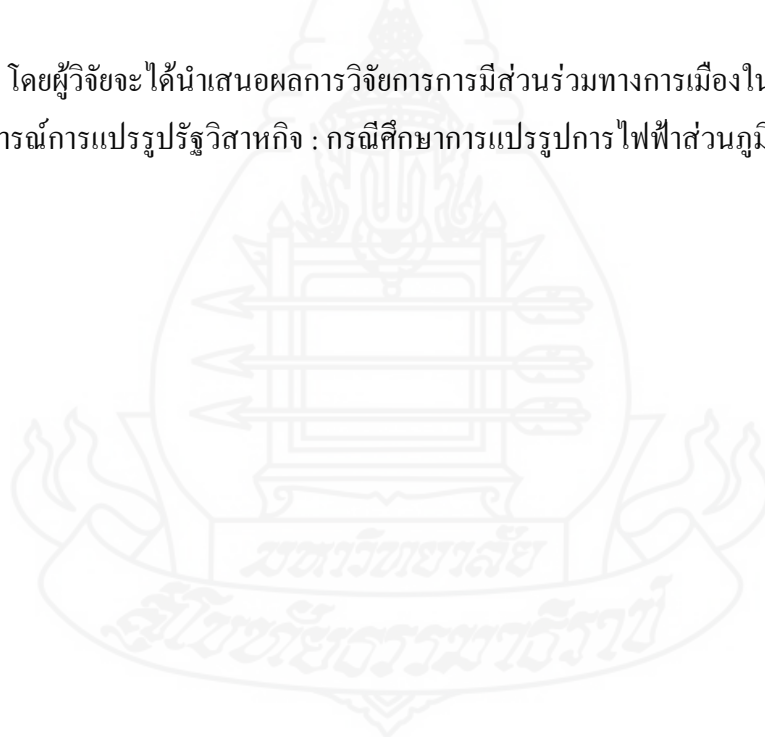
สมมติฐาน	ระดับการวัด	สถิติเชิงอนุมาน
1. ความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548 ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	Interval/ Interval	Pearson Correlation
2. ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	Interval/ Interval	Pearson Correlation
3. ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	Interval/ Interval	Pearson Correlation
4. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ แตกต่างกัน	Ordinal/ Interval	T-test/F-test

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation หรือ r) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นั้นสามารถแปลค่าได้ดังนี้

ตารางที่ 3.5 การแปลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ค่า r	ค่าสัมประสิทธิ์	คำอธิบาย
ค่า r มีค่าอยู่ระหว่าง	-1 ถึง 0	แสดงว่าตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน
ค่า r มีค่าอยู่ระหว่าง	0 ถึง 1	แสดงว่าตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
ค่า r มีค่าเข้าใกล้	1	แสดงว่าตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก
ค่า r มีค่าเข้าใกล้	-1	แสดงว่าตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามและมีความสัมพันธ์กันมาก

โดยผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการ
 ประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ในบทที่ 4
 ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษาการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางและบรรยายประกอบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบ่งเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายคฯ พ.ศ. 2548

ตอนที่ 3 ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการในการประชาพิจารณ์

ตอนที่ 4 ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำประชาพิจารณ์

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1: ความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายคฯ พ.ศ. 2548 ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

สมมติฐานที่ 2: ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

สมมติฐานที่ 3: ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

สมมติฐานที่ 4: ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ แตกต่างกัน

สัญลักษณ์และอักษรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

n	คือ	จำนวนตัวอย่าง
\bar{X}	คือ	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	คือ	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
Correlation Coefficient	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์
t	คือ	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	คือ	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
Sig.	คือ	ค่าสถิติแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
H ₀	คือ	สมมติฐานหลัก (Null Hypothesis)
H ₁	คือ	สมมติฐานรองหรือสมมติฐานการวิจัย
(Alternative Hypothesis)		
**	คือ	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลแบบสอบถามในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 366 ชุด พิจารณาตามคุณลักษณะของ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาของการเป็นพนักงาน และระดับของพนักงาน โดยการแจกแจงความถี่ตามตารางที่ 4.1

1. เพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 และเพศหญิง จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 ตามลำดับ
2. อายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 รองลงมามีอายุ 51-60 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 ตามลำดับ
3. ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 รองลงมาคือระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 ตามลำดับ
4. รายได้ต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 25,001-35,000 บาท จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 25.10 รองลงมาได้แก่รายได้ 45,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 ตามลำดับ

5. ระยะเวลาของการเป็นพนักงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีระยะเวลาของการเป็นพนักงาน 25 ปี ขึ้นไป จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 รองลงมามีระยะเวลาของการเป็นพนักงาน 1-5 ปี และ 16-20 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 เท่ากันทั้งคู่ ตามลำดับ

6. ระดับของพนักงาน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพนักงานระดับ 4-6 จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมา เป็นพนักงานระดับ 7-9 จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (n=366)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	192	52.5
หญิง	174	47.5
รวม	366	100.0
2. อายุ		
20-30 ปี	61	16.7
31-40 ปี	90	24.6
41-50 ปี	118	32.2
51-60 ปี	97	26.5
รวม	366	100.0
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	2	0.5
มัธยมศึกษาตอนต้น	2	0.5
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	29	7.9
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	75	20.5
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	203	55.5
สูงกว่าปริญญาตรี	54	14.8
อื่น ๆ	1	0.3
รวม	366	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
4. รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	2	0.5
5,001-15,000 บาท	61	16.7
15,001-25,000 บาท	70	19.1
25,001-35,000 บาท	92	25.1
35,001-45,000 บาท	63	17.2
45,001 บาท ขึ้นไป	78	21.3
รวม	366	100.0
5. ระยะเวลาของการเป็นพนักงาน		
1-5 ปี	67	18.3
6-10 ปี	34	9.3
11-15 ปี	38	10.4
16-20 ปี	67	18.3
21-25 ปี	62	16.9
25 ปีขึ้นไป	98	26.8
รวม	366	100.0
6. ระดับของพนักงาน		
1-3	23	6.3
4-6	181	49.5
7-9	152	41.5
10-12	10	2.7
รวม	366	100.0

ตอนที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548

พนักงาน กฟก. มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยรวมในเรื่องเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 เป็นระดับความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยรายย่อย พบว่า ปัจจัยเรื่องหน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นส่วนรวม เป็นผู้ร้องขอให้มีการจัดการประชาพิจารณ์ได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 เป็นระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา คือ หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 เป็นระดับความคิดเห็นในระดับมาก ตามลำดับ ตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548

หลักเกณฑ์ และวิธีการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1) การประชาพิจารณ์ คือ การที่หน่วยงานของรัฐจัดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการของรัฐก่อนอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดเกี่ยวกับประชาชน หรือชุมชนท้องถิ่น	4.10	0.90	มาก
2) การดำเนินโครงการของหน่วยงานของรัฐอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดยวิธีการให้สัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์	3.84	1.02	มาก
3) หน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นส่วนรวม เป็นผู้ร้องขอให้มีการจัดการประชาพิจารณ์ได้	4.42	0.81	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

หลักเกณฑ์ และวิธีการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
4) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงจากการดำเนินงานตามโครงการของรัฐ สามารถร้องขอรัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับกรุงเทพมหานคร สั่งให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนเริ่มดำเนินการ โครงการของรัฐ ได้	4.28	0.86	มาก
5) กำหนดให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการ	4.31	0.83	มาก
6) ข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชน อย่างน้อยต้องประกอบด้วย เหตุผลความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของโครงการ สาระสำคัญของโครงการ ผู้ดำเนินการ สถานที่ที่จะดำเนินการ ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชน และประมาณการค่าใช้จ่าย	4.10	0.89	มาก
7) ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมตลอดทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย	4.19	0.84	มาก
8) หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้	4.31	0.83	มาก
9) การรับฟังความคิดเห็นด้วยการสำรวจความคิดเห็นสามารถทำได้ด้วย การสัมภาษณ์รายบุคคล การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์ หรือโทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ หรือทางอื่นใด การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ และการสนทนากลุ่มย่อย	3.97	0.85	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

หลักเกณฑ์ และวิธีการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
10) การรับฟังความคิดเห็นด้วยการประชุมปรึกษาหารือ ทำได้ด้วย การประชา พิจารณ์ การอภิปรายสาธารณะ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประชุมเชิง ปฏิบัติการ การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วน ได้เสีย	4.19	0.83	มาก
11) การรับฟังความคิดเห็นสามารถทำได้ด้วยวิธีอื่นตามที่สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด	4.03	0.85	มาก
12) ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องประกาศ ให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจน รายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความ คิดเห็นได้	3.98	0.86	มาก
13) ประกาศของการรับฟังความคิดเห็น ให้ปิดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิด ประกาศของหน่วยงานของรัฐและสถานที่ที่จะดำเนิน โครงการของรัฐนั้นเป็น เวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นด้วย	3.99	0.85	มาก
14) เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐ จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศให้ทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ปิด ประกาศไว้โดยเปิดเผย	3.91	0.86	มาก
15) เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วปรากฏว่า การดำเนิน โครงการ ของรัฐ โครงการใด อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่ เผยแพร่แก่ประชาชน ถ้ายังมีความจำเป็นต้องดำเนิน โครงการดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อน หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสม ก่อนเริ่มดำเนินการ โครงการของรัฐนั้นและประกาศให้ประชาชนทราบ	4.12	0.86	มาก
รวม	4.12	0.88	มาก

ตอนที่ 3 ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการในการ ประชาพิจารณ์ ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

พนักงาน กฟภ. มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยรวมในเรื่องเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 เป็นระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาปัจจัยรายย่อย พบว่า ปัจจัยเรื่องก่อนดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ต้องมีการจัดทำประชาพิจารณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 เป็นระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา คือ พนักงานทุกคนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ที่ต้องเข้าร่วมการประชาพิจารณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 เป็นระดับความคิดเห็นในระดับมาก ตามลำดับ ตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์

แนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1) ก่อนดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ต้องมีการจัดทำประชาพิจารณ์	4.34	1.01	มาก
2) พนักงานทุกคนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ที่ต้องเข้าร่วมการประชาพิจารณ์	4.24	1.01	มาก
3) การประชาพิจารณ์แปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีกฎหมายที่ใช้เหมาะสมอยู่แล้ว	3.22	1.13	ปานกลาง
4) การประชาพิจารณ์ได้เปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง หรือขอคำชี้แจงจากรัฐได้อย่างเต็มที่	3.84	1.15	มาก
5) การประชาพิจารณ์เป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเท่านั้น	3.12	1.19	ปานกลาง
6) คณะกรรมการการเตรียมการจัดตั้งบริษัท เป็นผู้มีความสมบัติเหมาะสม ในการจัดประชาพิจารณ์	2.77	1.16	ปานกลาง
7) การประชาพิจารณ์ควรให้ตัดสินใจว่าจะดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหรือไม่เท่านั้น	3.08	1.25	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

แนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
8) การประชาพิจารณ์ควรเสนอทางเลือกในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหลาย ๆ ทางเลือก	3.72	1.15	มาก
9) การประชาพิจารณ์ เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาลในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	3.37	1.26	ปานกลาง
10) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอย่างเพียงพอ	2.56	1.23	ปานกลาง
11) ท่านทราบถึงวิธีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเป็นอย่างดี	2.69	1.26	ปานกลาง
12) การแจ้งข้อมูลของการประชาพิจารณ์ล่วงหน้า 15 วันเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม	2.49	1.19	น้อย
13) การประชาพิจารณ์ควรใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นด้วยการสัมภาษณ์พนักงานรายบุคคล การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือโทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ	3.61	1.02	มาก
14) การประชาพิจารณ์ควรเปิดโอกาสให้พนักงานมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่แปรรูป และด้วยการสนทนากลุ่มย่อย	3.69	0.95	มาก
15) การประชาพิจารณ์ควรใช้การประชุมปรึกษาหารือด้วย การอภิปรายสาธารณะ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร	3.81	0.93	มาก
16) การประชาพิจารณ์ควรใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการและการประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย	3.66	1.01	มาก
17) การประชาพิจารณ์ควรทำหลาย ๆ ครั้ง และในหลาย ๆ สถานที่	3.84	1.00	มาก
18) การประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นไปด้วยความเที่ยงตรง เปิดเผย และยุติธรรม	3.70	1.24	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

แนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
19) ท่านจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง	3.79	1.08	มาก
20) ท่านจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยการสนับสนุนให้มีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	2.71	1.31	ปานกลาง
21) ท่านจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยการคัดค้าน การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	3.76	1.19	มาก
22) การประชาพิจารณ์จะทำให้การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นไปได้ด้วยความเหมาะสม	3.40	1.08	ปานกลาง
23) ผลของการประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค รัฐบาลต้องรับฟังและนำไปประกอบการตัดสินใจ	4.02	1.05	มาก
24) รัฐบาลต้องให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เมื่อเลือกทางใดทางหนึ่ง	3.97	1.11	มาก
25) ท่านยอมรับผลของการประชาพิจารณ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	3.37	1.16	ปานกลาง
รวม	3.47	1.24	ปานกลาง

ตอนที่ 4 ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำประชาพิจารณ์ การแปรรูป รัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

พนักงาน กฟภ. มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยรวมในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค การประชาพิจารณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 เป็นระดับความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยรายย่อย พบว่า ปัจจัยเรื่องข้อมูลที่สำคัญบางส่วนไม่ถูกเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

4.19 เป็นระดับความคิดเห็นในระดับ มาก รองลงมา คือ การขาดความจริงจังในการประชาพิจารณ์ เพราะส่วนใหญ่ทำเป็นพิธีเท่านั้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 เป็นระดับความคิดเห็นในระดับมาก ตามลำดับ ตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำประชาพิจารณ์

ปัญหาและอุปสรรคในการทำประชาพิจารณ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1) รัฐบาลได้ตัดสินใจแปรรูปไปก่อนแล้ว จึงมาจัดทำประชาพิจารณ์ จึงขาดการยอมรับ	3.90	1.18	มาก
2) กฎหมายที่ใช้ในการประชาพิจารณ์ยังไม่เหมาะสม	3.86	0.94	มาก
3) พนักงานยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์	4.01	1.03	มาก
4) การประชาพิจารณ์ทำให้เกิดความขัดแย้งและแตกแยกในองค์กร ทำให้ขาดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา	3.52	1.15	มาก
5) ระยะเวลา และรูปแบบของการประชาพิจารณ์ไม่เหมาะสม	3.84	0.94	มาก
6) ไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย ได้เข้าร่วมทุกฝ่าย	3.88	1.05	มาก
7) รัฐบาลขาดความน่าเชื่อถือในวัตถุประสงค์ของการแปรรูป	4.01	0.99	มาก
8) ทุกฝ่ายไม่มีความแน่ใจว่าเมื่อทำการแปรรูปไปแล้วจะเกิดผลดี มากกว่าผลเสีย	4.11	1.02	มาก
9) ผลประโยชน์ของบางฝ่ายที่ต้องสูญเสียไป จึงทำให้เกิดการ คัดค้าน	3.81	1.06	มาก
10) ขาดการยอมรับในคณะกรรมการที่ดำเนินการ	3.84	0.93	มาก
11) กฎ ระเบียบของการเป็นพนักงาน ไม่เอื้ออำนวยให้มีส่วนร่วมใน การประชาพิจารณ์	3.61	1.06	มาก
12) การขาดความจริงจังในการประชาพิจารณ์ เพราะส่วนใหญ่ทำ เป็นพิธีเท่านั้น	4.13	0.88	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคในการทำประชาพิจารณ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
13) ข้อมูลที่สำคัญบางส่วน ไม่ถูกเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ	4.19	0.91	มาก
14) ฝ่ายสนับสนุนและคัดค้าน ต่างไม่ยอมรับในเหตุผลของกันและกัน	3.98	0.92	มาก
15) วิธีการประชาพิจารณ์เป็นการเผชิญหน้าระหว่างผู้สนับสนุนและคัดค้าน จึงขาดการแสวงหาจุดร่วมและ สงวนจุดต่าง	3.75	0.94	มาก
16) ขาดความร่วมมือจากผู้ดูแลรักษาความสงบ เพื่อให้การประชาพิจารณ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย	3.63	1.01	มาก
17) การขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดประชาพิจารณ์	3.42	1.08	ปานกลาง
18) การขาดจิตสำนึกประชาชน และประโยชน์ของส่วนรวม จากทุกฝ่าย	3.96	0.98	มาก
19) ผลของการประชาพิจารณ์ที่ไม่เป็นข้อผูกพัน ในการตัดสินใจดำเนินการ	3.74	0.99	มาก
20) การประชาพิจารณ์ ไม่เหมาะสมกับสังคมไทย เพราะขาดความพร้อมอยู่มาก	3.54	1.16	มาก
รวม	3.84	1.03	มาก

ส่วนที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1: ความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548 ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

H_0 : ระดับความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการด้านต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

H_1 : ระดับความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 กับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
1) การประชาพิจารณ์ คือ การที่หน่วยงานของรัฐจัดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการของรัฐก่อนอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดเกี่ยวกับประชาชน หรือชุมชนท้องถิ่น	.378(**)	0.000	ปานกลาง
2) การดำเนินโครงการของหน่วยงานของรัฐอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดยวิธีการให้สัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์	.287(**)	0.000	ต่ำ
3) หน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวม เป็นผู้ร้องขอให้มีการจัดการประชาพิจารณ์ได้	.358(**)	0.000	ปานกลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
4) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยตรงจากการดำเนินงานตามโครงการของรัฐ สามารถร้องขอ รัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการ ส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครสำหรับกรุงเทพมหานคร สั่งให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการ รับฟังความคิดเห็นก่อนเริ่มดำเนินการ โครงการของรัฐ ได้	.388(* *)	0.00 0	ปาน กลาง
5) กำหนดให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการ ดำเนินการ	.403(* *)	0.00 0	ปาน กลาง
6) ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วย เหตุผลความจำเป็นและ วัตถุประสงค์ของโครงการ สาระสำคัญของโครงการ ผู้ดำเนินการ สถานที่ที่จะดำเนินการ ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ ผลผลิตและ ผลลัพธ์ของโครงการ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชน และ ประมาณการค่าใช้จ่าย	.334(* *)	0.00 0	ปาน กลาง
7) ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องมุ่งให้ ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวม ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมตลอดทั้งความ เดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย	.428(* *)	0.00 0	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
8) หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไป พร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้	.416(**)	0.000	ปาน กลาง
9) ผู้มีอำนาจหรือสั่งให้จัดทำประชาพิจารณ์จะพิจารณา ตัดสินใจและแจ้งเหตุผลของการตัดสินใจให้ผู้เข้าร่วม ประชาพิจารณ์โดยเร็ว และถ้าหากผู้มีอำนาจไม่ตัดสินใจ ตามรายงานผลประชาพิจารณ์ ประชาชนสามารถนำเรื่อง ฟ้องศาล ได้	.364(**)	0.000	ปาน กลาง
10) การรับฟังความคิดเห็นด้วยการประชุมปรึกษาหารือ ทำ ได้ด้วย การประชาพิจารณ์ การอภิปรายสาธารณะ การ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การ ประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมี ส่วนได้เสีย	.369(**)	0.000	ปาน กลาง
11) การรับฟังความคิดเห็นสามารถทำได้ด้วยวิธีอื่นตามที่ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด	.280(**)	0.000	ต่ำ
12) ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของ รัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความ คิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่ เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดง ความคิดเห็นได้	.294(**)	0.000	ต่ำ
13) ประกาศของการรับฟังความคิดเห็น ให้ปิดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐและสถานที่ ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบ ห้าวันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชน และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศ ที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นด้วย	.306(**)	0.000	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
14) เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ให้ หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน และประกาศให้ทราบภายใน 15 วัน นับ แต่วันที่เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ปิดประกาศไว้โดยเปิดเผย	.285(**)	0.000	ต่ำ
15) เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วปรากฏว่า การ ดำเนินโครงการของรัฐ โครงการใด อาจก่อให้เกิด ผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ ประชาชน ถ้ายังมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการ ดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการ ป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความ เสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้นตาม ความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการ โครงการของรัฐนั้น และประกาศให้ประชาชนทราบ	.310(**)	0.000	ปาน กลาง
รวมด้านความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ	.471(**)	0.000	ปาน กลาง

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.5 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 กับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง โดยการทดสอบค่า Correlation พบว่า ทุกด้าน มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) เท่ากับ 0.000** ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 ทุกด้าน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่าทุกด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.28- 0.42 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง

เมื่อพิจารณารวมด้านความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) เท่ากับ 0.000** ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเผด็จการในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.471 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเผด็จการในการประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาสัมพันธ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
1) การประชาสัมพันธ์ คือ การที่หน่วยงานของรัฐจัดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการของรัฐก่อนอนุญาต หรือการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดเกี่ยวกับประชาชน หรือชุมชนท้องถิ่น	-.075	0.155	แทบไม่มี ความสัมพันธ์

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
2) การดำเนินโครงการของหน่วยงานของรัฐอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดยวิธีการให้สัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์	.064	0.222	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
3) หน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวม เป็นผู้ร้องขอให้มีการจัดการประชาพิจารณ์ได้	-.055	0.298	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
4) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงจากการดำเนินงานตามโครงการของรัฐ สามารถร้องขอรัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับกรุงเทพมหานคร สั่งให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐ ได้	-.059	0.285	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
5) กำหนดให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการ	-.087	0.097	แทบไม่มี ความสัมพันธ์

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
6) ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วย เหตุผลความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของโครงการ สาระสำคัญของโครงการ ผู้ดำเนินการ สถานที่ที่จะดำเนินการ ขั้นตอนและระยะเวลา ดำเนินการ ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชน และประมาณการค่าใช้จ่าย	-0.058	0.267	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
7) ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐ ต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อโครงการนั้น รวมตลอดทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย	-0.040	0.447	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
8) หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้	-0.020	0.705	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
9) การรับฟังความคิดเห็นด้วยการสำรวจความคิดเห็น สามารถทำได้ด้วย การสัมภาษณ์รายบุคคล การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือ โทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ หรือทางอื่นใด การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ และการสนทนากลุ่มย่อย	.051	0.333	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
10) การรับฟังความคิดเห็นด้วยการประชุมปรึกษาหารือ ทำได้ ด้วย การประชาพิจารณ์ การอภิปรายสาธารณะ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วน ได้เสีย	-0.095	0.069	แทบไม่มี ความสัมพันธ์

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
11) การรับฟังความคิดเห็นสามารถทำได้ด้วยวิธีอื่นตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด	.067	0.200	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
12) ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้	.078	0.137	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
13) ประกาศของการรับฟังความคิดเห็น ให้ปิดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐ และสถานที่ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นด้วย	.022	0.677	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
14) เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศให้ทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ปิดประกาศไว้โดยเปิดเผย	.013	0.807	แทบไม่มี ความสัมพันธ์

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
15) เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วปรากฏว่า การดำเนินโครงการของรัฐโครงการใด อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชน ถ้ายังมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก่ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อน หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้น ตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐนั้นและประกาศให้ประชาชนทราบ	-.059	0.259	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
รวมด้านความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ	-.021	0.686	แทบไม่มี ความสัมพันธ์

จากตารางที่ 4.6 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548 กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยการสนับสนุนให้มีการแปรรูป โดยการทดสอบค่า Correlation พบว่า ทุกด้าน มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) มากกว่า 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

เมื่อพิจารณารวมด้านความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) เท่ากับ .686 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการ
ทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วม
ด้วยการคัดค้าน

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
1) การประชาพิจารณ์ คือ การที่หน่วยงานของรัฐจัดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการของรัฐก่อนอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดเกี่ยวกับประชาชน หรือชุมชนท้องถิ่น	.216(**)	0.000	ต่ำ
2) การดำเนินโครงการของหน่วยงานของรัฐอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดยวิธีการให้สัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์	.198(**)	0.000	ต่ำ
3) หน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวม เป็นผู้ร้องขอให้มีการจัดการประชาพิจารณ์ได้	.235(**)	0.000	ต่ำ

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
4) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงจากการดำเนินงานตามโครงการของรัฐ สามารถร้องขอรัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับกรุงเทพมหานคร สั่งให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐ ได้	.249(**)	0.000	ต่ำ
5) กำหนดให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการ	.290(**)	0.000	ต่ำ
6) ข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วย เหตุผลความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของโครงการ สาระสำคัญของโครงการ ผู้ดำเนินการ สถานที่ที่จะดำเนินการ ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ ผลผลิต และผลลัพธ์ของโครงการ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชน และประมาณการค่าใช้จ่าย	.179(**)	0.000	ต่ำ
7) ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมถึงลดทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย	.246(**)	0.000	ต่ำ
8) หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้	.123(*)	0.000	ต่ำ

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
9) การรับฟังความคิดเห็นด้วยการสำรวจความคิดเห็น สามารถทำได้ด้วย การสัมภาษณ์รายบุคคล การเปิด ให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์ หรือโทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ หรือทาง อื่นใด การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและ แสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ โครงการ และการสนทนากลุ่มย่อย	.247(**)	0.001	ต่ำ
10) การรับฟังความคิดเห็นด้วยการประชุมปรึกษาหารือ ทำได้ด้วย การประชาพิจารณ์ การอภิปรายสาธารณะ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประชุมเชิง ปฏิบัติการ การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่ เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย	.169(**)	0.000	ต่ำ
11) การรับฟังความคิดเห็นสามารถทำได้ด้วยวิธีอื่น ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด	.157(**)	0.000	ต่ำ
12) ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงาน ของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับ ฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจน รายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจ และสามารถแสดงความคิดเห็นได้	.229(**)	0.000	ต่ำ
13) ประกาศของการรับฟังความคิดเห็น ให้ปิดไว้โดย เปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐ และสถานที่ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้นเป็นเวลา ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความ คิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศในระบบ เครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นด้วย	.169(**)	0.000	ต่ำ

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
14) ประกาศของการรับฟังความคิดเห็น ให้ปิดไว้โดย เปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของ รัฐและสถานที่ที่จะดำเนิน โครงการของรัฐนั้นเป็น เวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศใน ระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นด้วย	.257(**)	0.000	ต่ำ
15) เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วปรากฏว่า การดำเนินโครงการของรัฐโครงการใด อาจ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่ เผยแพร่แก่ประชาชน ถ้ายังมีความจำเป็นต้อง ดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐ ต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยา ความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจาก ผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมก่อน เริ่มดำเนินการโครงการของรัฐนั้นและประกาศให้ ประชาชนทราบ	.289(**)	0.000	ต่ำ
รวมด้านความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ	.289(**)	0.000	ต่ำ

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.7 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน โดยการทดสอบค่า Correlation พบว่า ทุกด้าน มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) เท่ากับ 0.000^{**} ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 ทุกด้าน มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่าทุกด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.12- 0.29 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน

เมื่อพิจารณารวมด้านความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) เท่ากับ 0.000^{**} ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.289 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน

สมมติฐานที่ 2: ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการ
ประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชา
พิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

H_0 : ระดับความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชา
พิจารณ์ด้านต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชา
พิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

H_1 : ระดับความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชา
พิจารณ์ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์
ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตาม
กระบวนการการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมี
ส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง

แนวทางในการดำเนินการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
1) ก่อนดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ต้องมี การจัดทำประชาพิจารณ์	.455(**)	.000	ปานกลาง
2) พนักงานทุกคนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ที่ต้องเข้าร่วมการ ประชาพิจารณ์	.388(**)	.000	ปานกลาง
3) การประชาพิจารณ์แปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มี กฎหมายที่ใช้เหมาะสมอยู่แล้ว	.134(**)	.006	ต่ำ
4) การประชาพิจารณ์ได้เปิดโอกาสให้พนักงานแสดง ความคิดเห็น ได้แย้ง หรือขอคำชี้แจงจากรัฐได้อย่าง เต็มที่	.337(**)	.000	ปานกลาง
5) การประชาพิจารณ์เป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ การ แปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเท่านั้น	.067	.203	แทบไม่มี ความสัมพันธ์

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

แนวทางในการดำเนินการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
6) คณะกรรมการการเตรียมการจัดตั้งบริษัท เป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม ในการจัดประชาพิจารณ์	.076	.145	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
7) การประชาพิจารณ์ควรให้ตัดสินใจว่าจะดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหรือไม่เท่านั้น	.245(**)	.000	ต่ำ
8) การประชาพิจารณ์ควรเสนอทางเลือกในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหลาย ๆ ทางเลือก	.337(**)	.000	ปานกลาง
9) การประชาพิจารณ์ เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาลในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	.281(**)	.000	ต่ำ
10) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอย่างเพียงพอ	.121(**)	.021	ต่ำ
11) ท่านทราบถึงวิธีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเป็นอย่างดี	.129(**)	.013	ต่ำ
12) การแจ้งข้อมูลของการประชาพิจารณ์ล่วงหน้า 15 วันเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม	.122(**)	.020	ต่ำ
13) การประชาพิจารณ์ควรใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นด้วยการสัมภาษณ์พนักงานรายบุคคล การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือโทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ	.359(**)	.000	ปานกลาง
14) การประชาพิจารณ์ควรเปิดโอกาสให้พนักงานมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่แปรรูป และด้วยการสนทนากลุ่มย่อย	.323(**)	.000	ปานกลาง
15) การประชาพิจารณ์ควรใช้การประชุมปรึกษาหารือด้วยการอภิปรายสาธารณะ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร	.510(**)	.000	สูง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

แนวทางในการดำเนินการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
16) การประชาสัมพันธ์การใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการและการประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย	.420(**)	.000	ปานกลาง
17) การประชาสัมพันธ์การทำหลาย ๆ ครั้ง และในหลาย ๆ สถานที่	.401(**)	.000	ปานกลาง
18) การประชาสัมพันธ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นไปด้วยความเที่ยงตรง เปิดเผย และยุติธรรม	.436(**)	.000	ปานกลาง
22) การประชาสัมพันธ์จะทำให้การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นไปด้วยความเหมาะสม	.388(**)	.000	ปานกลาง
23) ผลของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค รัฐบาลต้องรับฟังและนำไปประกอบการตัดสินใจ	.445(**)	.000	ปานกลาง
24) รัฐบาลต้องให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เมื่อเลือกทางใดทางหนึ่ง	.428(**)	.000	ปานกลาง
25) ท่านยอมรับผลของการประชาสัมพันธ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	.345(**)	.000	ปานกลาง
รวมด้านความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการ	.538(**)	.000	สูง

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.8 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ กับ การจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง โดยการทดสอบค่า Correlation พบว่าส่วนใหญ่ มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชาสัมพันธ์

ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ยกเว้น ด้าน

1) การประชาพิจารณ์เป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเท่านั้น

2) คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท เป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม ในการจัดประชาพิจารณ์

3) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอย่างเพียงพอ

4) ท่านทราบถึงวิธีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเป็นอย่างดี และ

5) การแจ้งข้อมูลของการประชาพิจารณ์ล่วงหน้า 15 วันเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม ที่มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของด้านที่มีระดับนัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 พบว่าทุกด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.12- 0.51 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำถึงปานกลางกับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง

เมื่อพิจารณารวมด้านความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการ พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) เท่ากับ 0.000** ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการ มีความสัมพันธ์กับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.538 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

แนวทางในการดำเนินการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
1) ก่อนดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ต้องมีการจัดทำประชาพิจารณ์	-.012	.817	ต่ำ
2) พนักงานทุกคนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ที่ต้องเข้าร่วมการประชาพิจารณ์	-.022	.671	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
3) การประชาพิจารณ์แปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีกฎหมายที่ใช้เหมาะสมอยู่แล้ว	.283(**)	.000	ต่ำ
4) การประชาพิจารณ์ได้เปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง หรือขอคำชี้แจงจากรัฐได้อย่างเต็มที่	.056	.286	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
5) การประชาพิจารณ์เป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิกภาคเท่านั้น	.194(**)	.000	ต่ำ
6) คณะกรรมการการเตรียมการจัดตั้งบริษัท เป็นผู้มีความคุณสมบัติเหมาะสม ในการจัดประชาพิจารณ์	.496(**)	.000	ปานกลาง
7) การประชาพิจารณ์ควรให้ตัดสินใจว่าจะดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหรือไม่เท่านั้น	.210(**)	.000	ต่ำ
8) การประชาพิจารณ์ควรเสนอทางเลือกในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหลาย ๆ ทางเลือก	.147	.005	ต่ำ
9) การประชาพิจารณ์ เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาลในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	.268(**)	.000	ต่ำ
10) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอย่างเพียงพอ	.383(**)	.000	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แนวทางในการดำเนินการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
11) ท่านทราบถึงวิธีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเป็นอย่างดี	.337(**)	.000	ปานกลาง
12) การแจ้งข้อมูลของการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า 15 วันเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม	.447(**)	.000	ปานกลาง
13) การประชาสัมพันธ์ควรใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็น ด้วยการสัมภาษณ์พนักงานรายบุคคล การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือ โทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ	.095	.069	ต่ำ
14) การประชาสัมพันธ์ควรเปิดโอกาสให้พนักงานมารับ ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่แปรรูป และด้วยการสนทนากลุ่มย่อย	.075	.153	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
15) การประชาสัมพันธ์ควรใช้การประชุมปรึกษาหารือ ด้วยการอภิปรายสาธารณะ และการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร	.037	.479	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
16) การประชาสัมพันธ์ควรใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย	.119	.022	ต่ำ
17) การประชาสัมพันธ์ควรทำหลาย ๆ ครั้ง และในหลาย ๆ สถานที่	-.013	.804	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
18) การประชาสัมพันธ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นไปด้วยความเที่ยงตรง เปิดเผย และยุติธรรม	.129	.014	ต่ำ
22) การประชาสัมพันธ์จะทำให้การแปรรูปการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค เป็นไปด้วยความเหมาะสม	.301(**)	.000	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แนวทางในการดำเนินการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
23) ผลของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค รัฐบาลต้องรับฟังและนำไปประกอบการตัดสินใจ	-.027	.606	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
24) รัฐบาลต้องให้เหตุผลประกอบต่อการตัดสินใจแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เมื่อเลือกทางใดทางหนึ่ง	.102	.051	ต่ำ
25) ท่านยอมรับผลของการประชาสัมพันธ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	.303(**)	.000	ปานกลาง
รวมด้านความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการ	.304(**)	.000	ปานกลาง

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.9 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ กับ การจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป โดยการทดสอบค่า Correlation พบว่า ด้าน

- 1) การประชาสัมพันธ์แปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีกฎหมายที่ใช้เหมาะสมอยู่แล้ว
- 2) การประชาสัมพันธ์เป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเท่านั้น
- 3) คณะกรรมการการเตรียมการจัดตั้งบริษัท เป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม ในการจัดประชาสัมพันธ์
- 4) การประชาสัมพันธ์ควรให้ตัดสินใจว่าจะดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหรือไม่เท่านั้น
- 5) การประชาสัมพันธ์ เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาลในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

6) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอย่างไรเพียงพอ

7) ท่านทราบถึงวิธีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเป็นอย่างดี

8) การแจ้งข้อมูลของการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า 15 วันเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม

9) การประชาสัมพันธ์จะทำให้การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นไปด้วยความเหมาะสม

10) ท่านยอมรับผลของการประชาสัมพันธ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ เหล่านี้ มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของด้านที่มีระดับนัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 พบว่าทุกด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.12- 0.49 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับน้อยถึงปานกลางกับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

เมื่อพิจารณารวมด้านความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการ พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) เท่ากับ 0.000** ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการ มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.306 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน

แนวทางในการดำเนินการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
1) ก่อนดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ต้องมีการจัดทำประชาพิจารณ์	.297(**)	.000	ต่ำ
2) พนักงานทุกคนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ที่ต้องเข้าร่วมการประชาพิจารณ์	.284(**)	.000	ต่ำ
3) การประชาพิจารณ์แปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีกฎหมายที่ใช้เหมาะสมอยู่แล้ว	.032	.547	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
4) การประชาพิจารณ์ได้เปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง หรือขอคำชี้แจงจากรัฐได้อย่างเต็มที่	.274(**)	.000	ต่ำ
5) การประชาพิจารณ์เป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิกภาคเท่านั้น	.050	.341	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
6) คณะกรรมการการเตรียมการจัดตั้งบริษัท เป็นผู้มีความสมบัติเหมาะสม ในการจัดประชาพิจารณ์	-.117(**)	.025	ต่ำ
7) การประชาพิจารณ์ควรให้ตัดสินใจว่าจะดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหรือไม่เท่านั้น	.182(**)	.000	ต่ำ
8) การประชาพิจารณ์ควรเสนอทางเลือกในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหลาย ๆ ทางเลือก	.158(**)	.003	ต่ำ
9) การประชาพิจารณ์ เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาลในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	.035	.501	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
10) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอย่างเพียงพอ	-.022	.669	แทบไม่มี ความสัมพันธ์

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

แนวทางในการดำเนินการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
11) ท่านทราบถึงวิธีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเป็นอย่างดี	-.001	.987	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
12) การแจ้งข้อมูลของการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า 15 วันเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม	-.029	.579	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
13) การประชาสัมพันธ์ควรใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็น ด้วยการสัมภาษณ์พนักงานรายบุคคล การเปิดให้ แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือ โทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ	.293(**)	.000	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
14) การประชาสัมพันธ์ควรเปิดโอกาสให้พนักงานมารับ ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่แปรรูป และด้วยการสนทนากลุ่มย่อย	.187(**)	.000	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
15) การประชาสัมพันธ์ควรใช้การประชุมปรึกษาหารือ ด้วยการอภิปรายสาธารณะ และการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร	.344(**)	.000	ปานกลาง
16) การประชาสัมพันธ์ควรใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่ เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย	.190(**)	.000	ต่ำ
17) การประชาสัมพันธ์ควรทำหลาย ๆ ครั้ง และในหลาย ๆ สถานที่	.321(**)	.000	ปานกลาง
18) การประชาสัมพันธ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นไปด้วยความเที่ยงตรง เปิดเผย และยุติธรรม	.183(**)	.000	ต่ำ
22) การประชาสัมพันธ์จะทำให้การแปรรูปการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค เป็นไปด้วยความเหมาะสม	.135(**)	.010	ต่ำ
23) ผลของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วน ภูมิภาค รัฐบาลต้องรับฟังและนำไปประกอบการ ตัดสินใจ	.339(**)	.000	ปานกลาง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

แนวทางในการดำเนินการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
24) รัฐบาลต้องให้เหตุผลประกอบต่อการตัดสินใจแปร รูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เมื่อเลือกทางใดทางหนึ่ง	.245(**)	.000	ต่ำ
25) ท่านยอมรับผลของการประชาสัมพันธ์ การแปร รูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	.075	.155	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
รวมด้านความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการ	.267(**)	.000	ต่ำ

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.10 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน โดยการทดสอบค่า Correlation พบว่า ด้าน

- 1) ก่อนดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ต้องมีการจัดทำประชาสัมพันธ์
- 2) พนักงานทุกคนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ที่ต้องเข้าร่วมการประชาสัมพันธ์
- 3) การประชาสัมพันธ์ได้เปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความคิดเห็น ได้แย้ง หรือขอคำชี้แจงจากรัฐได้อย่างเต็มที่
- 4) คณะกรรมการการเตรียมการจัดตั้งบริษัท เป็นผู้มีความสมบัติเหมาะสม ในการจัดประชาสัมพันธ์
- 5) การประชาสัมพันธ์ควรให้ตัดสินใจว่าจะดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหรือไม่เท่านั้น
- 6) การประชาสัมพันธ์ควรเสนอทางเลือกในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหลาย ๆ ทางเลือก
- 7) การประชาสัมพันธ์ควรใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นด้วยการสัมภาษณ์พนักงานรายบุคคล การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือโทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ

- 8) การประชาพิจารณ์ควรเปิดโอกาสให้พนักงานมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่แปรรูป และด้วยการสนทนากลุ่มย่อย
- 9) การประชาพิจารณ์ควรใช้การประชุมปรึกษาหารือด้วย การอภิปรายสาธารณะ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
- 10) การประชาพิจารณ์ควรใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการและการประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย
- 11) การประชาพิจารณ์ควรทำหลาย ๆ ครั้ง และในหลาย ๆ สถานที่
- 12) การประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นไปด้วยความเที่ยงตรงเปิดเผย และยุติธรรม
- 13) การประชาพิจารณ์จะทำให้การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นไปด้วยความเหมาะสม
- 14) ผลของการประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค รัฐบาลต้องรับฟังและนำไปประกอบการตัดสินใจ และ
- 15) รัฐบาลต้องให้เหตุผลประกอบต่อการตัดสินใจแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เมื่อเลือกทางใดทางหนึ่ง

มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่า ระดับความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ เหล่านี้ มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของด้านที่มีระดับนัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 พบว่าทุกด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.11- 0.34 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับน้อยถึงปานกลางกับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน ยกเว้นด้านคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท เป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม ในการจัดประชาพิจารณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.117 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามและมีระดับน้อยกับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน

เมื่อพิจารณารวมด้านความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการ พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) เท่ากับ 0.000** ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการ มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วม

ร่วมด้วยในการคัดค้าน และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.267 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน

สมมติฐานที่ 3: ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

H_0 : ระดับความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

H_1 : ระดับความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ กับ การจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเผ่าสังเกตการณ์ในการประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง

ปัญหาและอุปสรรค	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
1) รัฐบาลได้ตัดสินใจแปรรูปไปก่อนแล้ว จึงมาจัดทำประชาสัมพันธ์ จึงขาดการยอมรับ	.279(**)	.000	ต่ำ
2) กฎหมายที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ยังไม่เหมาะสม	.248(**)	.000	ต่ำ
3) พนักงานยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์	.285(**)	.000	ต่ำ
4) การประชาสัมพันธ์ทำให้เกิดความขัดแย้งและแตกแยกในองค์กร ทำให้ขาดความร่วมมือในการแก้ไขปัญห	.042	.123	แทบไม่มีความสัมพันธ์

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
5) ระยะเวลา และรูปแบบของการประชาพิจารณ์ไม่ เหมาะสม	.242(**)	.000	ต่ำ
6) ไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย ได้เข้าร่วมทุกฝ่าย	.310(**)	.000	ปานกลาง
7) รัฐบาลขาดความน่าเชื่อถือในวัตถุประสงค์ของการ แปรรูป	.387(**)	.000	ปานกลาง
8) ทุกฝ่ายไม่มีความแน่ใจว่าเมื่อทำการแปรรูปไปแล้วจะ เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย	.253(**)	.000	ต่ำ
9) ผลประโยชน์ของบางฝ่ายที่ต้องสูญเสียไป จึงทำให้ เกิดการคัดค้าน	.193(**)	.000	ต่ำ
10) ขาดการยอมรับในคณะกรรมการที่ดำเนินการ	.264(**)	.000	ต่ำ
11) กฎ ระเบียบของการเป็นพนักงาน ไม่เอื้ออำนวยให้มี ส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์	.020	.703	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
12) การขาดความจริงใจในการประชาพิจารณ์ เพราะ ส่วนใหญ่ทำเป็นพิธีเท่านั้น	.353(**)	.000	ปานกลาง
13) ข้อมูลที่สำคัญบางส่วน ไม่ถูกเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้ รับทราบ	.364(**)	.000	ปานกลาง
14) ฝ่ายสนับสนุนและคัดค้าน ต่างไม่ยอมรับในเหตุผล ของกันและกัน	.211(**)	.000	ต่ำ
15) วิธีการประชาพิจารณ์เป็นการเผชิญหน้าระหว่าง ผู้สนับสนุนและคัดค้าน จึงขาดการแสวงหาจุดร่วม และ สงวนจุดต่าง	.202(**)	.000	ต่ำ

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

หลักเกณฑ์และวิธีการ	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
16) ขาดความร่วมมือจากผู้ดูแลรักษาความสงบ เพื่อให้ การประชาพิจารณ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย	.178(**)	.001	ต่ำ
17) การขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดประชา พิจารณ์	.071	.177	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
18) การขาดจิตสำนึกประ โยชน์สาธารณะ และ ประโยชน์ของส่วนรวม จากทุกฝ่าย	.343(**)	.000	ปานกลาง
19) ผลของการประชาพิจารณ์ที่ไม่เป็นข้อผูกพัน ในการ ตัดสินใจดำเนินการ	.255(**)	.000	ต่ำ
20) การประชาพิจารณ์ ไม่เหมาะสมกับสังคมไทย เพราะขาดความพร้อมอยู่มาก	.033	.253	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
รวมด้านความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค	.336(**)	.000	ปานกลาง

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.11 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง โดยการทดสอบค่า Correlation พบว่า ส่วนใหญ่ มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ยกเว้นด้าน

- 1) การประชาพิจารณ์ทำให้เกิดความขัดแย้งและแตกแยกในองค์กร ทำให้ขาดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา
- 2) กฎ ระเบียบของการเป็นพนักงาน ไม่เอื้ออำนวยให้มีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์

3) การขาดความร่วมมือจากผู้ดูแลรักษาความสงบเพื่อให้การประชาพิจารณ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4) การขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดประชาพิจารณ์ และ

5) การประชาพิจารณ์ ไม่เหมาะสมกับสังคมไทย เพราะขาดความพร้อมอยู่มาก

ที่มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของด้านที่มีระดับนัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 พบว่าทุกด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.02- 0.38 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำถึงปานกลางกับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเผ่าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง

เมื่อพิจารณารวมด้านความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) เท่ากับ 0.000** ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค มีความสัมพันธ์กับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเผ่าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.336 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเผ่าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

ปัญหาและอุปสรรค	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
1) รัฐบาลได้ตัดสินใจแปรรูปไปก่อนแล้ว จึงมาจัดทำประชาพิจารณ์ จึงขาดการยอมรับ	-.112	.032	ต่ำ
2) กฎหมายที่ใช้ในการประชาพิจารณ์ยังไม่เหมาะสม	-.160(**)	.002	ต่ำ
3) พนักงานยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์	-.017	.784	แทบไม่มี ความสัมพันธ์

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
4) การประชาพิจารณ์ทำให้เกิดความขัดแย้งและ แตกแยกในองค์กร ทำให้ขาดความร่วมมือในการ แก้ไขปัญหา	-.013	.803	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
5) ระยะเวลา และรูปแบบของการประชาพิจารณ์ไม่ เหมาะสม	-.115	.028	ต่ำ
6) ไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย ได้เข้าร่วมทุกฝ่าย	-.101	.053	ต่ำ
7) รัฐบาลขาดความน่าเชื่อถือในวัตถุประสงค์ของการ แปรรูป	-.152(**)	.003	ต่ำ
8) ทุกฝ่ายไม่มีความแน่ใจว่าเมื่อทำการแปรรูปไปแล้ว จะเกิดผลดีมากกว่าผลเสีย	-.093	.076	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
9) ผลประโยชน์ของบางฝ่ายที่ต้องสูญเสียไป จึงทำให้ เกิดการคัดค้าน	.129	.014	ต่ำ
10) ขาดการยอมรับในคณะกรรมการที่ดำเนินการ	-.109	.038	ต่ำ
11) กฎ ระเบียบของการเป็นพนักงาน ไม่เอื้ออำนวยให้ มีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์	.139(**)	.008	ต่ำ
12) การขาดความจริงใจในการประชาพิจารณ์ เพราะ ส่วนใหญ่ทำเป็นพิธีเท่านั้น	-.140(**)	.007	ต่ำ
13) ข้อมูลที่สำคัญบางส่วน ไม่ถูกเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้ รับทราบ	-.063	.233	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
14) ฝ่ายสนับสนุนและคัดค้าน ต่างไม่ยอมรับในเหตุผล ของกันและกัน	-.038	.471	แทบไม่มี ความสัมพันธ์

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
15) วิธีการประชาพิจารณ์เป็นการเผชิญหน้าระหว่างผู้สนับสนุนและคัดค้าน จึงขาดการแสวงหาจุดร่วมและสวณจุดต่าง	.051	.331	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
16) ขาดความร่วมมือจากผู้ดูแลรักษาความสงบ เพื่อให้การประชาพิจารณ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย	.047	.372	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
17) การขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดประชาพิจารณ์	.158	.002	ต่ำ
18) การขาดจิตสำนึกประ โยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของส่วนรวม จากทุกฝ่าย	.044	.404	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
19) ผลของการประชาพิจารณ์ที่ไม่เป็นข้อผูกพัน ในการตัดสินใจดำเนินการ	.035	.509	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
20) การประชาพิจารณ์ ไม่เหมาะสมกับสังคมไทย เพราะขาดความพร้อมอยู่มาก	.095	.071	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
รวมด้านความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค	-.027	.613	แทบไม่มี ความสัมพันธ์

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.12 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป โดยการทดสอบค่า Correlation พบว่า ด้าน

- 1) กฎหมายที่ใช้ในการประชาพิจารณ์ยังไม่เหมาะสม
- 2) รัฐบาลขาดความน่าเชื่อถือในวัตถุประสงค์ของการแปรรูป
- 3) กฎ ระเบียบของการเป็นพนักงานไม่เอื้ออำนวยให้มีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์
- 4) การขาดความจริงใจในการประชาพิจารณ์ เพราะส่วนใหญ่ทำเป็นพิธีเท่านั้น และ

5) การขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดประชาพิจารณ์

มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ เหล่านี้ มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของด้านที่มีระดับนัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 พบว่าทุกด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง -0.15 -0.12 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามและเป็นระดับน้อยกับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป ยกเว้น ด้านการขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดประชาพิจารณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .135 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับน้อยกับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

เมื่อพิจารณารวมด้านความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) เท่ากับ 0.613 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ไม่มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับ การจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน

ปัญหาและอุปสรรค	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
1) รัฐบาลได้ตัดสินใจแปรรูปไปก่อนแล้ว จึงมาจัดทำประชาพิจารณ์ จึงขาดการยอมรับ	.259(**)	.000	ต่ำ
2) กฎหมายที่ใช้ในการประชาพิจารณ์ยังไม่เหมาะสม	.341(**)	.000	ปานกลาง
3) พนักงานยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์	.188(**)	.000	ต่ำ
4) การประชาพิจารณ์ทำให้เกิดความขัดแย้งและแตกแยกในองค์กร ทำให้ขาดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา	.161	.002	ต่ำ

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
5) ระยะเวลา และรูปแบบของการประชาพิจารณ์ไม่ เหมาะสม	.307(**)	.000	ปานกลาง
6) ไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย ได้เข้าร่วมทุกฝ่าย	.299(**)	.000	ต่ำ
7) รัฐบาลขาดความน่าเชื่อถือในวัตถุประสงค์ของการ แปรรูป	.378(**)	.000	ปานกลาง
8) ทุกฝ่ายไม่มีความแน่ใจว่าเมื่อทำการแปรรูปไปแล้ว จะเกิดผลดีมากกว่าผลเสีย	.299(**)	.000	ต่ำ
9) ผลประโยชน์ของบางฝ่ายที่ต้องสูญเสียไป จึงทำให้ เกิดการคัดค้าน	.051	.334	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
10) ขาดการยอมรับในคณะกรรมการที่ดำเนินการ	.277(**)	.000	ต่ำ
11) กฎระเบียบของการเป็นพนักงาน ไม่เอื้ออำนวยให้ มีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์	.030	.568	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
12) การขาดความจริงใจในการประชาพิจารณ์ เพราะ ส่วนใหญ่ทำเป็นพิธีเท่านั้น	.288(**)	.000	ต่ำ
13) ข้อมูลที่สำคัญบางส่วน ไม่ถูกเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้ รับทราบ	.233(**)	.000	ต่ำ
14) ฝ่ายสนับสนุนและคัดค้าน ต่างไม่ยอมรับในเหตุผล ของกันและกัน	.101	.053	ต่ำ
15) วิธีการประชาพิจารณ์เป็นการเผชิญหน้าระหว่าง ผู้สนับสนุนและคัดค้าน จึงขาดการแสวงหาจุดร่วม และ สงวนจุดต่าง	.231(**)	.000	ต่ำ
16) ขาดความร่วมมือ จากผู้ดูแลรักษาความสงบ เพื่อให้ การประชาพิจารณ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย	.156(**)	.003	ต่ำ

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	ผลการทดสอบทางสถิติ		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Relation
17) การขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดประชา พิจารณา	.060	.252	แทบไม่มี ความสัมพันธ์
18) การขาดจิตสำนึกประ โยชน์สาธารณะ และ ประโยชน์ของส่วนรวม จากทุกฝ่าย	.211(**)	.000	ต่ำ
19) ผลของการประชาพิจารณาที่ไม่เป็นข้อผูกพัน ใน การตัดสินใจดำเนินการ	.229(**)	.000	ต่ำ
20) การประชาพิจารณา ไม่เหมาะสมกับสังคมไทย เพราะขาดความพร้อมอยู่มาก	.101	.053	ต่ำ
รวมด้านความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค	.313(**)	.000	ปานกลาง

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.13 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน โดยการทดสอบค่า Correlation พบว่า ส่วนใหญ่ มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน ยกเว้น ด้าน

- 1) ผลประโยชน์ของบางฝ่ายที่ต้องสูญเสียไป จึงทำให้เกิดการคัดค้าน
- 2) กฎ ระเบียบของการเป็นพนักงาน ไม่เอื้ออำนวยให้มีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์
- 3) ฝ่ายสนับสนุนและคัดค้านต่างไม่ยอมรับในเหตุผลของกันและกัน
- 4) การขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดประชาพิจารณ์
- 5) การประชาพิจารณ์ไม่เหมาะสมกับสังคมไทยเพราะขาดความพร้อมอยู่มาก

ที่มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของด้านที่มีระดับนัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 พบว่าทุกด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.03- 0.34 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับน้อยถึงปานกลางกับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน

เมื่อพิจารณารวมด้านความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) เท่ากับ 0.000** ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 แสดงว่าระดับความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.313 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน

สมมติฐานที่ 4: ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ แตกต่างกัน

H_0 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเพศ กับการมีส่วนร่วม

ทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ

การมีส่วนร่วม	เพศ	จำนวน	\bar{X}	S.D.
จะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์	ชาย	192	3.92	1.099
	หญิง	174	3.65	1.041
จะสนับสนุน	ชาย	192	2.73	1.402
	หญิง	174	2.69	1.205
จะคัดค้าน	ชาย	192	3.78	1.244
	หญิง	174	3.74	1.122

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	สถิติที่ใช้คำนวณ	
	t	Sig.
จะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์	2.382	0.018
จะสนับสนุน	0.326	0.745
จะคัดค้าน	0.325	0.745

**significant at the 0.01 level

จากตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเพศกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีระดับความคิดเห็น

ด้านการจะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.92 และ 3.65 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านการจะสนับสนุน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.73 และ 2.69 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ด้านการจะคัดค้าน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.78 และ 3.74 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมากตามลำดับ

และ โดยการทดสอบค่า Independent t - test พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 แสดงว่าเพศที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอายุ กับการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองในรูปแบบของการประชามติการแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ

การมีส่วนร่วม	อายุ	จำนวน	\bar{X}	S.D.
จะมีส่วนร่วมแบบเฝ้า สังเกตการณ์	20-30	61	3.77	0.990
	31-40	90	3.88	1.037
	41-50	118	3.56	1.121
	51-60	97	4.00	1.080
	รวม	366	3.79	1.079
จะสนับสนุน	20-30	61	2.85	1.364
	31-40	90	2.87	1.309
	41-50	118	2.74	1.297
	51-60	97	2.45	1.275
	รวม	366	2.71	1.311
จะคัดค้าน	20-30	61	3.75	1.220
	31-40	90	3.76	1.105
	41-50	118	3.59	1.200
	51-60	97	3.96	1.207
	รวม	366	3.76	1.186
<hr/>				
การมีส่วนร่วม		F	Sig.	
จะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์		3.290	0.021	
จะสนับสนุน		1.938	0.123	
จะคัดค้าน		1.696	0.168	

**significant at the 0.01 level

จากตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอายุ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่างๆ พบว่า อายุ 20-30 31-40 41-50 และ 51-60 มีระดับความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน

ด้านการจะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 3.79 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมาก

ด้านการจะสนับสนุน คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 2.71 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ด้านการจะคัดค้าน คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 3.96 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมาก

และ โดยการทดสอบค่า F - test พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 แสดงว่าอายุที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่างๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษา กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ

การมีส่วนร่วม	ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	S.D.
จะมีส่วนร่วม แบบเฝ้า สังเกตการณ์	ประถมศึกษา	2	3.50	0.707
	มัธยมศึกษาตอนต้น	2	5.00	0.000
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	29	3.97	0.944
	ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า	75	3.84	1.103
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	203	3.77	1.047
	สูงกว่าปริญญาตรี	54	3.70	1.192
	อื่นๆ	1	1.00	.
	รวม		366	3.79

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	S.D.
จะสนับสนุน	ประถมศึกษา	2	2.50	0.707
	มัธยมศึกษาตอนต้น	2	2.50	2.121
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	29	2.48	1.353
	ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า	75	2.84	1.376
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	203	2.72	1.292
	สูงกว่าปริญญาตรี	54	2.69	1.286
	อื่นๆ	1	1.00	.
	รวม	366	2.71	1.311
จะคัดค้าน	ประถมศึกษา	2	4.00	0.000
	มัธยมศึกษาตอนต้น	2	1.50	0.707
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	29	4.10	1.145
	ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า	75	3.85	1.099
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	203	3.74	1.176
	สูงกว่าปริญญาตรี	54	3.63	1.263
	อื่นๆ	1	1.00	.
	รวม	366	3.76	1.186
การมีส่วนร่วม		F	Sig.	
จะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์		1.802	0.098	
จะสนับสนุน		0.570	0.754	
จะคัดค้าน		2.810	0.011	

**significant at the 0.01 level

จากตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษา กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ พบว่า ระดับการศึกษาทุกระดับ ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน

ด้านการจะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 3.79 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมาก ยกเว้นระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด จำนวน 2 คน และ ระดับการศึกษาอื่น ๆ มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด จำนวน 1 คน

ด้านการจะสนับสนุน คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 2.71 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับปานกลาง ยกเว้นระดับการศึกษาอื่น ๆ มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด จำนวน 1 คน

ด้านการจะคัดค้าน คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 3.76 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมาก ยกเว้นระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นในระดับน้อย จำนวน 2 คน และ ระดับการศึกษาอื่นๆ มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด จำนวน 1 คน

และโดยการทดสอบค่า F - test พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 แสดงว่าระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจด้านการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ

การมีส่วนร่วม	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	\bar{X}	S.D.
จะมีส่วนร่วม แบบเฝ้า สังเกตการณ์	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2	3.50	0.707
	5,001-15,000 บาท	61	3.79	1.082
	15,001-25,000 บาท	70	3.83	0.992
	25,001-35,000 บาท	92	3.55	1.093
	35,001-45,000 บาท	63	3.94	1.061
	45,001 บาท ขึ้นไป	78	3.92	1.137
	รวม	366	3.79	1.079

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	\bar{X}	S.D.
จะสนับสนุน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2	2.50	0.707
	5,001-15,000 บาท	61	2.93	1.289
	15,001-25,000 บาท	70	2.76	1.313
	25,001-35,000 บาท	92	2.67	1.285
	35,001-45,000 บาท	63	2.87	1.276
	45,001 บาท ขึ้นไป	78	2.42	1.372
	รวม	366	2.71	1.311
จะคัดค้าน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2	4.00	0.000
	5,001-15,000 บาท	61	3.74	1.223
	15,001-25,000 บาท	70	3.70	1.040
	25,001-35,000 บาท	92	3.71	1.236
	35,001-45,000 บาท	63	3.60	1.158
	45,001 บาท ขึ้นไป	78	4.00	1.248
	รวม	366	3.76	1.186

การมีส่วนร่วม	F	Sig.
จะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์	1.402	0.223
จะสนับสนุน	1.349	0.243
จะคัดค้าน	1.952	0.447

**significant at the 0.01 level

จากตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ทุกระดับ ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน ด้านการจะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 3.79 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมาก

ด้านการจะสนับสนุน คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 2.71 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับปานกลาง ด้านการจะคัดค้าน คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 3.76 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมาก

และ โดยการทดสอบค่า F - test พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 แสดงว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระยะเวลาของการเป็นพนักงาน กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ

การมีส่วนร่วม	ระยะเวลาของการเป็นพนักงาน	จำนวน	\bar{X}	S.D.
จะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์	1-5 ปี	67	3.85	1.062
	6-10 ปี	34	4.09	0.712
	11-15 ปี	38	3.82	0.926
	16-20 ปี	67	3.84	1.009
	21-25 ปี	62	3.42	1.0489
	25 ปี ขึ้นไป	98	3.84	1.266
	รวม	366	3.79	1.079

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	ระยะเวลาของการเป็น พนักงาน	จำนวน	\bar{X}	S.D.
จะสนับสนุน	1-5 ปี	67	3.01	1.354
	6-10 ปี	34	2.74	1.310
	11-15 ปี	38	2.71	1.354
	16-20 ปี	67	2.63	1.265
	21-25 ปี	62	2.84	1.176
	25 ปี ขึ้นไป	98	2.48	1.356
	รวม	366	2.71	1.311
จะคัดค้าน	1-5 ปี	67	3.76	1.220
	6-10 ปี	34	3.97	1.114
	11-15 ปี	38	3.74	1.057
	16-20 ปี	67	3.70	1.101
	21-25 ปี	62	3.50	1.156
	25 ปี ขึ้นไป	98	3.89	1.299
	รวม	366	3.76	1.186
<hr/>				
การมีส่วนร่วม	F	Sig.		
จะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์	2.123	0.062		
จะสนับสนุน	1.518	0.183		
จะคัดค้าน	1.074	0.374		

**significant at the 0.01 level

จากตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระยะเวลาของการเป็นพนักงาน กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ พบว่า ระยะเวลาของการเป็นพนักงาน ทุกช่วงเวลา ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน

ด้านการจะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 3.79 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมาก

ด้านการจะสนับสนุน คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 2.71 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ด้านการจะคัดค้าน คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 3.76 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมาก

และ โดยการทดสอบค่า F - test พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 แสดงว่าระยะเวลาของการเป็นพนักงาน ที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับพนักงาน กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ

การมีส่วนร่วม	ระดับพนักงาน	จำนวน	\bar{X}	S.D.
จะมีส่วนร่วมแบบ เฝ้าสังเกตการณ์	1-3	23	3.91	1.125
	4-6	181	3.76	1.063
	7-9	152	3.78	1.103
	10-12	10	4.20	0.919
	รวม	366	3.79	1.079

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	ระดับพนักงาน	จำนวน	\bar{X}	S.D.
จะสนับสนุน	1-3	23	3.00	1.314
	4-6	181	2.76	1.311
	7-9	152	2.61	1.327
	10-12	10	2.80	1.033
	รวม	366	2.71	1.311
จะคัดค้าน	1-3	23	4.09	1.041
	4-6	181	3.70	1.151
	7-9	152	3.79	1.243
	10-12	10	3.60	1.265
	รวม	366	3.76	1.186

การมีส่วนร่วม	F	Sig.
จะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์	0.638	0.591
จะสนับสนุน	0.750	0.523
จะคัดค้าน	.848	0.468

**significant at the 0.01 level

จากตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับพนักงานกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ พบว่า ระดับพนักงาน ทุกระดับ ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน

ด้านการจะมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 3.79 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมาก

ด้านการจะสนับสนุน คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 2.71 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ด้านการจะคัดค้าน คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวม 3.76 ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมาก และโดยการทดสอบค่า F - test พบว่า มีค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 แสดงว่าระดับพนักงาน ที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ศึกษาการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สามารถสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการประชาพิจารณ์ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

1.1.2 เพื่อศึกษาแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมในช่วงวันที่ 19 กรกฎาคม 2553 ถึงวันที่ 26 กรกฎาคม 2553 โดยการแจกแบบสอบถามแก่พนักงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและรับกลับด้วยตนเอง

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA (F-test)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 25,001-35,000 บาท มีระยะเวลาของการเป็นพนักงาน 25 ปี ขึ้นไป และส่วนใหญ่เป็นพนักงานระดับ 4-6

1.3.2 หลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายคฯ พ.ศ. 2548 พบว่า พนักงาน กฟภ. มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยรวมในเรื่องเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายคฯ พ.ศ. 2548 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยรายย่อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวม เป็นผู้ร้องขอให้มีการจัดการประชาพิจารณ์ได้ รองลงมา คือ หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้ และกำหนดให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินการเป็นระดับความคิดเห็นในระดับมาก ตามลำดับ

1.3.3 แนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ พบว่า พนักงาน กฟภ. มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยรวมในเรื่องเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาปัจจัยรายย่อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ก่อนดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ต้องมีการจัดทำประชาพิจารณ์ รองลงมา คือ พนักงานทุกคนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ที่ต้องเข้าร่วมการประชาพิจารณ์ เป็นระดับความคิดเห็นในระดับมาก ตามลำดับ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การแจ้งข้อมูลของการประชาพิจารณ์ล่วงหน้า 15 วันเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม เป็นระดับความคิดเห็นในระดับน้อย

1.3.4 ปัญหาและอุปสรรคในการทำประชาพิจารณ์ พบว่า พนักงาน กฟภ. มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยรวมในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยรายย่อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อมูลที่สำคัญบางส่วนไม่ถูกเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ รองลงมา คือ การขาดความจริงใจในการประชาพิจารณ์ เพราะส่วนใหญ่ทำเป็นพิธีเท่านั้น เป็นระดับความคิดเห็นในระดับมาก ตามลำดับ

1.3.5 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1) ความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายคฯ พ.ศ. 2548 มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง กับการจะให้ความร่วมมือและ

เข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง และการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

2) ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการการประชาพิจารณ์ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทั้งในการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง การจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป และการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน

3) ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง กับการจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง และการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการคัดค้าน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป

4) ปัจจัยส่วนบุคคล ด้าน เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาของการเป็นพนักงานและระดับของพนักงานที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

2. อภิปรายผล

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ศึกษาการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 จากการที่พบว่าพนักงาน กฟภ. มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยรวมในเรื่องเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายฯ พ.ศ. 2548 อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวม เป็นผู้ร้องขอให้มีการจัดการประชาพิจารณ์ได้ ทั้งนี้เป็นเพราะพนักงานยอมรับถึงการออกกฎหมายมาบังคับใช้ของฝ่ายบริหาร และยอมรับในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นกิจกรรมของประชาชนแต่ละคนที่มุ่งเพื่อการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล (Huntington & Nelson 1976 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ 2545: 15) และถือเป็นกระบวนการที่ส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนทั้งในรูปของส่วนบุคคลและกลุ่มคนต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการใดกิจกรรมหนึ่ง หรือหลายกิจกรรมของรัฐบาล และเป็นการมีส่วนร่วมอย่างเป็น

ทางการ คือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยการใช้สิทธิที่ได้รับตามรัฐธรรมนูญ (ซีรพล เกษมสุวรรณ 2528) ซึ่งพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการแสดงความเห็นสนับสนุน คัดค้าน หรือเสนอแนะต่าง ๆ รวมถึงการให้ความร่วมมือในกิจกรรมของส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นโดยส่วนรวม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2549: 36) ได้ ซึ่งการประชาพิจารณ์ก็เป็นรูปแบบหนึ่งของการแสดงออกของประชาชนในการเฝ้าตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตัวแทนของประชาชนในกรณีที่มีฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารเตรียมออกกฎหมายหรือกำหนดนโยบายหรือมาตรการใด ๆ ก็ตาม อันมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่หรือสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยสามารถที่จะเรียกร้องให้มีการชี้แจงข้อเท็จจริงและผลดีผลเสีย ก่อนการออกหรือบังคับใช้กฎหมาย นโยบาย หรือมาตรการนั้น ๆ ได้ (บุญเสริม นาคสาร) โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสามารถมีส่วนร่วมได้ตั้งแต่ การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล การมีส่วนร่วมรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินการ และการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินการและร่วมตรวจสอบผลการดำเนินการนั้น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น 2549: 43) ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดระบบการเมืองของเดวิส อีสตัน ซึ่งได้แก่ การนำเอาข้อเรียกร้อง (demands) หรือการสนับสนุน (support) ซึ่งระบบได้รับไปสู่สิ่งแวดล้อมนอกระบบหรือได้รับจากปัจจัยภายในระบบเอง ซึ่งรวมเรียกว่า "ปัจจัยนำเข้า" นี้ ส่งเข้าไปในระบบการเมืองเพื่อเปลี่ยนรูปให้กลายเป็นปัจจัยนำออกซึ่งเรียกว่าเป็นนโยบาย (policy) หรือการตัดสินใจ (decision) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จึงเป็นข้อเรียกร้องของพนักงาน ต่อระบบการเมือง ที่ต้องการให้รัฐบาลออกนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงยอมรับให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ร้องขอให้มีการประชาพิจารณ์ อันเนื่องมาจากเป็นโครงการของรัฐ ที่รัฐยอมรับรู้ถึงสภาพปัญหา แนวทางและวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลง ดิกว่าฝ่าย ๆ อื่นหน่วยงานของรัฐจึงต้องมีหน้าที่ในการชี้แจงและหาแนวทางที่เหมาะสม อันจะทำให้พนักงานในองค์กรที่จะทำการแปรรูป และประชาชนทั่วไปยอมรับในการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

2.2 การที่พบว่าพนักงาน กฟภ. มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยรวมในเรื่องเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมพนักงานยังคงไม่ค่อยยอมรับแนวทางกระบวนการประชาพิจารณ์ขององค์กรที่ผ่านมา โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ก่อนดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ต้องมีการจัดทำประชาพิจารณ์ รองลงมา คือ พนักงานทุกคนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ที่ต้องเข้าร่วมการประชาพิจารณ์ ซึ่งเป็นความคิดเห็นในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการแปรรูป รัฐวิสาหกิจถือเป็นการเปลี่ยนแปลงองค์กรที่

มีผลกระทบต่อตัวพนักงานโดยตรง ทั้งในเรื่องของการทำงานและสวัสดิการต่าง ๆ ที่เคยได้รับ ซึ่งมองได้ว่ามีทั้งผลดีและผลเสีย จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องปกป้องสิทธิของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งวิธีที่ดีที่สุดคือ ตัวเองต้องเป็นผู้เข้าไปเสนอความต้องการ ที่อยากจะให้เกิดขึ้นเมื่อมีการแปรรูปองค์กรที่ตนเองทำงานอยู่ และจะรับรู้ถึงอนาคตของตนเองกับองค์กรที่ต้องแปรเปลี่ยนไป เมื่อมีการแปรรูป โดยเฉพาะการประชาพิจารณ์ ถือเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นเพื่อคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ใช้อำนาจรัฐกับประชาชน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นข้อมูลที่ชัดเจนเสนอต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจ และมีผลทำให้ประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐ ซึ่งจะเป็นการลดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้ากระทำการในโครงการสาธารณะประโยชน์ที่มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน อีกทั้งยังเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐได้ (พิงจิต แพทย์ศิลป์ 2543: 32) จึงเป็นช่องทางของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่จะเสนอความคิดเห็นของตนเองให้ฝ่ายบริหารได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซันนันท ลีระเดิมพงษ์ (2540: 5) ที่ได้สรุปหลักการของการประชาพิจารณ์ไว้ว่า การประชาพิจารณ์ต้องเกิดขึ้นก่อนเพื่อเป็นข้อพิจารณา หรือทบทวนการตัดสินใจของรัฐ การรับฟังต้องมีลักษณะเป็นไปโดย เทียงตรง เปิดเผย และยุติธรรม และ “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” มีสิทธิเข้าร่วมกระบวนการได้ส่วนได้

และสำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การแจ้งข้อมูลของการประชาพิจารณ์ล่วงหน้า 15 วันเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม ทั้งนี้เป็นเพราะเป็นระยะเวลาที่สั้นเกินไปที่พนักงานจะได้รับข้อมูล และเตรียมตัวได้ไม่พร้อมกับการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม เพราะในวันปกติต้องไปทำงานทุกวัน การที่จะมีเวลาศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์จึงต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมมากกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ นิติตุงคาริน (2545) ที่ศึกษาเรื่อง “แนวทางการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” และพบว่า ควรจะดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งพนักงานต้องอาศัยเวลาในการศึกษา ทำความเข้าใจ และเตรียมตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง

2.3 การที่พบว่า พนักงาน กฟภ. มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยรวมในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อมูลที่สำคัญบางส่วนไม่ถูกเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ รองลงมา คือ การขาดความจริงจังในการประชาพิจารณ์ เพราะส่วนใหญ่ทำเป็นพิธีเท่านั้น ซึ่งเป็นระดับความคิดเห็นในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะที่ผ่านมาพนักงานยังได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน และมีเฉพาะบางส่วนที่เกี่ยวข้องเท่านั้นที่ได้รับข้อมูล ดังผลการวิจัยของ ปทุมมาศ บุญหนุน (2541) ที่ศึกษาเรื่อง “การยอมรับของพนักงานที่มีต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค: ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 2 ภาคกลาง ชลบุรี” พบว่า พนักงานมีการยอมรับอยู่ในระดับน้อย เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การให้

ข้อมูลข่าวสาร และการศึกษาอบรมให้ความรู้แก่พนักงาน ในเรื่องการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค ประกอบกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้น เป็นกระบวนการใด ๆ ที่ลดบทบาทหรือกิจกรรมของภาครัฐที่มีต่อธุรกรรมทางเศรษฐกิจและอาจรวมถึงการลดภาระของรัฐบาล โดยการขายทรัพย์สินหรือหุ้นส่วนของกิจการที่รัฐเป็นเจ้าของดำเนินการอยู่ (ดี อาร์ เพนดซ์ (D.R Pendse) อ้างถึงใน พิพัฒน์ ไทอารีย์ 2531: 71) ซึ่งส่งผลกระทบต่อพนักงาน ทำให้ขาดการยอมรับ ดังเช่นผลการวิจัยของ ชัยบุญ พงษ์รัตน์ (2544) ที่ศึกษาเรื่อง “การยอมรับของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคบางแสนที่มีต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” พบว่า พนักงานมีการยอมรับอยู่ในระดับน้อย จำเป็นต้องดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์ให้พนักงานทุกระดับได้ทราบโดยชัดเจนว่า การแปรรูปรัฐวิสาหกิจคืออะไร มีความสำคัญและจำเป็นเพียงใดจึงต้องแปรรูป และจะต้องเปิดเผยให้พนักงานทราบถึงขั้นตอน รูปแบบและวิธีการในการแปรรูป รวมทั้งผลดีและผลเสียของการแปรรูปให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อพนักงานจะได้ปรับตัว พัฒนาตนเอง เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อมีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ นอกจากนั้นที่ผ่านมามาภาครัฐได้แสดงให้เห็นถึงการตัดสินใจไปก่อนแล้วว่า จะมีการแปรรูปไปในลักษณะใด และมีการดำเนินการไปล่วงหน้าก่อนแล้ว จึงจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ จึงทำให้การประชาสัมพันธ์ ขาดการยอมรับ เพราะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จรัล คิชฐาภิรักษ์ และคณะ (2544: 129-142) ที่สรุปปัญหาในการประชาสัมพันธ์ในสังคมไทยว่า มีการตัดสินใจก่อนการจัดทำประชาสัมพันธ์ ทำให้การจัดทำประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับโครงการ เนื่องจากไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจหรือการปรับปรุงหรือแก้ไขผลกระทบต่อประชาชนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การให้ข้อมูลข่าวสารก่อนการจัดทำประชาสัมพันธ์ไม่ครบถ้วน เพียงพอ และรอบด้าน ทำให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียไม่มีข้อมูลที่ใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์ห้อย่างเพียงพอ

2.4 การที่พบว่าความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชาสัมพันธ์ตามระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548 และความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาสัมพันธ์ไม่มีความสัมพันธ์กับการจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการสนับสนุนให้มีการแปรรูป ทั้งนี้เป็นเพราะพนักงานมีความห่วงใยและกังวลใจเป็นอย่างยิ่งเกี่ยวกับเสถียรภาพและความมั่นคงในหน้าที่การงานของตนที่เกรงว่า อาจจะถูกลดออกจากงานเมื่อมีการแปรรูป และต้องสูญเสียสิทธิและสวัสดิการบางอย่างที่เคยได้รับอยู่ จึงไม่คิดสนับสนุนให้มีการแปรรูป ดังจะเห็นได้จากการรวมตัวของบรรดาสหภาพรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ที่รวมตัวกันคัดค้านการแปรรูป นอกจากนี้ยังเห็นว่าเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับภาคเอกชน และฝ่ายการเมืองเป็นผู้ได้ผลประโยชน์จากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ดังที่ผ่านมา ที่เป็นการแบ่งผลประโยชน์ระหว่างกัน มากกว่าการแปรรูปเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน จึงเป็นที่มาของแนวคิดให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาสัมพันธ์ด้วยการ

คัดค้านมากกว่าการสนับสนุนให้มีการแปรรูป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ นิพัทธ์ผลสกุล (2544) ที่ศึกษาเรื่อง “นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของพนักงานการบินไทยต่อการแปรรูปบริษัท” และพบว่า พนักงานส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการแปรรูป โดยให้เหตุผลว่าไม่มั่นใจในสวัสดิการและความมั่นคงในการทำงาน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกฯ พ.ศ. 2548 อยู่ในระดับมาก เป็นการแสดงให้เห็นว่าเมื่อมีกฎระเบียบในการประชาพิจารณ์ที่ชัดเจนบังคับใช้ จะทำให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น อันเป็นสิ่งที่ดี ฉะนั้นฝ่ายบริหารควรเร่งให้กฎหมาย คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. มีผลบังคับใช้โดยเร็ว อันจะทำให้เกิดการยอมรับในกระบวนการจัดทำประชาพิจารณ์ของทุก ๆ ฝ่าย

3.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ อยู่ในระดับปานกลาง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการด้วยการสร้างความเข้าใจให้พนักงานรับรู้ล่วงหน้าถึงการดำเนินการเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการแจ้งข้อมูลของการประชาพิจารณ์ล่วงหน้า ข่าวสารเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์ รวมไปถึงการส่งเสริมให้พนักงานเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์

3.1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการมีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์ คือ ข้อมูลที่สำคัญบางส่วนไม่ถูกเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐบาลและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ที่จะต้องเปิดเผย ข้อมูลทั้งหมด เพื่อความโปร่งใส และยุติธรรม ให้กับพนักงานได้รับรู้ อันจะทำให้กระบวนการจัดทำประชาพิจารณ์ เป็นไปไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ของการประชาพิจารณ์

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ในองค์กรที่มีการแปรรูปไปแล้ว และประสบผลสำเร็จในการจัดทำประชาพิจารณ์ เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรที่จะดำเนินการแปรรูปในโอกาสต่อไป

3.2.2 ควรทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการประชาพิจารณ์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ว่ามีความแตกต่างกับการมีส่วนร่วมว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 หรือไม่ อย่างไรบ้าง

3.2.3 ควรทำการศึกษาในเชิงคุณภาพสำหรับองค์กรที่กำลังจัดให้มีการประชาพิจารณ์ เพื่อที่จะได้ข้อมูลเชิงลึกและเป็นแนวทางที่ยอมรับของทุกฝ่าย

3.3 ข้อเสนอแนะต่อการจัดทำประชาพิจารณ์

3.3.1 การจัดทำประชาพิจารณ์ควรจัดทำก่อนที่จะมีการตัดสินใจหรือการอนุมัติโครงการหรือการดำเนินการของรัฐ โดยให้ผู้มีส่วนได้เสีย มีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมเสนอประเด็นต่าง ๆ ในการจัดทำประชาพิจารณ์

3.3.2 ต้องจัดหาข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับข้อมูลอย่างพอเพียง ทั้งผลกระทบทางด้านบวกและลบ เหตุผลความจำเป็น ทางเลือกอื่น ๆ ที่มี เสนอกรณีตัวอย่างขององค์กรที่มีการทำประชาพิจารณ์ทั้งในและต่างประเทศ

3.3.3 กำหนดระยะเวลาให้เพียงพอต่อการค้นคว้าหาข้อมูล และเตรียมตัวเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์ เช่น 90 วัน ก่อนมีการประชาพิจารณ์ รวมทั้งให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ทั้งในองค์กร ในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับทราบโดยทั่วกัน

3.3.4 เปิดเผยแพร่ผลการประชาพิจารณ์อย่างโปร่งใส ตรงไปตรงมา ก่อนที่ผู้มีอำนาจตัดสินใจ และให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจที่ไม่เป็นไปตามการประชาพิจารณ์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2549) *คู่มือวิทยากร การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบ และโครงสร้าง ส่วนส่งเสริมการกระจายอำนาจ
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (2541) *วารสารรายงานประจำปี 2541* กรุงเทพมหานคร การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- ไกรยุทธ ชีรตยาภินันท์ (2533) *สำรวจความรู้รัฐวิสาหกิจไทย ศูนย์รัฐวิสาหกิจ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร*
- จรัล ดิษฐาอภิชัย และคนอื่น ๆ (2544) “รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการจัดทำประชาพิจารณ์ในสังคมไทย เสนอต่อมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)” กรุงเทพมหานคร สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.)
- ฉกาจ วรรณไพฑูย์ (2544) “การรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ ในฐานะขั้นตอนการออกคำสั่งทางปกครอง” วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต รามคำแหง
- เฉลิมชัย หิรัญญะสิริ (2543) “การประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์” วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชันันท์ ลีระเดิมพงษ์ (2540) “ประชาพิจารณ์กับการตัดสินใจของรัฐ: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบ้านครัว” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชัยบุญ พงษ์รัตน์ (2544) “การยอมรับของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคบางแสนที่มีต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจของไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” ปัญหาพิเศษหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- ชูศรี ฉลองชัยสิทธิ (2535) “ความเป็นไปได้ในการให้เอกชนมีบทบาทในการร่วมพัฒนากิจการประปาส่วนภูมิภาค: ศึกษาเฉพาะเขตพื้นที่ปริมณฑลตอนเหนือของกรุงเทพมหานคร (การประปาปทุมธานี และการประปาประจักษ์ปัตย์)” สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ถวิลวดี บุรีกุล (2543) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543
 สารระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 23 ตุลาคม 2550 จาก <http://www.kpi.ac.th>
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2545) “รายงานการวิจัย การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบ
 บริหารจัดการที่ดี” กรุงเทพมหานคร สถาบันพระปกเกล้า
- ไทย สุพานิชวรภาชน์ (2547) “เอกสารวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง การแปรรูปรัฐวิสาหกิจกับ
 ผลกระทบทางการเมือง ศึกษาเฉพาะกรณีการประปานครหลวง” นักศึกษาสถาบัน
 พระปกเกล้ารุ่นที่ 8 สถาบันพระปกเกล้า
- ธีรพล เกษมสุวรรณ (2528) “ความรู้สึกเห็นทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน
 กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาปกครอง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2548) *การแปรรูปรัฐวิสาหกิจไทย* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร
 วิญญูชน
- บุญเสริม นาคสาร “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน” สารระสังเขปออนไลน์ สืบค้นคืน
 วันที่ 20 พฤศจิกายน 2548 จาก <http://www.pub-law.net/article/ac060347a.html>
- ปทุมมาศ บุญหนุน (2541) “การยอมรับของพนักงานที่มีต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วน
 ภูมิภาค: ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 2 ภาคกลาง ชลบุรี”
 ภาคนิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ม.ป.ป.) ประชาชนได้-เสียอย่างไร? การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
 กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนจำกัด อุดมศึกษา
- พนัส สิมะเสถียร (2528) “ความเป็นไปได้ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ สู่ภาคเอกชน” *วารสาร
 กรมบัญชีกลาง* 26, 2 (มีนาคม-เมษายน): 3-8
- “พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542” (2542, 4 ธันวาคม) *ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา*
 เล่ม 116 ตอนที่ 128 ก
- พัชรี ลิโรรส (2545) การประชาพิจารณ์ การแก้ไขความขัดแย้งและเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการ
 แบบมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชน: ประสบการณ์ของประเทศตะวันตกกับ
 ข้อเสนอในการใช้ในสังคมไทย กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พิพัฒน์ ไไทยอารี (2531) *หลักการแปรรูปรัฐวิสาหกิจกับรัฐวิสาหกิจไทย* กรุงเทพมหานคร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พิจิต แพทย์ศิลป์ (2543) “การเปิดรับข่าวสารด้านการเมือง ความรู้และทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร”
 วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- โกกิน พลกุล (2540) การรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการแผ่นดิน กรุงเทพมหานคร กราฟิคฟอร์แมท
 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550) ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กรุงเทพมหานคร สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (2544) “โลกาภิวัตน์การเมืองและนโยบายแปรรูป: กรณีบางจากปิโตรเลียมจำกัด (มหาชน) ประเทศไทย” วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมเกียรติ นีพัทธ์ผลสกุล (2544) “นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของพนักงานการบินไทยต่อการแปรรูปบริษัท” ปัญหาพิเศษหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- สมพงษ์ ไตรสุริยธรรม (2542) “การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ศึกษากรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย” ภาคนิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- สมศักดิ์ นิติตองคาริน (2545) “แนวทางการแปรรูป การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” รายงานวิชาการ หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ 1 สถาบันพระปกเกล้า
- สร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ (2541) “นโยบายด้านการสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณีแผนแม่บทการพัฒนากิจการโทรคมนาคม (ระหว่างปี พ.ศ. 2538-2540)”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวารสารศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2543) “รายงานวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543”
 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- สำนักฝึกอบรม เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สถาบันพระปกเกล้า (2547) เอกสารประกอบการ
 ฝึกอบรม (1) โครงการประชาธิปไตยในชุมชน วันที่ 19-21 กันยายน 2547 ณ โรงแรม
 เกียวอัน จังหวัดสระบุรี กรุงเทพมหานคร สถาบันพระปกเกล้า
- สุคนธ์ทิพย์ โภคา (2545) *การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ* กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- อภิชัย รัตนะเจริญธรรม (2544) “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
 พรรคการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อุดม เขียวครามจิน (2543) “ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ศึกษา
 กรณีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
 รุรกีบัณฑิตย์
- เอกวัฒน์ ไพบูลย์วรชาติ (2539) “การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ศึกษากรณีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค”
 วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสน
 ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษาการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับการศึกษา เพื่อทำวิทยานิพนธ์ของ
หลักสูตรปริญญาโท แผนกวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ข้อมูลต่าง ๆ ที่ท่านแสดงความคิดเห็นในครั้งนี้ จะถูกนำไป
ประเมินผลในเชิงวิชาการ และไม่มีผลในแง่ลบประการใดต่อท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ได้ให้คำตอบในแบบสอบถามอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
ได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี

แบบสอบถามชุดนี้มี 4 ตอน

ตอนที่หนึ่ง เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่สอง เป็นการสอบถามความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประชา
พิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548

ตอนที่สาม เป็นการสอบถามความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงานตาม
กระบวนการประชาพิจารณ์ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ตอนที่สี่ เป็นการสอบถามความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์
การแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงหรือเติมข้อความที่เป็นจริง ลงในช่อง.....

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. 20-30 ปี 2. 31-40 ปี
 3. 41-50 ปี 4. 51-60 ปี

3. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
 3. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า 4. ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 5. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 6. สูงกว่าปริญญาตรี
 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. รายได้

1. ต่ำกว่า 5,000 บาท 2. 5,001-15,000 บาท
 3. 15,001-25,000 บาท 4. 25,001-35,000 บาท
 5. 35,001-45,000 บาท 6. 45,001 บาท ขึ้นไป

5. ระยะเวลาของการเป็นพนักงาน

1. 1-5 ปี 2. 6-10 ปี
 3. 11-15 ปี 4. 16-20 ปี
 5. 21-25 ปี 6. 25 ปี ขึ้นไป

6. ระดับของพนักงาน

1. 1-3 2. 4-6
 3. 7-9 4. 10-12

ตอนที่ 2

ความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการประชา
พิจารณาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

1) ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการ
พิจารณาพิจารณาตามระเบียบสำนักนายฯ พ.ศ. 2548 เช่นไร

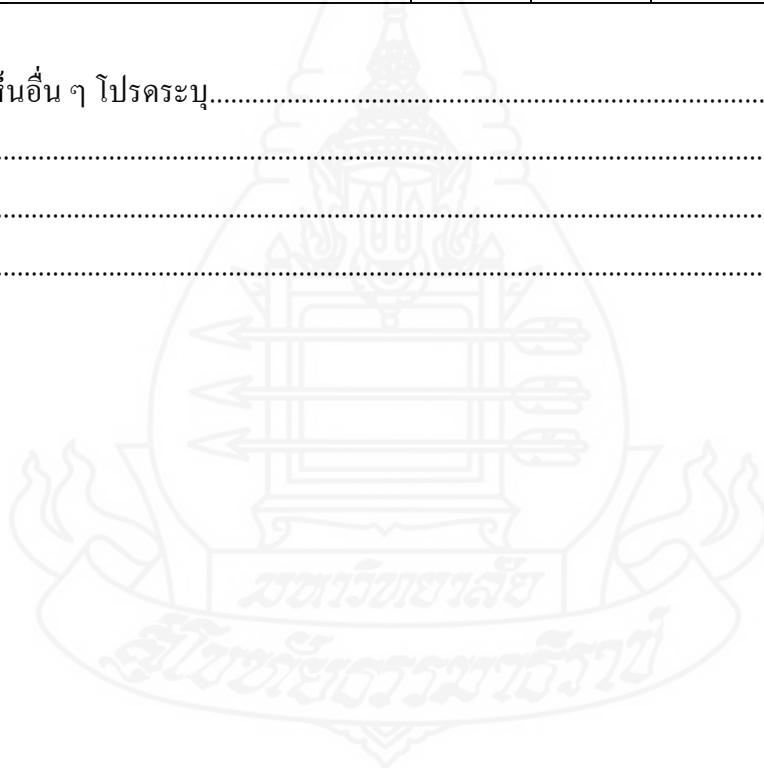
ความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์และวิธีการของ ระเบียบสำนักนายฯ พ.ศ. 2548	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
1) การประชาพิจารณา คือ การที่หน่วยงานของรัฐ จัดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ โครงการของรัฐก่อนอนุญาต หรือการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดเกี่ยวกับประชาชน หรือชุมชนท้องถิ่น					
2) การดำเนินการโครงการของหน่วยงานของรัฐอัน เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็ นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดย วิธีการให้สัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางต่อ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือ ส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการ ทำประชาพิจารณา					
3) หน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่เป็น ผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่ออย่าง รุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวม เป็นผู้ร้องขอให้ มีการจัดการประชาพิจารณาได้					

ความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์และวิธีการของระเบียบ สำนักนายก ฯ พ.ศ. 2548	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
4) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงจากการดำเนินงานตามโครงการของรัฐ สามารถร้องขอรัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับกรุงเทพมหานคร สั่งให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนเริ่มดำเนินการ โครงการของรัฐ ได้					
5) กำหนดให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการ					
6) ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วย เหตุผล ความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของโครงการ สารสำคัญของโครงการ ผู้ดำเนินการ สถานที่ที่จะดำเนินการ ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชน และประมาณการค่าใช้จ่าย					
7) ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมตลอดทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย					
8) หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้					
9) การรับฟังความคิดเห็นด้วยการสำรวจความคิดเห็นสามารถทำได้ด้วย การสัมภาษณ์รายบุคคล การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือโทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ หรือทางอื่นใด การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ โครงการ และการสนทนากลุ่มย่อย					

ความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์และวิธีการของ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
10) การรับฟังความคิดเห็นด้วยการประชุม ปรึกษาหารือ ทำได้ด้วย การประชาพิจารณ์ การ อภิปรายสาธารณะ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมระดับ ตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วน ได้ เสีย					
11) การรับฟังความคิดเห็นสามารถทำได้ด้วยวิธี อื่นตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนด					
12) ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบ ถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็น ได้					
13) ประกาศของการรับฟังความคิดเห็น ให้ปิด ไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของ หน่วยงานของรัฐและสถานที่ที่จะดำเนิน โครงการ ของรัฐนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่ม ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และ ให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นด้วย					
14) เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผล การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศ ให้ทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการรับ ฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ปิดประกาศ ไว้โดยเปิดเผย					

ความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์และวิธีการของ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
15) เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ปรากฏว่า การดำเนิน โครงการของรัฐ โครงการใด อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่า ข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชน ถ้ายังมีความ จำเป็นต้องดำเนิน โครงการดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความ เสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้น ตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการ โครงการ ของรัฐนั้นและประกาศให้ประชาชนทราบ					

ความคิดเห็นอื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 3

ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ในการแปรรูป
รัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

2) ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการประชาพิจารณ์ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เช่นไร

ความคิดเห็นต่อแนวทางในการดำเนินการ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1) ก่อนดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ต้องมีการจัดทำประชาพิจารณ์					
2) พนักงานทุกคนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ที่ต้องเข้าร่วมการประชาพิจารณ์					
3) การประชาพิจารณ์แปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีกฎหมายที่ใช้เหมาะสมอยู่แล้ว					
4) การประชาพิจารณ์ได้เปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความคิดเห็น ได้แย้ง หรือขอคำชี้แจงจากรัฐได้อย่างเต็มที่					
5) การประชาพิจารณ์เป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเท่านั้น					
6) คณะกรรมการการเตรียมการจัดตั้งบริษัท เป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม ในการจัดประชาพิจารณ์					
7) การประชาพิจารณ์ควรให้ตัดสินใจว่าจะดำเนินการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหรือไม่เท่านั้น					
8) การประชาพิจารณ์ควรเสนอทางเลือกในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหลาย ๆ ทางเลือก					
9) การประชาพิจารณ์ เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาลในการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค					
10) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอย่างเพียงพอ					
11) ท่านทราบถึงวิธีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเป็นอย่างดี					
12) การแจ้งข้อมูลของการประชาพิจารณ์ล่วงหน้า 15 วัน เป็นระยะเวลาที่เหมาะสม					

ความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินการ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
13) การประชาพิจารณ์ควรใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นด้วยการสัมภาษณ์พนักงานรายบุคคล การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือโทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ					
14) การประชาพิจารณ์ควรเปิดโอกาสให้พนักงานมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่แปรรูป และด้วยการสนทนากลุ่มย่อย					
15) การประชาพิจารณ์ควรใช้การประชุมปรึกษาหารือด้วยการอภิปรายสาธารณะ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร					
16) การประชาพิจารณ์ควรใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย					
17) การประชาพิจารณ์ควรทำหลาย ๆ ครั้ง และในหลาย ๆ สถานที่					
18) การประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นไปด้วยความเที่ยงตรง เปิดเผย และยุติธรรม					
19) ท่านจะให้ความร่วมมือและเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเฝ้าสังเกตการณ์ในการประชาพิจารณ์ทุกครั้ง					
20) ท่านจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยการสนับสนุนให้มีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค					
21) ท่านจะเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยการคัดค้าน การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค					
22) การประชาพิจารณ์จะทำให้การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นไปด้วยความเหมาะสม					
23) ผลของการประชาพิจารณ์การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค รัฐบาลต้องรับฟังและนำไปประกอบการตัดสินใจ					
24) รัฐบาลต้องให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เมื่อเลือกทางใดทางหนึ่ง					
25) ท่านยอมรับผลของการประชาพิจารณ์ การแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค					

ความคิดเห็นอื่น ๆ โปรดระบุ.....
.....
.....

ตอนที่ 4

ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

4) ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการประชาพิจารณ์ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เช่นไร

ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรค	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1) รัฐบาลได้ตัดสินใจแปรรูปไปก่อนแล้ว จึงมาจัดทำประชาพิจารณ์ จึงขาดการยอมรับ					
2) กฎหมายที่ใช้ในการประชาพิจารณ์ยังไม่เหมาะสม					
3) พนักงานยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาพิจารณ์					
4) การประชาพิจารณ์ทำให้เกิดความขัดแย้งและแตกแยกในองค์กร ทำให้ขาดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา					
5) ระยะเวลา และรูปแบบของการประชาพิจารณ์ไม่เหมาะสม					
6) ไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย ได้เข้าร่วมทุกฝ่าย					
7) รัฐบาลขาดความน่าเชื่อถือในวัตถุประสงค์ของการแปรรูป					
8) ทุกฝ่ายไม่มีความแน่ใจว่าเมื่อทำการแปรรูปไปแล้วจะเกิดผลดีมากกว่าผลเสีย					
9) ผลประโยชน์ของบางฝ่ายที่ต้องสูญเสียไป จึงทำให้เกิดการคัดค้าน					
10) ขาดการยอมรับในคณะกรรมการที่ดำเนินการ					
11) กฎระเบียบของการเป็นพนักงาน ไม่เอื้ออำนวยให้มีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์					
12) การขาดความจริงจังในการประชาพิจารณ์ เพราะส่วนใหญ่ทำเป็นพิธีเท่านั้น					
13) ข้อมูลที่สำคัญบางส่วน ไม่ถูกเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ					
14) ฝ่ายสนับสนุนและคัดค้าน ต่างไม่ยอมรับในเหตุผลของกันและกัน					

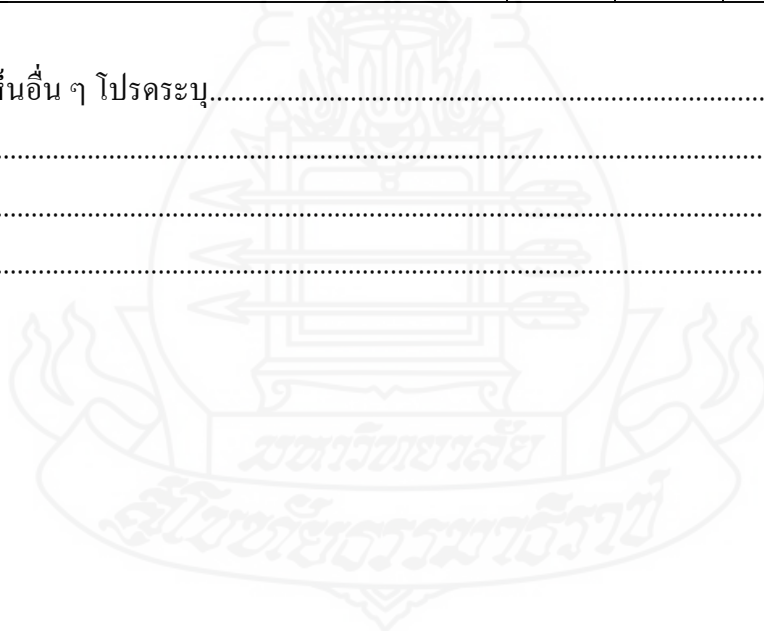
ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรค	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
15) วิธีการประชาพิจารณ์เป็นการเผชิญหน้าระหว่างผู้สนับสนุนและคัดค้าน จึงขาดการแสวงหาจุดร่วมและ สงวนจุดต่าง					
16) ขาดความร่วมมือจากผู้ดูแลรักษาความสงบ เพื่อให้การประชาพิจารณ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย					
17) การขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดประชาพิจารณ์					
18) การขาดจิตสำนึกประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของส่วนรวม จากทุกฝ่าย					
19) ผลของการประชาพิจารณ์ที่ไม่เป็นข้อผูกพัน ในการตัดสินใจดำเนินการ					
20) การประชาพิจารณ์ ไม่เหมาะสมกับสังคมไทย เพราะขาดความพร้อมอยู่มาก					

ความคิดเห็นอื่น ๆ โปรดระบุ.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยและรายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ ศธ 0522.22 (บ)/ว. 590

สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

2 มิถุนายน 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายวุฒิชัย คุชาทอง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ประชาธิปไตยในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษากรณีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาในชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชารัฐศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผอ.ธเนศ ลิขเวทย์ (รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช)
ขอแสดงความนับถือ
ธเนศ ลิขเวทย์ (รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช)
9 มิถุนายน 2553 ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

สาขาวิชารัฐศาสตร์
โทรศัพท์ 0-2504-8356-9
โทรสาร 0-2503-3575

ที่ ศธ 0522.22 (บ)/ว. 598

สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

2 มิถุนายน 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายชาญชัย อวจำปา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายวุฒิชัย กษาทอง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ประชาพิจารณ์ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษากรณีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาในชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชารัฐศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

- ไข่มุกทองคำ -

ขอแสดงความนับถือ

(me. ด.ก. ๕๕ อวจำปา)
๕ มิ.ย. ๕๓

St. Winc

(รองศาสตราจารย์รูปนรด พรหมอินทร์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

สาขาวิชารัฐศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2504-8356-9

โทรสาร 0-2503-3575

ที่ ศธ 0522.22 (บ)/ว. 590

สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพลู อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

2 มิถุนายน 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายกิตติภณ หุ่นกลาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายวุฒิชัย คุชชาทอง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ประชาพิจารณ์ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษากรณีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาในชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชารัฐศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ในนามประธานสาขาวิชา

ขอแสดงความนับถือ

ได้ตรวจกองแล้ว เห็นชอบตามลจ. H Hml

จึงได้ขอความเห็นไปรณ คำแจ้ง เม ก่อไป (รองศาสตราจารย์ฐปนรต พรหมอินทร์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ร: รองคณบดี

สาขาวิชารัฐศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2504-8356-9

โทรสาร 0-2503-3575

(กิตติภณ หุ่นกลาง)

๑ มิถ ๕๓.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช

สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยเกริก

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอกรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มสธ. อาจารย์ประจำวิทยาลัยสื่อสารทางการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก ผู้เขียนชุดวิชาด้านการเมืองการปกครองของ มสธ. หลาย ๆ ชุด และเคยดำรงตำแหน่งทางบริหารมาหลายตำแหน่ง เช่น รองอธิการบดีฝ่ายวางแผน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มสธ. เป็นต้น

ผลงานทางวิชาการ กลุ่มผลประโยชน์กับการเมืองไทย (2545) ผู้นำ อำนาจ และการเมืองในองค์กร (2547) พัฒนาการทางการเมืองไทย อำมาตยาธิปไตย ธนาธิปไตย หรือประชาธิปไตย (2548) และบทความทางการเมืองในหนังสือพิมพ์มติชน กรุงเทพธุรกิจ และหนังสือพิมพ์แนวหน้า ผลงานวิจัยของส่วนราชการต่าง ๆ

2. ชื่อ นายชายชัย อวจำปา

สถานที่ทำงาน บมจ. ทีไอที จก.

วุฒิการศึกษา ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐ (นิค้ำ)

ประสบการณ์หรือความชำนาญ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ สรุปสาระเกี่ยวกับสัญญาร่วมการทำงาน (สัมปทาน)

ผลงานทางวิชาการ การศึกษาการแปรสัญญาด้านโทรคมนาคม กรณีศึกษาผลกระทบต่อรัฐในการแปรสัญญาร่วมการทำงานที่ดำเนินการกำกับดูแลขององค์กร โทรศัพทแห่งชาติแห่งประเทศไทย

3. ชื่อ นายกิตติภณ ทุ่งกลาง

สถานที่ทำงาน กองบริการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

วุฒิการศึกษา ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม (นิค้ำ)

ประสบการณ์หรือความชำนาญ เลขาธิการสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กรรมการสัมพันธ์ กฟภ. อนุกรรมการ การปกครองส่วนภูมิภาค วุฒิสภา วิทยากรผู้บรรยาย ผลงานทางวิชาการ การแปรรูป กฟภ. ผลกระทบต่อพนักงานระดับปฏิบัติ

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
กองดำเนินการ
ที่ 14 ก.อ. 2553
เลขที่ 3145
เขต 15.55น.

ที่ ศธ 0522.22(บ) 206

สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 กรกฎาคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

เนื่องด้วย นายวุฒิชัย คุชาทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการ ประชาพิจารณ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษากรณีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องขอทราบข้อมูลเพื่อทำการวิจัยจากบุคลากรของหน่วยงาน ใวสังกัดของท่าน สาขาฯ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัยดังกล่าวโดยการสัมภาษณ์ ตาม วัน เวลาที่เห็นสมควร ทั้งนี้ สาขาวิชารัฐศาสตร์ หวังว่าจะ ได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

Dr. Winc

(รองศาสตราจารย์ ชูปนรรต พรหมอินทร์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

สาขาวิชารัฐศาสตร์
โทรศัพท์ 0-2504-8356-9
โทรสาร 0-2503-3575

ศอภ.(พ)

(นายโท คงศักดิ์)
รศก.(ชว) รักษาการแทน ผวภ.

16 ก.ค. 2553

295/34 ซอยวัดบัวขวัญ 20 ม.ชัยวิวัฒน์ 2

ถ.งามวงศ์วาน อ.เมือง จ.นนทบุรี

วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตแจกแบบสอบถาม
เรียน ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดชลบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย ชุดแบบสอบถาม

ด้วยกระผม นายวุฒิชัย คุชาทอง นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีความประสงค์เพื่อขออนุญาต แจกแบบสอบถามคำถาม เพื่อเก็บข้อมูลใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ “เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการทำประชามติการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : ศึกษากรณีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” จากการแจกแบบสอบถามครั้งนี้ ไม่มีความประสงค์อื่นใดที่เป็นการทำให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้รับความเสียหายจากข้อมูลแบบสอบถามนอกจากเป็นข้อมูลแบบสอบถามที่นำไปใช้ประกอบเพื่อการศึกษาเท่านั้น กระผมจึงขอรับรองว่าจะไม่ทำให้เกิดความเสียหายใด ๆ จากการการขออนุญาตครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้กระผมได้
ดำเนินการในการแจกแบบสอบถาม จักขอบพระคุณอย่างสูง

(นายวุฒิชัย คุชาทอง)
นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์

โทร..02-589 - 8181

089-311-9018

จันเจกสรรแก้ว

(นายวีเชิร ตล่ายมาก)
จก.ปฏิบัติงานแทน ผจก.กฟ.ปช

295/34 ซอยวัดบัวขวัญ 20 ม.ชัยวัฒน์ 2
 ถ.งามวงศ์วาน อ.เมือง จ.นนทบุรี

วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2553

เรื่อง ขอลำความอนุเคราะห์อนุญาตแจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ชุดแบบสอบถาม

ด้วยกระผม นายวุฒิชัย คชาทอง นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีความประสงค์เพื่อขออนุญาต แจกแบบสอบถามคำถาม
 เพื่อเก็บข้อมูลใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ “เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของ
 การทำประชามติการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : ศึกษากรณีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วน
 ภูมิภาค” จากการแจกแบบสอบถามครั้งนี้ ไม่มีความประสงค์อื่นใดที่เป็นการทำให้การ
 ไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้รับความเสียหายจากข้อมูลแบบสอบถามนอกจากเป็นข้อมูลแบบสอบถาม
 ที่นำไปใช้ประกอบเพื่อการศึกษาเท่านั้น กระผมจึงขอรับรองว่าจะไม่ทำให้เกิดความเสียหาย
 ใดๆ จากการขออนุญาตครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอลำความอนุเคราะห์อนุญาตให้กระผมได้

ดำเนินการในการแจกแบบสอบถาม จักขอบพระคุณอย่างสูง

ณ. นน

เพื่อขอรับแบบสอบถาม
 18 มิ.ย. 53

18 มิ.ย. 53

(นายวุฒิชัย คชาทอง)
 นักศึกษาผู้ทำวิทยานิพนธ์

โทร..02-589 - 8181

089-311-9018

295/34 ซอยวัดบัวขวัญ 20 ม.ชัยวิวัฒน์ 2
 ถ.งามวงศ์วาน อ.เมือง จ.นนทบุรี

วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตแจกแบบสอบถาม
 เรียน ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอธัญบุรี
 สิ่งที่ส่งมาด้วย ชุดแบบสอบถาม

ด้วยกระผม นายวุฒิชัย คชาทอง นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีความประสงค์เพื่อขออนุญาต แจกแบบสอบถามคำถาม
 เพื่อเก็บข้อมูลใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ “เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของ
 การทำประชามติการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : ศึกษากรณีการแปรรูปการไฟฟ้าส่วน
 ภูมิภาค” จากการแจกแบบสอบถามครั้งนี้ ไม่มีความประสงค์อื่นใดที่เป็นการทำให้การ
 ไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้รับความเสียหายจากข้อมูลแบบสอบถามนอกจากเป็นข้อมูลแบบสอบถาม
 ที่นำไปใช้ประกอบเพื่อการศึกษาเท่านั้น กระผมจึงขอรับรองว่าจะไม่ทำให้เกิดความเสียหาย
 ใด ๆ จากการการขออนุญาตครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้กระผมได้
 ดำเนินการในการแจกแบบสอบถาม จักขอบพระคุณอย่างสูง

(นายวุฒิชัย คชาทอง)
 นักศึกษาผู้ทำวิทยานิพนธ์

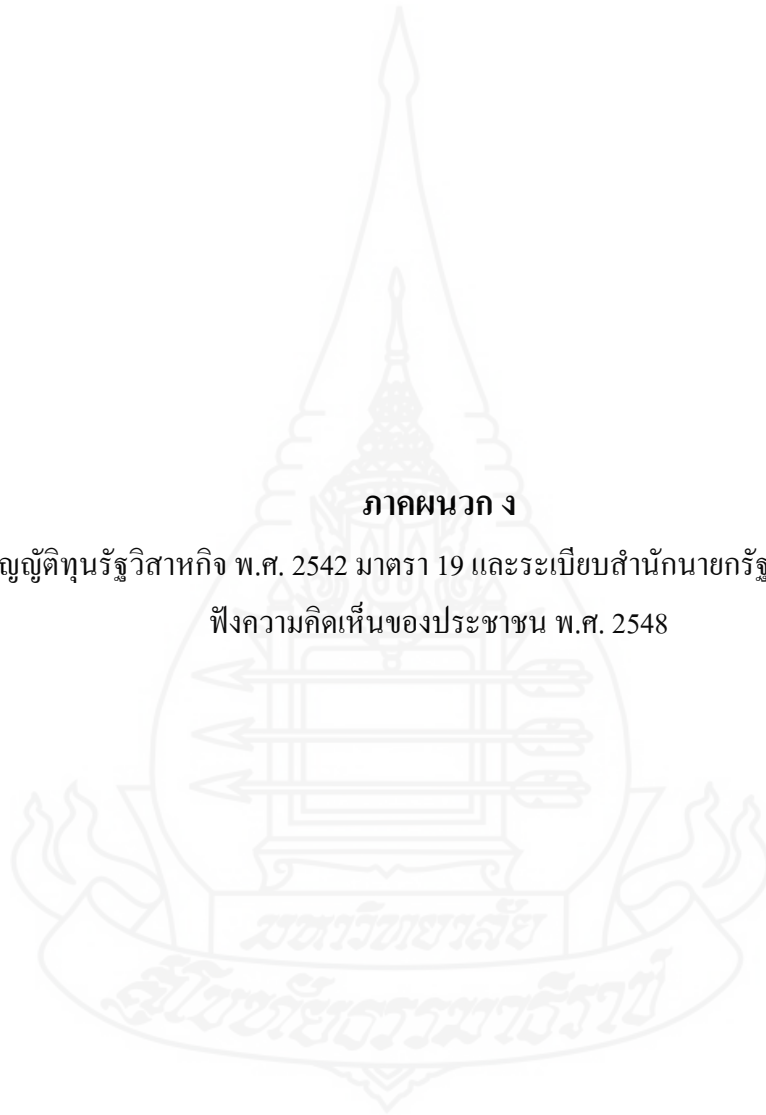
โทร..02-589 - 8181

089-311-9018

Handwritten signature/initials

ภาคผนวก ง

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 มาตรา 19 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับ
ฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 มาตรา 19

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 มาตรา 19 บัญญัติว่า

คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทมีหน้าที่เสนอแนะรายละเอียดเกี่ยวกับบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทนั้น ตามหลักการและแนวทางที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติตามมาตรา 13 (1) ทั้งนี้ โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ ส่วนที่จะโอนให้แก่บริษัทที่จะจัดตั้งขึ้น และส่วนที่จะให้ตกเป็นของกระทรวงการคลัง
- (2) กำหนดพนักงานที่จะให้เป็นลูกจ้างของบริษัท
- (3) กำหนดทุนเรือนหุ้นหรือทุนจดทะเบียนสำหรับการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท จำนวนหุ้นและมูลค่าของหุ้นแต่ละหุ้น ตลอดจนรายการต่าง ๆ ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น
- (4) กำหนดชื่อของบริษัท
- (5) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานบริษัท รายชื่อกรรมการบริษัท และผู้สอบบัญชีในวาระเริ่มแรก
- (6) จัดทำหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัท
- (7) จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 26
- (8) จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเงื่อนไขเวลาขุบเลิกรัฐวิสาหกิจ ในกรณีมีการโอนกิจการของรัฐวิสาหกิจไปทั้งหมด
- (9) จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการรับฟังความคิดเห็นในเรื่องตาม (1) (2) (7) และ (8)
- (10) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจมอบหมาย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นแนวทางการทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โครงการของรัฐอย่างกว้างขวาง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“โครงการของรัฐ” หมายความว่า การดำเนิน โครงการของหน่วยงานของรัฐอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดยวิธีการให้สัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่นหน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

“ผู้มีส่วนได้เสีย” หมายความว่า ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือความเสียหายโดยตรงจากการดำเนินงานตาม โครงการของรัฐ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง และให้หมายรวมถึงนายกรัฐมนตรี ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักนายกรัฐมนตรีและส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมซึ่งไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

ข้อ 5 ก่อนเริ่มดำเนินการ โครงการของรัฐ หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลตามข้อ 7 ให้ประชาชนทราบ และจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ 9 ด้วยก็ได้

หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ 9 ก่อนเริ่มดำเนินการ

ข้อ 6 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐตามข้อ 5 วรรคหนึ่ง เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอ รัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับราชการของกรุงเทพมหานคร จะสั่งหน่วยงานของรัฐให้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยเร็ว

ข้อ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

- (1) เหตุผล ความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของโครงการ
- (2) สาระสำคัญของโครงการ
- (3) ผู้ดำเนินการ
- (4) สถานที่ที่จะดำเนินการ
- (5) ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ
- (6) ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ
- (7) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในสถานที่ที่จะดำเนินโครงการและพื้นที่ใกล้เคียง และประชาชนทั่วไป รวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าว

(8) ประมาณการค่าใช้จ่าย ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้ดำเนินโครงการของรัฐเอง ให้ระบุที่มาของเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินโครงการนั้นด้วย

ให้หน่วยงานของรัฐประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชนตามวรรคหนึ่งในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ 8 ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมตลอดทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย

หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้

ข้อ 9 การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามข้อ 8 อาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (1) การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำโดยวิธีดังต่อไปนี้
- (ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล
 - (ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือโทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ หรือทางอื่นใด
 - (ค) การเปิดโอกาส ให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ
 - (ง) การสนทนากลุ่มย่อย
- (2) การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้
- (ก) การประชาพิจารณ์
 - (ข) การอภิปรายสาธารณะ
 - (ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
 - (ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - (จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย
- (3) วิธีอื่นที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ 10 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ 9 จะทำให้การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนบรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อ 8 หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีนั้นก็ได้ แต่เมื่อดำเนินการแล้ว ให้แจ้งสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบด้วย

ข้อ 11 ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐ และสถานที่ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ 12 เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ให้นำความในข้อ 11 วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประกาศตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ 13 เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วปรากฏว่าการดำเนินโครงการของรัฐโครงการใดอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนตามข้อ 7 (7) ถ้ายังมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข เยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินโครงการของรัฐนั้นและประกาศให้ประชาชนทราบ

ให้นำความในข้อ 11 วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประกาศตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ 14 ระเบียบนี้ไม่ใช่บังคับแก่

(1) โครงการของรัฐที่กฎหมายบัญญัติวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียไว้เป็นการเฉพาะ

(2) โครงการของรัฐที่เริ่มดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ 15 ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามระเบียบนี้ รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำและเผยแพร่แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้หน่วยงานของรัฐทราบ โดยจะจัดให้มีการสัมมนาหรือฝึกอบรมเป็นครั้งคราวด้วยก็ได้

(2) ศึกษาหรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

(3) จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการประกาศ รวบรวม และให้บริการข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบนี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะเชิญผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมาให้ข้อมูล ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะด้วยก็ได้

ข้อ 16 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2548

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก จ

ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

Correlations

	DV 1.1	DV 1.2	DV 1.3	DV 1.4	DV 1.5	DV 1.6	DV 1.7	DV 1.8	DV 1.9	DV 1.10	DV 1.11	DV 1.12	DV 1.13	DV 1.14	DV 1.15	DV 1	IV 1
DV 1.1 Pearson Correl	1	.481*	.628*	.611*	.623*	.509*	.622*	.601*	.443*	.580*	.489*	.442*	.432*	.432*	.390*	.753*	.378*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.2 Pearson Correl	.481*	1	.457*	.474*	.425*	.455*	.397*	.368*	.408*	.350*	.344*	.358*	.386*	.315*	.394*	.612*	.287*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.3 Pearson Correl	.628*	.457*	1	.681*	.659*	.474*	.635*	.635*	.464*	.493*	.410*	.406*	.378*	.345*	.395*	.728*	.358*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.4 Pearson Correl	.611*	.474*	.681*	1	.771*	.638*	.706*	.672*	.551*	.631*	.479*	.435*	.467*	.472*	.477*	.820*	.388*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.5 Pearson Correl	.623*	.425*	.659*	.771*	1	.573*	.688*	.679*	.478*	.607*	.459*	.458*	.491*	.476*	.518*	.804*	.403*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.6 Pearson Correl	.509*	.455*	.474*	.638*	.573*	1	.563*	.527*	.468*	.524*	.428*	.388*	.407*	.381*	.505*	.713*	.334*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.7 Pearson Correl	.622*	.397*	.635*	.706*	.688*	.563*	1	.736*	.544*	.637*	.458*	.475*	.452*	.455*	.532*	.803*	.428*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.8 Pearson Correl	.601*	.368*	.635*	.672*	.679*	.527*	.736*	1	.570*	.610*	.477*	.529*	.466*	.439*	.521*	.796*	.416*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.9 Pearson Correl	.443*	.408*	.464*	.551*	.478*	.468*	.544*	.570*	1	.538*	.499*	.508*	.446*	.469*	.505*	.714*	.364*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.10 Pearson Correl	.580*	.350*	.493*	.631*	.607*	.524*	.637*	.610*	.538*	1	.580*	.527*	.512*	.526*	.560*	.783*	.369*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.11 Pearson Correl	.489*	.344*	.410*	.479*	.459*	.428*	.458*	.477*	.499*	.580*	1	.658*	.532*	.493*	.522*	.708*	.280*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.12 Pearson Correl	.442*	.358*	.406*	.435*	.458*	.388*	.475*	.529*	.508*	.527*	.658*	1	.599*	.543*	.533*	.711*	.294*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.13 Pearson Correl	.432*	.386*	.378*	.467*	.491*	.407*	.452*	.466*	.446*	.512*	.532*	.599*	1	.626*	.546*	.701*	.306*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.14 Pearson Correl	.432*	.315*	.345*	.472*	.476*	.381*	.455*	.439*	.469*	.526*	.493*	.543*	.626*	1	.510*	.677*	.285*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.15 Pearson Correl	.390*	.394*	.395*	.477*	.518*	.505*	.532*	.521*	.505*	.560*	.522*	.533*	.546*	.510*	1	.716*	.310*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1 Pearson Correl	.753*	.612*	.728*	.820*	.804*	.713*	.803*	.796*	.714*	.783*	.708*	.711*	.701*	.677*	.716*	1	.471*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
IV 1 Pearson Correl	.378*	.287*	.358*	.388*	.403*	.334*	.428*	.416*	.364*	.369*	.280*	.294*	.306*	.285*	.310*	.471*	1
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Correlations

	DV 1.1	DV 1.2	DV 1.3	DV 1.4	DV 1.5	DV 1.6	DV 1.7	DV 1.8	DV 1.9	DV 1.10	DV 1.11	DV 1.12	DV 1.13	DV 1.14	DV 1.15	DV 1	IV 2
DV 1.1 Pearson Correla	1	.481*	.628*	.611*	.623*	.509*	.622*	.601*	.443*	.580*	.489*	.442*	.432*	.432*	.390*	.753*	-.075
Sig. (2-tailed)	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.155
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.2 Pearson Correla	.481*	1	.457*	.474*	.425*	.455*	.397*	.368*	.408*	.350*	.344*	.358*	.386*	.315*	.394*	.612*	.064
Sig. (2-tailed)	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.222
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.3 Pearson Correla	.628*	.457*	1	.681*	.659*	.474*	.635*	.635*	.464*	.493*	.410*	.406*	.378*	.345*	.395*	.728*	-.055
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.298
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.4 Pearson Correla	.611*	.474*	.681*	1	.771*	.638*	.706*	.672*	.551*	.631*	.479*	.435*	.467*	.472*	.477*	.820*	-.056
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.285
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.5 Pearson Correla	.623*	.425*	.659*	.771*	1	.573*	.688*	.679*	.478*	.607*	.459*	.458*	.491*	.476*	.518*	.804*	-.087
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.097
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.6 Pearson Correla	.509*	.455*	.474*	.638*	.573*	1	.563*	.527*	.468*	.524*	.428*	.388*	.407*	.381*	.505*	.713*	-.058
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.267
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.7 Pearson Correla	.622*	.397*	.635*	.706*	.688*	.563*	1	.736*	.544*	.637*	.458*	.475*	.452*	.455*	.532*	.803*	-.040
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.447
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.8 Pearson Correla	.601*	.368*	.635*	.672*	.679*	.527*	.736*	1	.570*	.610*	.477*	.529*	.466*	.439*	.521*	.796*	-.020
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.705
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.9 Pearson Correla	.443*	.408*	.464*	.551*	.478*	.468*	.544*	.570*	1	.538*	.499*	.508*	.446*	.469*	.505*	.714*	.051
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.333
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.10 Pearson Correla	.580*	.350*	.493*	.631*	.607*	.524*	.637*	.610*	.538*	1	.580*	.527*	.512*	.526*	.560*	.783*	-.095
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.069
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.11 Pearson Correla	.489*	.344*	.410*	.479*	.459*	.428*	.458*	.477*	.499*	.580*	1	.658*	.532*	.493*	.522*	.708*	.067
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.200
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.12 Pearson Correla	.442*	.358*	.406*	.435*	.458*	.388*	.475*	.529*	.508*	.527*	.658*	1	.599*	.543*	.533*	.711*	.078
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.137
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.13 Pearson Correla	.432*	.386*	.378*	.467*	.491*	.407*	.452*	.466*	.446*	.512*	.532*	.599*	1	.626*	.546*	.701*	.022
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.677
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.14 Pearson Correla	.432*	.315*	.345*	.472*	.476*	.381*	.455*	.439*	.469*	.526*	.493*	.543*	.626*	1	.510*	.677*	.013
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.807
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.15 Pearson Correla	.390*	.394*	.395*	.477*	.518*	.505*	.532*	.521*	.505*	.560*	.522*	.533*	.546*	.510*	1	.716*	-.059
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.259
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1 Pearson Correla	.753*	.612*	.728*	.820*	.804*	.713*	.803*	.796*	.714*	.783*	.708*	.711*	.701*	.677*	.716*	1	-.021
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.686
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
IV 2 Pearson Correla	-.075	.064	-.055	-.056	-.087	-.058	-.040	-.020	.051	-.095	.067	.078	.022	.013	-.059	-.021	1
Sig. (2-tailed)	.155	.222	.298	.285	.097	.267	.447	.705	.333	.069	.200	.137	.677	.807	.259	.686	.
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Correlations

	DV 1.1	DV 1.2	DV 1.3	DV 1.4	DV 1.5	DV 1.6	DV 1.7	DV 1.8	DV 1.9	DV 1.10	DV 1.11	DV 1.12	DV 1.13	DV 1.14	DV 1.15	DV 1	IV 3
DV 1.1 Pearson Correla	1	.481*	.628*	.611*	.623*	.509*	.622*	.601*	.443*	.580*	.489*	.442*	.432*	.432*	.390*	.753*	.216*
Sig. (2-tailed)	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.2 Pearson Correla	.481*	1	.457*	.474*	.425*	.455*	.397*	.368*	.408*	.350*	.344*	.358*	.386*	.315*	.394*	.612*	.198*
Sig. (2-tailed)	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.3 Pearson Correla	.628*	.457*	1	.681*	.659*	.474*	.635*	.635*	.464*	.493*	.410*	.406*	.378*	.345*	.395*	.728*	.235*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.4 Pearson Correla	.611*	.474*	.681*	1	.771*	.638*	.706*	.672*	.551*	.631*	.479*	.435*	.467*	.472*	.477*	.820*	.249*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.5 Pearson Correla	.623*	.425*	.659*	.771*	1	.573*	.688*	.679*	.478*	.607*	.459*	.458*	.491*	.476*	.518*	.804*	.290*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.6 Pearson Correla	.509*	.455*	.474*	.638*	.573*	1	.563*	.527*	.468*	.524*	.428*	.388*	.407*	.381*	.505*	.713*	.179*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.001
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.7 Pearson Correla	.622*	.397*	.635*	.706*	.688*	.563*	1	.736*	.544*	.637*	.458*	.475*	.452*	.455*	.532*	.803*	.246*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.8 Pearson Correla	.601*	.368*	.635*	.672*	.679*	.527*	.736*	1	.570*	.610*	.477*	.529*	.466*	.439*	.521*	.796*	.227*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.9 Pearson Correla	.443*	.408*	.464*	.551*	.478*	.468*	.544*	.570*	1	.538*	.499*	.508*	.446*	.469*	.505*	.714*	.123*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.019
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.10 Pearson Correla	.580*	.350*	.493*	.631*	.607*	.524*	.637*	.610*	.538*	1	.580*	.527*	.512*	.526*	.560*	.783*	.247*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.11 Pearson Correla	.489*	.344*	.410*	.479*	.459*	.428*	.458*	.477*	.499*	.580*	1	.658*	.532*	.493*	.522*	.708*	.169*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.000	.001
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.12 Pearson Correla	.442*	.358*	.406*	.435*	.458*	.388*	.475*	.529*	.508*	.527*	.658*	1	.599*	.543*	.533*	.711*	.157*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000	.003
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.13 Pearson Correla	.432*	.386*	.378*	.467*	.491*	.407*	.452*	.466*	.446*	.512*	.532*	.599*	1	.626*	.546*	.701*	.229*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.14 Pearson Correla	.432*	.315*	.345*	.472*	.476*	.381*	.455*	.439*	.469*	.526*	.493*	.543*	.626*	1	.510*	.677*	.169*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000	.001
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1.15 Pearson Correla	.390*	.394*	.395*	.477*	.518*	.505*	.532*	.521*	.505*	.560*	.522*	.533*	.546*	.510*	1	.716*	.257*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV 1 Pearson Correla	.753*	.612*	.728*	.820*	.804*	.713*	.803*	.796*	.714*	.783*	.708*	.711*	.701*	.677*	.716*	1	.289*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
IV 3 Pearson Correla	.216*	.198*	.235*	.249*	.290*	.179*	.246*	.227*	.123*	.247*	.169*	.157*	.229*	.169*	.257*	.289*	1
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.001	.000	.000	.019	.000	.001	.003	.000	.001	.000	.000	.
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Correlations

	V 2.1	V 2.2	V 2.3	V 2.4	V 2.5	V 2.6	V 2.7	V 2.8	V 2.9	V 2.10	V 2.11	V 2.12	V 2.13	V 2.14	V 2.15	V 2.16	V 2.17	V 2.18	V 2.19	DV2	IV 2			
DV : Pearson	1	.779	.181	.419	.052	.090	.233	.388	.320	.033	.028	.005	.315	.302	.446	.396	.381	.330	.284	.429	.400	.232	.553	.012
Sig. (2-	.000	.000	.000	.000	.319	.084	.000	.000	.000	.524	.596	.920	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.817
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.779	1	.189	.408	.053	.067	.163	.352	.270	.019	.035	.022	.375	.377	.433	.378	.344	.234	.252	.420	.458	.218	.524	.022
Sig. (2-	.000	.000	.000	.000	.309	.201	.002	.000	.000	.719	.508	.679	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.671
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.181	.189	1	.409	.137	.348	.286	.237	.219	.314	.278	.339	.143	.133	.153	.183	.093	.217	.277	.185	.217	.228	.480	.283
Sig. (2-	.000	.000	.000	.000	.009	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.006	.011	.003	.000	.076	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.419	.408	.189	1	.014	.172	.283	.291	.208	.195	.127	.103	.260	.292	.399	.343	.263	.458	.250	.281	.229	.232	.536	.056
Sig. (2-	.000	.000	.000	.000	.793	.001	.000	.000	.000	.000	.015	.049	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.286
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.052	.053	.137	.014	1	.340	.257	.300	.280	.299	.267	.262	.095	.196	.191	.069	.151	.104	.098	.052	.009	.092	.365	.194
Sig. (2-	.319	.309	.009	.793	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.069	.000	.000	.000	.046	.060	.317	.868	.077	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.090	.067	.348	.172	.340	1	.365	.279	.448	.574	.552	.631	.155	.139	.089	.220	.012	.200	.281	.097	.110	.301	.551	.496
Sig. (2-	.084	.261	.000	.001	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.003	.008	.089	.000	.818	.000	.000	.064	.036	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.233	.163	.286	.283	.257	.365	1	.262	.446	.427	.408	.440	.310	.265	.241	.148	.173	.324	.283	.236	.205	.283	.592	.210
Sig. (2-	.000	.002	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.004	.001	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.388	.352	.237	.291	.300	.279	.262	1	.454	.252	.169	.179	.334	.431	.436	.347	.395	.227	.336	.381	.436	.296	.630	.147
Sig. (2-	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.001	.001	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.005
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.320	.270	.219	.208	.280	.448	.446	.454	1	.393	.383	.376	.298	.276	.318	.238	.177	.279	.364	.263	.351	.378	.646	.268
Sig. (2-	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.001	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.033	.019	.314	.195	.299	.574	.427	.252	.393	1	.703	.665	.261	.204	.114	.165	.062	.245	.262	.032	.021	.272	.557	.383
Sig. (2-	.524	.719	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.030	.002	.235	.000	.000	.545	.684	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.028	.035	.278	.127	.267	.552	.408	.169	.383	.703	1	.712	.190	.104	.068	.184	.045	.250	.212	.024	.006	.217	.510	.337
Sig. (2-	.598	.508	.000	.015	.000	.000	.001	.000	.000	.000	.000	.000	.047	.196	.000	.394	.000	.000	.000	.643	.914	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.005	.022	.339	.103	.262	.631	.440	.179	.376	.665	.712	1	.237	.155	.081	.190	.015	.210	.253	.014	.050	.276	.529	.447
Sig. (2-	.920	.679	.000	.049	.000	.000	.000	.001	.000	.000	.000	.000	.000	.003	.122	.000	.780	.000	.000	.784	.343	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.315	.375	.143	.260	.095	.155	.310	.334	.298	.261	.190	.237	1	.596	.596	.439	.379	.232	.310	.368	.376	.244	.595	.095
Sig. (2-	.000	.000	.006	.000	.069	.003	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.069
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.302	.327	.133	.292	.196	.139	.265	.431	.276	.204	.104	.155	.596	1	.626	.423	.392	.276	.274	.357	.325	.224	.575	.075
Sig. (2-	.000	.000	.011	.000	.000	.008	.000	.000	.000	.000	.047	.003	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.153
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.446	.433	.153	.399	.191	.089	.241	.436	.318	.114	.068	.081	.596	.626	1	.581	.482	.365	.323	.535	.449	.296	.644	.037
Sig. (2-	.000	.000	.003	.000	.000	.089	.000	.000	.000	.000	.030	.196	.122	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.479
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.396	.378	.183	.343	.069	.220	.148	.347	.238	.165	.184	.190	.439	.423	.581	1	.424	.350	.295	.397	.364	.294	.587	.119
Sig. (2-	.000	.000	.000	.000	.191	.000	.004	.000	.000	.002	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.022
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.381	.344	.093	.263	.151	.012	.173	.395	.177	.062	.045	.015	.379	.392	.482	.424	1	.316	.255	.373	.350	.201	.478	.013
Sig. (2-	.000	.000	.076	.000	.004	.818	.001	.000	.001	.235	.394	.780	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.804
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV : Pearson	.330	.234	.217	.458	.104	.200	.324	.227	.279	.245	.250	.210	.232	.276	.365	.350	.316	1	.344	.267	.218	.334	.558	.129
Sig. (2-	.000	.000	.000	.000	.046	.000	.000</																	

Correlations

	V 3.2	V 3.3	V 3.4	V 3.5	V 3.6	V 3.7	V 3.8	V 3.9	V 3.10	V 3.11	V 3.12	V 3.13	V 3.14	V 3.15	V 3.16	V 3.17	V 3.18	DV 3	IV 3				
DV Pearson	1	.524*	.436*	.382*	.389*	.534*	.566*	.426*	.246*	.439*	.210*	.494*	.464*	.437*	.416*	.340*	.207*	.350*	.368*	.279*	.646*	.259*	
Sig. (2-tailed)		.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV Pearson	.524*	1	.542*	.454*	.661*	.523*	.605*	.409*	.313*	.572*	.293*	.517*	.522*	.444*	.349*	.322*	.173*	.369*	.410*	.258*	.693*	.341*	
Sig. (2-tailed)			.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV Pearson	.436*	.542*	1	.417*	.537*	.487*	.508*	.405*	.489*	.466*	.289*	.458*	.525*	.471*	.416*	.369*	.297*	.414*	.418*	.238*	.691*	.188*	
Sig. (2-tailed)				.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366
DV Pearson	.382*	.454*	.417*	1	.582*	.441*	.364*	.263*	.381*	.423*	.356*	.293*	.256*	.406*	.358*	.406*	.207*	.223*	.397*	.401*	.613*	.161*	
Sig. (2-tailed)					.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.389*	.661*	.537*	.582*	1	.549*	.555*	.396*	.374*	.548*	.360*	.496*	.435*	.476*	.371*	.360*	.182*	.303*	.424*	.245*	.693*	.307*	
Sig. (2-tailed)						.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.534*	.523*	.487*	.441*	.549*	1	.668*	.571*	.313*	.553*	.310*	.537*	.568*	.452*	.399*	.425*	.222*	.462*	.423*	.278*	.730*	.299*	
Sig. (2-tailed)							.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.566*	.605*	.508*	.364*	.555*	.668*	1	.601*	.389*	.599*	.258*	.604*	.548*	.430*	.430*	.320*	.157*	.473*	.390*	.236*	.726*	.378*	
Sig. (2-tailed)								.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.426*	.409*	.405*	.263*	.396*	.571*	.601*	1	.400*	.515*	.282*	.503*	.524*	.415*	.430*	.314*	.172*	.460*	.422*	.198*	.652*	.299*	
Sig. (2-tailed)									.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.246*	.313*	.489*	.381*	.374*	.313*	.389*	.400*	1	.523*	.360*	.350*	.344*	.372*	.368*	.355*	.285*	.344*	.366*	.212*	.588*	.051	
Sig. (2-tailed)										.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.334	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.439*	.572*	.466*	.423*	.548*	.553*	.599*	.515*	.523*	1	.477*	.602*	.514*	.486*	.472*	.400*	.178*	.437*	.434*	.317*	.745*	.277*	
Sig. (2-tailed)											.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.210*	.293*	.289*	.356*	.360*	.310*	.258*	.282*	.360*	.477*	1	.372*	.323*	.313*	.369*	.253*	.403*	.252*	.242*	.203*	.524*	.030	
Sig. (2-tailed)												.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.568	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.494*	.517*	.458*	.293*	.496*	.537*	.604*	.503*	.350*	.602*	.372*	1	.764*	.615*	.451*	.358*	.203*	.532*	.428*	.323*	.735*	.288*	
Sig. (2-tailed)													.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.464*	.522*	.525*	.256*	.435*	.548*	.548*	.524*	.344*	.514*	.323*	.764*	1	.681*	.436*	.368*	.228*	.577*	.437*	.279*	.725*	.233*	
Sig. (2-tailed)														.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.437*	.444*	.471*	.406*	.476*	.452*	.430*	.415*	.372*	.486*	.313*	.615*	.681*	1	.525*	.481*	.288*	.525*	.586*	.419*	.733*	.101	
Sig. (2-tailed)															.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.053	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.416*	.349*	.416*	.358*	.371*	.399*	.430*	.430*	.368*	.472*	.369*	.451*	.436*	.525*	1	.600*	.465*	.502*	.511*	.388*	.696*	.231*	
Sig. (2-tailed)																.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.340*	.322*	.369*	.406*	.360*	.425*	.320*	.314*	.355*	.400*	.253*	.358*	.368*	.481*	.600*	1	.534*	.529*	.625*	.588*	.678*	.156*	
Sig. (2-tailed)																	.000	.000	.000	.000	.000	.003	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.207*	.173*	.297*	.207*	.182*	.222*	.157*	.172*	.285*	.178*	.403*	.203*	.228*	.288*	.465*	.534*	1	.383*	.420*	.321*	.483*	.060	
Sig. (2-tailed)																		.000	.000	.000	.000	.252	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.350*	.369*	.414*	.223*	.303*	.462*	.473*	.460*	.344*	.437*	.252*	.532*	.577*	.525*	.502*	.529*	.383*	1	.562*	.371*	.678*	.211*	
Sig. (2-tailed)																			.000	.000	.000	.000	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.368*	.410*	.418*	.397*	.424*	.423*	.390*	.422*	.366*	.434*	.242*	.428*	.437*	.586*	.511*	.625*	.420*	.562*	1	.562*	.711*	.229*	
Sig. (2-tailed)																				.000	.000	.000	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.279*	.258*	.238*	.401*	.245*	.278*	.236*	.198*	.212*	.317*	.203*	.323*	.279*	.419*	.388*	.588*	.321*	.371*	.562*	1	.545*	.101	
Sig. (2-tailed)																					.000	.053	
N	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	366	
DV Pearson	.646*	.693*	.691*	.613*	.693*	.730*	.726*	.652*	.5														

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายวุฒิชัย คชาทอง
วัน เดือน ปีเกิด	19 เมษายน 2488
สถานที่เกิด	ตำบลบางขันหมาก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
ประวัติการศึกษา	รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2539
สถานที่ทำงาน	เกษียณอายุงานจาก บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน)
ตำแหน่ง	---

